PALOTAI BORIS

JULIKA TIZENHAT ÉVES

REGÉNY FIATAL LEÁNYOK SZÁMÁRA

ATHENAEUM

A könyv borítólapját és szövegközti ábráit

WAGNER EDITH

készítette

FELELŐS KIADÓ: SOLT SÁNDOR IGAZGATÓ.

473827. — ATHENAEUM, BUDAPEST. FELELŐS: GORSZKY TIVADAR IGAZGATÓ.

ELŐSZÓ

Ezt a regényt 1944 tavaszán írtam. Ott bóbiskolt a kiadó fiókjában, mígnem a világpolitika ide-oda repítette. A szó szoros értelmében repítette, gazdájával együtt. Egy nyomdász pincéjében bujt meg, igen jó társaságban. Csupa olyan kézirat között, melyet tanácsos volt eldugdosni a szem elől.

Aztán jött az ostrom, a pince beomlott, a házból is csak egy nagy kupac törmelék maradt, egy halom kormos deszka, elgörbült vasdarab. Volt még a regényből egy példányom, az egy budai barátomnál húzódott meg, egy vulkánkoffer mélyén. Azon a tájékon hét hétig állt a front. A budai ház a németek hadiszállása lett. A batisztfüggönyös ablakokban gépfegyverek kattogtak, a virágcserepekben kilőtt gránáthüvelyek hevertek. Barátomat sáncásásra parancsolták ki az SS-ek, első éjszaka belécsapott egy bombaszilánk...

Nem gondoltam én többé a regényemre, amikor emberek, otthonok, fák és állatok pusztultak el körülötte. Bizonyára az is elpusztult, egy marék hamu lelt, melyet régen széthordott a szél.

Talán egy esztendővel a felszabadulás után, kerekképű szovjet katona áll meg a szobám ajtajában s zubbonya alól paksamétát húz elő.

Bizalmatlanul nézegettem a piszkos papírköteget. De ő csak nyomta a kezembe s noszogatott, hogy fog-

jam már. Akkor ismertem rá: hisz ez az Julikám, aki tizenhat éves!

Kézzel-lábbal magyaráz, én meg kézzel-lábbal felelgetek neki s amit kibogozok, az maga is kész regény, izgalmas történet. Egy külvárosi ház udvarán talált a kéziratra, lovak elől szedte el, mert lovak voltak az udvarra kötve s az abrakjukba csúszott a papírköteg, valaki odahajitotta. Nyilván clemelték a koffert, abban a hiszemben, hogy ékszer, fehérnemű van benne s kattantva a zárt, csalódottan, dühösen szétdobálták a kéziratot...

— Megakarták enni a lovak, — mutatja az én kerekképű kis szovjet katonám, s azt is mutatja, hogy ő bizony nem hagyta! összerakosgatta a lapokat, kibetűzte a nevemet s addig kutatott utánam, amíg rámtalált. Most itt van, tessék!

ő oroszul mosolygott, én meg magyarul voltam boldog. Jól megértettük egymást.

Csak ezt akartam elmesélni.

PALOTAI BORIS

I. Fejezet

CSALÁDI TANÁCS

A családi tanács a verandán ült össze. Anya meggyesrétest tett az asztalra, mert a családi tanács minden egyes tagja imádta a meggyesrétest. Máli néni, anyu nagynénje, aki most érkezett faluról, beleharapott a meggyesrétesbe, hogy az orrahegye teli lett porcukorral és úgy mondta:

— Nem kell Julikát kiadni a házból. Tanuljon meg kenyeret sütni, aztán menjen férjhez. Hiszen már tizenhat éves. Egy kicsit savanyú...

— Julika savanyú? — ijedt meg apa.

— Dehogyis. A rétes. Az a legfontosabb, hogy házias legyen.

Gyurinak a csodálkozástól tátva maradt a szája.

—- Házias legyen a rétes?

— Ugyan már! — mérgelődött Máli néni. — Julikáról beszélek. Én már ebben a korban férjhez mentem. Igaz, hogy olyan malacpörköltöt csináltam, hogy mindenki megnyalta utána az ujját. Mirevaló a sok tanulás? A férjek azt szeretik, ha rendben tartod a házad táját, jól főzöl, csirkéket nevelsz...

— Anyu nem enged csirkéket nevelni az ebédlőben, sőt még a fürdőszobában sem, — mondta komoly

képpel Gyuri, de anyu ránézett, ami azt jelentette, hogy jó lesz csendben maradni.

— Jaj, Mali néni, álmomban sem gondolok én még férjhezmenésre — nevetett Julika.

— Nono — szólt közbe Gyuri, — Tegnap is beszéltél álmodban s azt mondtad »Tégy el anyu vizes uborkát, azt úgy szereti Pista. « — Ez azt jelenti, hogy nagyon a szíveden viseled a jövendőbelid gyomrát.

Nem tudta folytatni, mert Julika felpattant a székéről.

— Téged kizárunk a családi tanácsból! Ha te itt vagy, nem lehet komolyan tárgyalni.

— Ez igaz — hagyta helybe apa és Gyuri fájdalmas pillantást vetett a rélestálra s eltűnt a balfeneken.

E pillanatban jött meg Erzsi néni, aki néhány nap óta nagymamáéknál nyaralt. Erzsi néni abban különbözött a többi néniktől, hogy nem adott mindig a felnőtteknek igazat, nem rémült meg ha foltot ejtett a ruháján, s ha valami nem úgy sikerült, mint ahogyan szerették volna, nem mondta: én előre figyelmeztettelek! Ha Gyuri közbekotyogott, amikor éppen nem kérdezték, nem húzta össze a szemöldökét: hol tanultad ezt fiam? — Ő tudta, hogy az ember az ilyesmit nem tanulja, hanem csak úgy magától megjön a hangja, sokkal hamarabb, például mint egy algebra órán.

Erzsi néni lehuppant a székre. Egy pillantást vetett Julika kipirult arcára.

— Csak harcolj fiam! Én is éppen így harcoltam, amikor anyáék tanítónőt akartak faragni belő-

lem, én pedig mindenáron színésznő akartam lenni. De látod, mégis én győztem!

— Hogyisne! — Máli néni harsányan nevetett, dupla tokája csak úgy rengett belé. —A végén újságíró lettél.

— Hohó! Könyveket is írok. — Erzsi néni abban is különbözött az igazi felnőttektől, hogy nem szerénykedett mindig, »Ó, ez igazán semmi«, »Ma nem is sikerült a tortám, máskor jobb szokott lenni«, »Dehogyis van szép hajam, már egészen kihullt^ »Ezt mindenki meg tudja csinálni«... Erzsi néni világért sem mondott ilyesmit, ő éppúgy örült, ha megdicsérték, mint Julika vagy a Julika korabeliek, és az is megtörtént, hogy ő maga hívta fel a rokonok figyelmét: olvassátok csak el a cikkemet. De amig olvasták, kiszaladt a szobából, mert szégyelte magát és ilyenkor senki sem hitte volna róla, hogy komoly író.

— Látom, a nagy harcban már egészen kitüzesedett az arcod — mondta nevetve és Gyuri, aki időközben visszasomfordált, a fogai közt mormogta:

— Nem is ebben az ügyben tüzesedett ki, hanem Pista miatt.

— Nem kell a mi Julikánknak harcolni — jegyezte meg anya. — Hiszen mi éppen azt akarjuk, hogy továbbtanuljon, tegye le az érettségit, maradjon köztünk.

— Én meg minél előbb kenyeret szeretnék keresni — mondta Julika. — Ahhoz a pályához, amit én választok, nem kell érettségi. Mire a többiek leérettségiznek, én már majdnem önálló leszek.

— Legalább lesz kitől kölcsönkérni, ha meccsre akarok menni — dörmögte Gyuri.

— Miért tömjem a fejemet latinnal, amikor annyi mást tanulhatok, aminek több hasznát veszem.

Máli néni felemelte párnás kezét:

— Én mondom neked, fiam! A régi asszonyok voltak az igaziak. Ha rámhallgatsz, akkor megtanulsz sütni, főzni, dagasztani, dunsztost eltenni, főzeléket szárítani.

— De mikor én óvónő akarok lenni! Már a hatodik gimnázium után felvesznek s néhány esztendő múlva kitehetem a táblámat: »Balázs Júlia oki. óvónő játszóiskolája«.

— Te azért akarsz pénzt kapni, hogy egész nap játszhass? — ugratta Gyuri. — Nem mehetnék el én is óvóúrnak? Nagyon jó játékokat tudok. Az egyiknél csak két lábficamítás fordult eddig elő és csekélyszámú bokarándulás... A másiknál be lehet törni a fejet, de a legtöbben dagadt homlokkal megússzák.

— Úgy emlékszem, hogy az előbb már eltanácsoltalak innen — mondta apa.

— Nem tanácsolhatnám vissza magam? — könyörgött Gyuri.

— Ha nem szólsz közbe. Mihelyt közbeszólsz, felállsz és hátraarcot csinálsz anélkül, hogy erre felszólítanálak.

Gyuri kitépett egy noteszlapot és ráírta: »Igenis apa, már most se szólok. «

Anyu sóhajtott. A sóhajtás fele Gyurinak szólt: de sok bajom van veled, nem tudsz egy

percig sem nyugton maradni?! A másik fele pedig Julikának, hogy de üres lesz a ház nélküled!

Julika elkapta a sóhajtás neki szóló részét.

— Jaj, anyukám, azt hiszed, olyan könnyen válok meg tőled? Azt hiszed, nem fog hiányozni, ha nem hallom: »rakd el a holmidat, Julika! « Félhétre itthon legyél! «. »Már megint szanaszét áll a hajad! «

Hátulról átölelte az anyját és úgy szorongatta, hogy majd fellökte székestül együtt.

— Aztán kit fogsz idegenben így zötyögtetni? — kérdezte Máli néni.

— Ez az! — Anyu kiszabadította magát. — Ha arra gondolok, hogy itthon mindene megvan ennek a gyereknek s most egyszerre idegenbe kerül.

— De anyuskám, az a jó, ha minél előbb megedződöm. Tudod, milyen muris dolog, ha az ember koplal?

— Azért muris, mert még nem próbáltad — mosolygott apa és Máli néni Összecsapta a kezét és úgy sopánkodott:

— Hogy lehet ilyesmire még csak gondolni is?! Hogy egy jónevelésű úrilány éhezzen!

Erzsi néni érdeklődve vizsgálgatta a cipője orrát.

— Hát bizony a koplalás nem attól függ, hogy valaki jónevelést kapott-e vagy sem. Amikor én Pestre kerültem, többnyire reggelit ebédeltem.

— Reggelit ebé... — Máli néni úgy megijedt, hogy be sem tudta fejezni a mondatot.

— Azt hát! Vacsorára meg befőttöt ettem.

Már úgy vágyódtam egy kis komoly szalonnára, kolbászra, mint virág a napfényre. De Máli néni csak küldözgette a sok édességet, dinnyét cukorban, epret cukorban, cseresznyét cukorban, barack-kompótot, hogy legyen mit nyalakodni. Hát én ezt nyalakodtam vacsorára.

— Azért voltál olyan, mint egy lerágott csirkecsont! Aztán miért nem kértél tőlem?

— Mer olyan rossz természetem van, hogy senkitől sem kérek. Még édesanyámtól sem. Tudtam, hogy a szobám bérét is nehezen guberálja ki, már az is nagy áldozat tőle. Én meg váltig erősködtem, hogy majd eltartom magamat, csak eresszen el. Hát nem állítom, hogy tejbe-vajba fürödtem, a vajat csak látásból ismertem, s ha megpillantottam valahol, előre köszöntem neki.

Máli néni nem tudta, nevessen-e vagy boszszankodjék.

— No ugye, hogy az a leghelyesebb, ha egy lány az anyja mellett marad — mondta diadalmasan. — Akkor nem esik meg vele olyasmi, hogy kezetcsókol a vajnak.

— Kezet nem csókoltam neki — tiltakozott Erzsi néni. — Olyan közel sose kerültem hozzá.

— Én is úgy szeretnék élni, hogy semmit sem fogadnék el otthonról — mondta csillogó szemmel Julika.

— Nohiszen! — Máli néni a táskájával legyezte magát, mert úgy felizgult, hogy egészen melege lett. — Ezek a mai gyerekek nem tudják, jódolgukban mit csináljanak!

— Ha valóban elmegy a mi kis házisárkányunk, — szólalt meg anyu — akkor legalább ismerősöknél szerelném elhelyezni.

— Ahol jó a koszt — bólogatott Máli néni.

— Ahol nincsen csillár a szobában — jegyezte meg Gyuri s rögtön meg is magyarázta. — Mert ha az ember a szobában focizik, leveri a csillárt. S azt többnyire nem szeretik.

— Nos?... És te mit szólsz mindehhez? — kérdezte anyu s megérintette Julika vállát, aki megint görbén tartotta magát.

— Azt szeretném legjobban, ha magam kereshetnék egy szobácskát. Azt se bánom, ha akkora, mint a tenyerem. Azt sem bánom, ha olyan kicsi, hogy ha meg akarok fordulni benne, ki kell mennem a szobából. Csak ne kerüljön sokba, mert a saját keresetemből akarom megfizetni.

— Aztán mivel akarsz pénzt keresni? — kérdezte apa. — Én már olyan kíváncsi természetű vagyok, hogy tudni szeretném, mivel akarja egy tizenöt éves lány...

— Már majdnem tizenhat!

— Jól van, neked ajándékozom a hiányzó hónapokat. Csak azt mondd meg, hogy miből akarod eltartani magad.

— Hát azt még nem tudom. Majd csak kitalálod valamit. Hisz egyszer már kitaláltam. Nem emlékszel? — Kivett egy rétest s a szájához akarta emelni, de Gyuri megfogta a kezét.

— Úgy-e, te Pesten szívesen koplalnál?

— Természetesen.

— Hát akkor gondold azt, hogy már Pesten vagy, magad keresed a kenyeret és megkezdődött a koplalás — mondta Gyuri, kivette kezéből a rétest és egy szempillantás alatt lenyelte.

— Igaza van a kölyöknek! — Máli néni úgy nevetett hogy a könnyei csurogtak. — Úgy kell neked, ha ilyen bolond vagy! Nem elég, hogy tovább akarsz magolni, még azt is a fejedbe vetted, hogy eltartod magad.

Anyu megsimogatta Julika haját.

— Ne bántsátok az én nagy lányomat. Tudom én, hogy miért akarja eltartani magát. —És összenézett Julikával, mint akiknek közös titkuk van, és Julika ráhunyorgott, mint aki azt mondja: Ne félj anyu, ha én készen leszek, soha többé nem lesz gondod... Nem ijedsz meg a villanyszámlától s ha kilyukad a cipőd talpa, nem mondod óh ez semmi, azért nem ázik át. Ha pedig elérkezik a házbérnegyed, nem vágsz olyan arcot, mintha szálka ment volna az ujjadba...

Anyu meg visszahunyorgott és azt mondta a pillantása: Jó, jó, majd csak lesz valahogy. Te csak tanulj, a többi az én gondom. Majd lespórol-juk valahonnan. Innen is lecsípek valamit, onnan is. Észre sem veszitek.

— Tudnék egy jó helyet Julkának — mondta Erzsi néni. — Kedves, családias, koplalni is csak annyit kell, amennyi hozzátartozik a diákélethez.

— Remélem, nem valami újságíróféléné — izgult Máli néni. — Mert... Már megbocsáss édes fiam, de sehogysem szeretem a bohém népséget.

— Jaj, Máli néni, hát bohém vagyok én? Azért, mert új szita helyett inkább József Attila verseit veszem meg?

— Ezt nem is tudtam — hökkent meg Máli néni. — Inkább József Attila... De hiszen, azon nem megy át a túró.

Juli és Gyuri versenyt nevettek.

— Bizonyára a krumplinyomót használod, ha túrót akarsz áttörni.

— A krumplinyomó árából beköttettem Petőfit — jelentette ki büszkén Erzsi néni.

— Lehet, hogy húsdarálód sincs? — kérdezte vérfagyasztó hangon Máli néni.

— Az volt... Egész határozottan emlékszem, hogy húsdarálóm volt.

— És mi lett vele? — Máli néni most már nemcsak a táskájával legyezte magát, hanem a zsebkendőjével is.

— A húsdaráló meg a mozsár... mert azt is kaptam anyától, amikor férjhez mentem... igen tudom már. Egyszer csak vizsgázni kellett Pirkó barátnőmnek s így mind a kettő a háziasszonyomhoz vándorolt.

— Mi köze van Pirkó vizsgájának a mozsárhoz?

— A tárgyak és az emberek között néha rejtélyes összefüggés van — jelentette ki Erzsi néni és többet nem volt hajlandó elárulni, akármilyen hevesen legyezte magát Máli néni.

Anyu azonban Máli néni mögé állt és a fülébe súgta:

— Pirkó nem tudta lefizetni a vizsgadijat.

Máli néni összemorcolta a szemöldökét.

— De hogy éppen a mozsarat adta oda Erzsi, meg a húsdarálót! — Úgy meg volt sértve, mintha mind a kettő édes unokahúga lett volna.

— Talán térjünk a tárgyra. Julikáról volt szó — mondta Erzsi néni és szörnyen bánta, hogy kiszaladt a száján ez a szita-krumplinyomó-húsdaráló-mozsár dolog.

— Nem tudom, hogy ezek után bevallhatom-e, hogy Julikát Pirkó édesanyjához szeretném adni.

— Hát abból nem lesz semmi —jelent ette ki harciasan Máli néni. — Olyan helyre nem adjuk, ahol még a legszükségesebb háztartási cikkek sincsenek meg.

— Látszik, hogy Máli néni nem ismeri a Fecskefészket, — nevetett Erzsi néni. — Mert, ha ismerné, nem mondana ilyet. Legfeljebb sajnálná, hogy hétszobás lakása van kistornáccal meg nagytornáccal, elülső verandával meg hátsó verandával, nyári konyhával meg téli konyhával, meg tudomisén hány vendégszobával és nem alhat a Fecskefészek egyik kis zugában.

— Zugában?! — rémüldözött Máli néni. — Hát micsoda voltaképpen az a Feeskefészek?

— Hohó, azt nem árulom el! Amikor megérkeztek az első fecskefiókák, csak néhány díványból állt, aztán mindig hozzáragasztottak valamit, most már nagyon komoly képe van, nem is hasonlít egy igazi fecskefészekhez.

— S az a fecskefészektulajdonosnő nem tudta a saját darálóját és mozsarát elkótyavetyélni, ha a lánya mindenáron vizsgázni akart?

— Csak nem gondolja Máli néni, hogy a Pirkó mamájának megmondtuk, milyen bajban vagyunk. Hogyisne! Egyedül teremtettük elő a vizsgadíjat és az olyan jólesett, hogy a vizsga akár el is maradhatott volna.

— Azt elhiszem! — Julika megértően bólogatott, s mintha Máli néni is kezdett volna megbékélni.

— Jó gazdasszony legalább az a Fecskemama?

— Meghiszem azt ! Semmiből tud valamit teremteni! Olyan rakottpalacsintákat csinál, hogy...

— Azt nem lehet semmiből — vágott közbe Máli néni. — Ahhoz dió kell, porcukor, lekvár, mazsola.

— Ide megyek, ide megyek! —kiáltotta Julika, aki máris megfeledkezett róla, hogy tenyérnyi helyen akar koplalni. — Ugy-e anyukám, ide megyünk?

Máli néni felállt. — Csak aztán írd meg őszintén fiam, hogy van-e húsdarálójuk. Mert azt aztán igazán nem venném a lelkemre, ha sohasem ehetnél vagdalthúst.

II. Fejezet

KÉT BÖGRE TEJESKÁVÉ

A vonat elindult. Julikának nagy kedve lett volna sírni, mert olyan furcsa volt, hogy otthagy mindent, Anyut, Aput, Gyurkát, a vasárnapi ebédeket nagymamánál, amelyekre már pénteken készülődött. Otthagyja a sárga iskolaépületet, ahol annyit játszott mennyországot, poklot, féllábbal rugdosva a kavicsokat. A vadgesztenyesort is ott hagyja, jaj mennyit sétálgattak ott Klárival és mennyi titkot súgtak meg egymásnak. (Ott árulta el el Pista, hogy az ő kedvéért rendezte a kirándulást csak azért, hogy reggeltől-estig vele lehessen).

Julika zsebkendőjével integet. Már csak karok látszanak, egy csomó kalimpáló, lengedező kar, a vonat fut, fut, s a karok egyre zsugorodnak, s most már nagyon gyorsan kell ismételgetnie magában, hogy karácsonykor úgyis hazajövök, karácsonykor úgyis hazajövök, különben... különben istenúgyse leszállna a következő állomáson és rohanna vissza.

Most már a vonat hosszú füstjét látja, egy hosszú szürke pántlikát, amely mintha összekötné Anyukkal, akik bizonyára ott álldogálnak még az állomáson, amíg csak Gyuri ki nem jelenti, hogy persze mindenki Julikát sajnálja, hogy elmegy, ahelyett, hogy őt

sajnálnák, amiért ittmarad ás Német tanár úr lesz az osztályfőnöke, dehát ezt senki sem érzi át... Erre Apa elővészi legszigorúbb pillantását, Anyu is rendreutasítóan köhécsel és lassan megindulnak hazafelé.

— Ugy-e jó, hogy rábeszéltem anyádat, hogy ne törje magát az utazással—szólal meg a szemközti ülésen Máli néni, aki még mindig a csomagjait rendezgeti, mert rengeteg kis és nagy csomagja van, azonkívül számos szatyrot hozott magával, melyeket sehogy sem tud elhelyezni.

— S én bolond, váltig hajtogattam, hogy egyedül akarok Pestre jönni—tört ki Julikából s rettentően bánja, hogy olyan nagylegény volt, mert milyen jó lenne Anyuval megérkezni, a karjába csimpaszkodni, kérdőn rápislogni, milyen biztonságos érzés lenne, ha Anyu azt mondaná: ez neked való hely, Julikám.

Anyunak nem lett volna szabad teljesíteni a kívánságát, — gondolja s rögtön elszégyeli magát, mert mindig arra volt a legbüszkébb, hogy neki van a legmegértőbb anyja a világon és most tessék! Most fáj neki, hogy Anyu hallgatott rá.

— Mert olyan nagyon hősködtél, hogy egyedül akarsz mindent intézni, határoztam el magam, hogy én is felrándulok — szólal meg Máli néni és cinkosan ráhunyorog, mint aki mindenkinek túljárt az eszén. — Pedig hát Isten a megmondhatója, hogy semmi keresnivalóm nincs azon a lármás Pesten. Csak úgy teszek, mintha tengernyi ügyes-bajos dolgom lenne... — És megint hunyorgott.

— Akkor hát miért tetszett feljönni? — álmélkodik Julika.

— Gondoltam, vigyázok rád. Üsse kő azt a sok fáradságot, amivel egy ilyen pesti út jár, ha arról van szó, hogy ügyelni kell a kishugomra. Mert ebben is régimódi asszony vagyok. Mindent apróra megnézek, rnegvizitálok s tudom Isten, amig én melletted vagyok, nem érhet baj!

Ebben a pillanatban Máli néni bordó napernyője kiesett a hálóból és úgy orronkoppintotta Julikát, hogy a szeme könnybelábadt tőle.

— Szerelmes Atyám! — sopánkodott Máli néni. Gyorsan szétnyitott egy batyut, kirántott egy kést és teljes erővel Julika orrára nyomta. —- Ne félj... Csak azért nyomom ilyen erősen, hogy meg ne dagadjon... — mondta és teljes súlyával ráfeküdt, ami magában is elég lett volna ahhoz, hogy Julika fájdalmasan nyöszörögjön.

— Ez csak úgy történhetett, hogy túlságosan sokat mozogtál — mondta Máli néni és Julika nem állhatta meg, hogy el ne nevesse magát, pedig érezte, hogy az orra helyén valami kis krumpliféle dudorodik.

— Nem is azon az oldalon ültem.

— Mindegy — legyintett Máli néni, s miközben feltette a bordó napernyőt, hátraszólt. — Egész napomat rád fogom áldozni. Amikor már el leszel helyezve, akkor is rajtad lesz a félszemem. Mert mondom, nincs énnekem semmi dolgom és eszembe sem jutott volna Pestre rándulni, ha nem te miattad... Csak éppen az orvoshoz akarok

menni, hogy vizsgáljon meg tetőtől-talpig, meg néhány gyógyfürdőt venni, mert a balvállamba beleállt a reuma, na, és egy új szemüveg is kellene, aztán meg beugrok a földimhez, akihez minden évben ellátogatok, aztán ha már Pesten vagyok, nem mehetek haza szégyenszemre, hogy meg ne nézzek valami jó kis színdarabot. S most jut eszembe, hogy a tenyészállatvásárra okvetlenül ellátogatok. A szomszédomék remekszép üszőt állítanak ki, ilyen állat nem lesz ott több, én mondom neked!

— Ezt mind egy nap alatt akarja Máli néni elintézni? —- Julika úgy mulatott, hogy már nem is érezte a sajgást az orrában.

— Hát... maradhatok, ha nagyon akarod... — És látszott rajta, hogy szíves örömest áldozná fel magát. — Ha úgy érzed, hogy nem tudod megszokni az új környezetet, Isten neki, rászánok még egy-két napot. Nekem csak az a fontos, hogy jól el légy látva... S ha én vigyázok rád...

Alighogy kimondta, a cipődoboz, amit az ölében tartott, a földre zöttyent, miközben a fedele lerepült. Julika elkapta a lábát, de hiába, két tojás pottyant a cipőjére s ahogy ugrott egyet, valami fehérség porzott elő a dobozból s Máli néni olyat sikoltott, hogy azt hitte, a tojáson kívül valami robbanószer is van a dobozban.

— Jaj Máli néni! Szerencse, hogy csak piskótatésztát akart a cipőmön készíteni.

— Oda a tojásom, lisztem! Pedig ezt az öreg tanítókisasszonynak szántam, aki valaha a falunkban lakott. Hogy állítsak be hozzá üres kézzel?!

— Hát én hogy állítsak a Fecskefészekbe ilyen sárga lábakkal? Azt fogják hinni, hogy csirke vagyok.

— Csak sohse félj, majd szépen megtisztogatlak. — S már nyúlt is Máli néni egy batyu után, de Julika hevesen tiltakozott.

— Inkább rántottás legyen a cipőm, minthogy még valami a fejemre essen.

Új utasok szálltak fel, akikkel Máli néni azonnal szóba elegyedett s így Julika gondolatban újra otthon járt, a gimnázium folyosóján futkosott a lányokkal, a Zeus mellszobrának dőlve sugdolódzott Klárival. Vajjon, milyenek a lányok a Fecskefészekben? Milyen ott az élet? Csak nincs lámpalázam? — gondolta, mert a torka kiszáradt, a szemei meg égtek, egészen úgy érezte magát, mint mikor március tizenötödikén szavalt a tornateremben. Félt is, meg boldog is volt, úgy dobogott a szíve, hogy majd kiugrott, de azért nem cserélt volna azzal, aki lent szorongott a hallgatók között.

Máli néni közben apróra elmagyarázta az utitársának, hogyan csinálja a rakottkáposztát, meg hogy azt hallja, a városi asszonyok tej nélkül készítik a palacsintát, na hiszen, tiszteli a gusztusukat!

Julika meg egyszerre előkapta zsebkendőjét és erélyesen beletrombitált, mert eszébe jutott, hogy el sem búcsúzott Lőrinc tanár úrtól és ez bizony rettenetes, nem csoda, ha könnyek szurkálják az orrát és nem győz szipákolni.

Máli néni megállt a sütés kellős közepén, pedig most éppen a kürtőskalácsnál tartott.

— Csak nem sírsz, amikor nemsokára Miskolcra érünk?

— Miért örüljek én Miskolcnak? — csodálkozott Julika.

— Majd meglátod, — kacsintott Máli néni.

S hogy Julika el volt foglalva bánatával és nem kérdezte tovább, kicsit sértődötten mondta: — Hja, ha te nem is vagy kíváncsi rá! — És be sem várta, amig Julika kérdezősködik, gyorsan bevallotta: — Miskolcon jó fölös tejeskávét kapni. Majd én leszállok és hozok két bögrével. Nem szeretek az étkezőben uzsonnázni. Tudod lelkem, megszoktam az én pirospöttyes bögrémet, ebből szürcsölgetem már harminc esztendeje a kávémat. Most is velem van. — S már kotorta is ki az egyik batyuból.

— Itt van ni... Ez a kékpettyes, megboldogult férjemé, hiszen emlékszel Józsi bácsira... Ezt is magammal hordom mindig, együtt kávézgattunk, egymás mellett állt ez a két bögre, hát most is legyenek együtt. Úgyis két csuporkával iszom, egyet az ő, másikat a magam nevében.

S megtörölte a szemét, miközben íróstésztát bontogatott ki egy csomagból, de annyit, mintha nemcsak Istenben boldogult Józsi bácsi helyett akarna falatozni, hanem az összes elhalt családtagok nevében.

Julika visszanyeli a könnyeit és úgy nézegeti a pettyes csészéket, melyeknek szélén aranysáv fénylik.

— Aztán hol árulják azt a kávét?

— Ott rögtön a vasúti étteremben. De világért sem engedlek leszállni. Én már tapasztalt utas vagyok, minden két-három esztendőben felnézek Pestre, jól ismerem a járást.

S Máli néni karjára akasztja a táskáját, gyorsan megnézi, megvan-e minden erszénye, mert Gyuri szerint Máli néni minden húszfillérest más erszénybe rak. Van neki patkóalakú bugyellárisa, meg villámzárás, meg régi rongyos, amit az első konyhapénzből vett és kegyeletből hordoz magánál, meg van neki egy, amelyik szerencsét hoz, azt igazán nem dobhatja félre. Végül megtapogatja a nyakában lógó zacskót, mert hiába van Máli néninek nem tudom hány erszénye, a pénzét a nyakában hordja egy madzagon és a blúzába csúsztatja, mégis csak ez a legbiztosabb.

A vonat megáll. Máli néni rosszalóan vizsgálgatja a magas lépcsőket.

— Azt hiszik, hogy az ember kötélláncosnő. Nem mondom, valamikor úgy ugrottam, mint Nurmi.

— Az futó volt — súgja Julika.

— Mindegy. Ahhoz is jó láb kell, nem ilyen reumás.

— Tessék csak ideadni a bögréket, egy-kettőre itt vagyok.

— Azt már nem. Mondom, én úgy ismerem ezt a környéket, mint az akácokat a falunkban. Leszállok, mindig csak egyenest megyek, aztán ott a villanyóra mellett van az étterem. Na, úgy-e...

— Meddig áll a vonat itt Miskolcon? — kérdi egy arra szaladó vasutastól.

— Ez nem Miskolc! Nem tetszik látni? Ott van kiírva: Szikszó. — S már rohan is tovább, s Máli néni, aki közben lekászálódott a lépcsőn, most dohogva, fújva felkapaszkodik.

— Na de ilyet! Csak úgy történhetett, hogy zajongtak körülöttem. Az én időmben nem fecsegtek annyit az utasok.

S ahogy beér a fülkébe, azonnal elmondja, mitől ilyen leveles az ő íróstésztája.

Julika a sarokba húzódik, nézi a rohanó tájat, a mezőket, melyekben világos és sötét kockák váltakoznak s azt gondolja, ilyen lesz ezulán az életem is. így fogják váltogatni egymást a világos és sötét napok, örömök és gondok, őszintén szólva, ez nagyon tetszik neki és megfogadja, hogy ezt megírja Klárinak, okvetlenül megírja, rögtön elő is vesz egy darab papírt és feljegyzi, hogy el ne felejtse.

— Miskolc — harsogja olyan diadalmasan Máli néni, mintha ő találta volna fel a várost. Megragadja a két csészét s a lökdösődő tömeg közé sodródik. Julika int, hogy ő is velemegy, de Máli néni tölcsért formál a tenyeréből s a hordárok feje fölött süvölti: Te csak vigyázz a holmikra! Szűrve szereted? — S egy arra haladó zöldturbános hölgyet majd elseper. Julika elővesszi pepitafedelű füzetét, amelynek a lapjai még tiszták, hűvösségszagúak. Ebbe fogja beírni, mi minden történik vele attól a perctől fogva, hogy elhagyta a szülői házat. Jaj, csak kapna rögtön tanítványt! Ezt bizonyára úgyis kap... Ilyesmit nem érdemes kívánnia. Ha már kíván valamit, azt kívánja, hogy Lőrinc tanár úr válaszoljon a

levelére, mert ahogy megérkezik, ír neki. Megírja, hogy óvónő akar lenni, gyerekekkel akar foglalkozni, mint a tanár úr. Két év múlva kenyérkereső lesz és akkor jelentkezik a tanár úrnál, de nem mint lógócopfos kis növendék, hanem... Nem meri befejezni a mondatot, mert úgy elpirul, hogy zsebkendőjével legyezgeti magát és azt mondja: pfű, de meleg van kint.

Az utitársai csodálkozva bámulnak rá, épp most kezdett cseperegni az eső s hűvös szél billegteti az utasok hálójában heverő kalapját, attól kell tartani, hogy rögtön kirepíti őket az ablakon.

Lent az állomáson ide-oda szaladgálnak az emberek. Ásványvizet isznak, újságot vesznek, csókolóznak, egymás lábára taposnak és hordárért kiáltoznak. Ahogy már az lenni szokott. Hol marad Máli néni? Julika szomjas, szívesen felhajtana egy pohár vizet, de mindjárt befut a fölös kávé és ezúttal ő szeretné felhajtani a Józsi bácsi részét.

— Gyümölcsöt tessék! Cukorkát tessék! — kiabálnak az árusok, és erélyes hang dörgi keresztül őket: Hetes hordár! Hol marad a hetes hordár? Mindjárt indul a vonat.

Ohó — gondolja Julika, a vonat korántsem indul, hisz Máli néni még nem jött vissza... Máli néni csak tudja — nyugtatja magát, mert az utasok valamennyien beszálltak, a hozzátartozók pedig zsebkendőlengetéshez nyitják ki a táskájukat.

Julika kinyújtja a nyakát, úgy fürkész Máli néni után. De sehol sem látja a divatjamúlt fekete szalmakalapot, amely úgy csücsül a fején, mintha

éppen most akarna lecsúszni. Sehol sem látja a gömbölyű arcot, amely olyan fényespiros, mint a törlővel tisztára dörzsölt alma.

— Jó sokáig elmarad a nénikéje — szólal meg az utitársa, aki pepita sapkát hord és időnként ok nélkül füttyent.

— Mindjárt itt kell lennie. — Julika most már nagyon nyugtalan. Talán más fülkébe szállt — gondolja — s szalad ki a folyosóra, sorra végigjárja a fülkéket, ijedt arccal nézegetve az utasokat.

— Nem tetszett látni egy idős, kövér hölgyet?

Egy Gyuri-formájú fiú a sarokba mutat. — Ott van ni.

A jelzett hölgy bosszúsan kihúzza magát. — Kikérem magamnak! Sem idős, sem kövér nem vagyok. Egy ősz hajszálam sincs és nyolc kilót fogytam tavasz óta.

Mindenki nevet, csak Julikának nincs nevethetnékje, mert az ablakon keresztül látja, hogy egy pirossapkás vasutas felemeli a zászlócskát, éleset sípol s a vonat mozogni kezd...

— Talán azóta be is szállt Máli néni, míg én itt halálra keresgélem... Békésen ül a helyén és szürcsölgeti a kávéját. Forduljunk csak vissza. Nem sokat törődik az utasok szemrehányó pillantásával, hanyatt-homlok gázol végig a folyosón elhelyezett poggyászokon, lábakon, mert ennek már a fele sem tréfa, a vonat szabályosan elindult, a vonat megy, sőt rohan! A fülkében csak az a hölgy ül, akit Máli néni épp oktathatott a kürtőskalács sütésének fortélyára. A füttyentő utitársa képes-

újságjába temetkezik, de ahogy belép Julika, térdére ereszti az újságot és résztvevően füttyent. — Jól lemaradt a nénikéje.

— Még nem biztos — motyogja Julika, pedig érzi, hogy így lesz valahogy, de Anyu mindig azt mondja, nem szabad rögtön megadni magunkat, nem szabad rögtön belenyugodni a dolgokba. Csak tudná, hogy hogyan kezdje a belenemnyugvást.

— Errefelé még nem is néztem. Pedig lehet, hogy utolsó percben felkapaszkodott — mondja bizonytalanul.

A kürtőskalácstanítvány rögtön ajánlkozik, hogy segít Julikának keresni, de a füttyentős úr a levegőbe csap. — Nem gombostű, hogy elvesszen. — S megint füttyent, rövidet, velőset, mint aki megmondta a magáét.

Nemsokára visszatér Julika, szótlanul a helyére ereszkedik s a legvadabb gondolatok fordulnak meg a fejében. Máli néni autóba ült s most rohan utánuk... Aztán úgy látja Máli nénit, hogy a vonatlépcsőn lóg, szegény, drága termetes Máli néni cowboy filmekre emlékeztető nyaktörő mutatványokat végez, csakhogy elérje a vonatot. Ideugrik, odaszökell kilencvenkét kilójával, míg végre berobban közéjük. »Engem ne féltsetek! «

De csak az ellenőr robban be. Julika izgatottan kaparász az erszényében, akkor jut az eszébe, hogy a jegyek is Máli néninél maradtak.

— A nagynénimnél vannak a jegyek— mondja egy kicsit fulladt hangon, mert nem sok hiányzik a

síráshoz. Már nem tud rendes, mély lélekzetet venni, már kapkodni kell.

— Hol a nagynéni? — kérdi az ellenőr és sapkájához emeli a kezét.

— Miskolcon... Azt hiszem Miskolcon. — És savanyúan mosolyog, mert az ellenőr ijedten hátralép, mint aki váratlanul bolonddal találkozik.

— Azt tetszik mondani, hogy Miskolcon?

— S most már beleegyezően bólogat, mert annyit ő is tud, hogy az ilyenekre rá kell hagyni. — Szóval a miskolci nagynéninél van a jegy?

A kürtöskalácstanítvány, meg a füttyös úr is beleavatkoznak. Egyszerre magyarázzák, hogy nem miskolci, csak ott szállt le, egymás szájából kapkodják a szót, míg végre megérti, hogy az utas nem bolond, az utas csak egy szegény kislány, aki tapasztalt nagynénijére bízta magát. Julika azontúl nem tud másra gondolni, csak arra, hogyan kerül majd elő Máli néni és hogyan fog ő megérkezni ennyi csomaggal, pénz nélkül, jegy nélkül, nagynéni nélkül. Mit csináljon egyedül a pályaudvaron? Vágjon neki a Fecskefészeknek? Vagy várja meg a következő vonatot, hátha azon érkezik Máli néni?

Már idelátszik Budapest, a sötét estét ezer apró fény pettyezi, mintha egy marék csillagot szórtak volna a földre s az mind ide hullt volna. Máskor ilyenkor majd kiugrik a bőréből, össze kell szorítania a száját, hogy örömében fel ne kiáltson, most azonban egyre bizonytalanabbul érzi magát, rémülten számolgatja a poggyászát, három nagy bőrönd, két kicsi, meg az ő utazótáskája. S az a rengeteg csip-csup

holmi, amit. még Máli néni magával hozott ! Esernyőtartó, esernyőkkel és botokkal, különböző szatyrok, dobozok, kosarak, egy madárkalitka, amit a padláson talált, s végül a bordó napernyő, amely olyan nagy, hogy egy cserkészcsapat sátorponyvának is használhatná.

Az utasok a folyosóra tódulnak, a kürtős-kalácstanítvány megígéri, hogy ő majd előre megy hordárért, a füttyös ember szemébe húzza sport-sapkáját és kedvtelve füttyent.

— Még most sem hiszi, hogy lemaradt a nénikéje?

A tömeg leszáll, Julika utolsónak marad, ráér, úgysem várja senki. Sőt neki kell majd várnia... Ha ugyan Máli néni az utolsó percben elő nem kerül, mert még most is reménykedik, miközben számolja a poggyászát, egy, kettő, három, az előbb még egy háncskosár is volt. Megvan! Jobbra-balra les, hátha felbukkan Máli néni. Négy, öt... Az esernyőtartó... hol az esernyőtartó? Csak tudná, hogy mire kell Máli néninek ez a bot, hisz úgy lépked, mint egy gránátos! Végre ott ül az állomáson, ernyőstől, kalitkástól, csomagoktól körülbástyázva és úgy képzeli, hogy ilyen lehet az elhagyatottság szobra. Aki elsiet mellette, egy pillanatra visszanéz, súg valamit a szomszédjának, mire az is visszapillant s hiába próbál közönyös arcot vágni ilyenkor, mintha éppen sétálni indulna, a bordó napernyő, meg az üres kalitka megremegnek a kezében.

A kalácstanítvány azt ajánlja, hogy menjen a forgalmi irodába, kérdezze meg, mikor jön a következő vonat, mert bizonyára azzal érkezik a nénikéje.

— A vonat csak három és fél óra múlva fut be.

Három és fél órát álldogáljon itt, mikor már most is elzsibbadt keze, lába?

Legjobb lesz, ha beadja ezt a rengeteg holmit a ruhatárba és egyenesen a Fecskefészekbe indul. Máli néni kétségbe lesz esve, ha nem találja az állomáson a bordó napernyőt, a kalitkát és a hozzátartozó unokahugát! Aztán meg nincs egy fityingje sem. Az erszényét gondosan elvette tőle Máli néni, mert gyerekekre nem jó pénzt bízni és elsüllyesztette a keblén lógó zacskóba... Ha Máli néni nem jön meg a következő vonattal, akkor egy lyukas rézkrajcár nélkül virraszthat reggelig, mert hogyan gyalogoljon a Fecskefészekbe, ezzel a rántottás lábával? Azt sem tudja, merre kell menni.

Megadóan ereszkedik a poggyászok tetejére, kicsit nyomja a gyékénykosár, a ruhán keresztül is érzi, hogy csíkokat vág a lábszárába. Mire Máli néni megérkezik, olyan lesz, mint egy zebra! Mintha már órák óta üldögélne itt. Pedig mindössze tíz perce kuksol a bőröndök kulcsán. Ha Gyuri látná, az oldalát fogná nevettében. »Mi az, sarkutazó lettél?

Nem így képzelte a megérkezést. Ezt írja a pepitafüzetbe? Ezzel kezdődjön, hogy elszontyolodva, meggémberedve üldögéltem a Keleti pályaudvaron, senki sem szólt hozzám, néha egy-egy hordár merő részvétből rámkiáltott: el az útból, nem tud máshol várakozni?! Nem látja, hogy akadályoz?

Hát ezzel mégsem lehet megkezdeni egy új életet. Kibontogatta az elemózsiás csomagot és

egyik süteményt a másik után morzsolgatta. Ha nagyon szomorú volt, mindig így próbált vigasztalódni. Rendesen sikerült is. De most még az iróskifli sem használt, a túrósbéles sem. A szeme majd leragadt, de azért csak rágcsált nagybúsan, mert égetett mogyorót is talált. Ez a Máli néni mindenre gondolt, csak éppen az indulási időre nem, amikor Miskolcon leszállt.

Csak el ne aludjon... Milyen lassan mászik a nagymutató. Ha Lőrinc tanár úrnak van órája, a mutatók úgy rohannak! Jaj, ha a tanár úr most itt teremne. Mi, az kis Balázs, csomagokra ágyazott magának? Ő pedig nem tudna válaszolni, tele lenne a szája égetett mogyoróval és könnyel. Most meg apa szól hozzá. Ejha, így felvitte Isten a dolgodat! De magasan trónolsz! — és próbál felmászni hozzá, mert ő fent van a csomagok legtetején, de a lába mindig beleakad a láda fülébe, meg a szatyor fogójába, s akkor ő kiveszi az esernyőtarlóból az egyik esernyőt, hogy abba fogózkodjék s már nyújtja is, már éppen lehajol, s egyszerre elveszti az egyensúlyát és zsupsz, lezuhan.

Julika a szemét dörzsöli... A tagjai zsibbadtak, amikor megmozdítja a lábát az az érzése, hogy szódavíz futott a lábába. Csak nem aludt el?... Számolgatja a csomagjait, megvan-e valamennyi. Egy, kellő... három... aztán a háncskosár, aztán a batyuk, aztán a...

Mintha valaki kaparászott volna körülötte. Vagy lehet, hogy azt is álmodta? A rémséges bordó napernyő biztosan megvan, az igazán senkinek sem

kell Máli nénin kívül. A kalitkán sem könyörült meg senki, itt fityeg a balkezében. De a kézimunkaszatyor... Izgatottan hányja egymásra a csomagokat, nincs... nincs. Újra és újra felkutat mindent. A kézimunkaszatyor eltűnt, pedig azt tartotta legszorosabban.

A mikrofon harsány hangon sorolja a vonatok érkezését: Miskolc, — üti meg a fülét, most kell jönnie Máli néninek...

Mindenki tódul kifelé... Második vágány — bömböli a mikrofon. S ahelyett, hogy ő is rohanna a többiekkel, egyhelyben áll s lankadtan számolgatja; egy, kettő, három nagybőrönd, egy utazókosár, két szatyor. Mégis hiányzik a kézimunkaszatyor, most már biztos, hogy hiányzik.

Az utasok egymás hegyén-hátán tolonganak. Istenem, Istenem, miért teremtettél szatyrot a világra? S ha már szatyor nélkül nem lett volna tökéletes a világ, miért ajándékoztad meg vele Máli nénit? Hirtelen eszébe jut, hogy a szatyrot ő ajándékozta Máli néninek névnapjára, ezért hát módosítja a panaszát. Istenem, Istenem, miért vagyok olyan szorgalmas, miért lepem meg a nagynénémet rátétmintás szatyrokkal, há azután elveszítem őket. Mindennek az az átkozott szorgalmam az oka!

— Julika! — sikít Máli néni. — Na te jól elszöktél előlem!

— Én, Máli néni? Én?!

Ez nem lehet álom, ilyet nem álmodik az ember. Ilyen nem fordul elő a legvakmerőbb álomban sem.

Máli néni ott áll mosolygósan, pirospozsgásan, szalmakalapja hátracsúszva a fejetetején s két kezében a fölös kávéval teli bögréket szorongatja.

— Megvártam a friss tejeskávét — mondja elégedetten. — S mintha most ez lenne a legfontosabb: Vigyázz, ki ne löttyentsd, ha már idáig elhoztam minden baj nélkül.

III. F e j e z e t

JÓZSI BÁCSIT ELLOPJÁK

Julika nem tud aludni. A pályaudvaron elaludt, itt pedig ebben a puha ágyban sehogy sem jön álom a szemére. A Duna felől gyengéd szél fúj, idelátszik a kivilágított Citadella. Mindez oly szép, mintha nem is lenne igaz. A hidak ragyogó ívét is látni, mintha gyöngyfüzér lenne a hidak nyakában, ragyogó gyöngysor. Julika lábujjhegyen lép az ablakhoz, hogy fel ne költse Máli nénit, aki jóízűen alszik mellette, még »fürészel« is, de ezt a világért sem szabad megmondani neki, mert ö azt állítja, hogy úgy alszik, mint a tej, a tej pedig tudvalevően nem horkol és nem fűrészel.

Julika az erkélyre lopózik. A Duna tükre sötét és fényes s Julika csak sóhajtani tud. De hirtelen nagyot sóhajt, mint akinek eszébe jut valami s nemcsak kedvtelésből sóhajtozik, de alapos oka van rá. A szatyor... Persze... Hogy is feledkezhetett meg róla. Útközben nem említette Máli néninek, oly fáradt volt szegény, hiába erősítgette, hogy neki meg sem kottyan ez a kis kaland, fő az egészség, a feje oldalra billent s már az autóban szundikált, s csak a saját tüsszögésére riadt fel. Olyankor megnyomkodta az orrát és azt mondta:

— Soha életemben nem voltam meghűlve és tovább szunyókált.

Julikának fázni kezd a lábszára.

Visszabújt az ágyba, fejére húzza a takarót, de olyan nyugtalanság fogja el, hogy nem tud fekve maradni. Csak már reggel lenne!

A hídon kialszik a fény, már a Duna sem tetszik neki, minha sűrű szilvalekvár folyna a két part között. Odahaza a Hernád sokkal barátságosabb, szelídebb. Miért is nem maradt otthon? Anyura kellett volna hallgatni... Akkor most meglenne a szatyor és nem dobogna ily veszettül a szíve. Máli néni morog álmában, mintha tudná, hogy elveszett a gyönyörű szatyorkája, mert hogy gyönyörű volt, azt meg kell hagyni, hisz ő csinálta sajátkezűleg, Anyu csak épp segített benne...

Máli néni megrázza magát, rácsap a párnájára, mintha azt is költögetné: Ideje, hogy felkeljek.
Lemegyek az istállóba, mert ha nem ügyelek magam a fcjésre...

— Itt nincs fejés, Máli néni. — Hiszen egy dunaparti szállodában vagyunk.

— Persze — motyogja Máli néni. — Akkor hát menjünk reggelizni.

— Még éjszaka van Máli néni. Máli néni még álmodik. Csak én nem álmodok, mert én aludni sem tudtam. Elvesztettem a rátétes szatyrot. — Ezt mind egyszuszra mondja, annyi szünetet sem tart, hogy lélekzetet vegyen, mert ha lélekzetet venne, benne szorulna a szatyorvallomás.

Máli néni a másik oldalára fordul. — Te álmodsz, édes fiam, nem én. Engem hagyjál aludni. Ha már nem lehetek ott a fejésnél, akkor legalább tisztességesen ki akarom aludni magam — és tovább fűrészel, mintha misem történt volna.

Julika karikás szemmel ül a reggelinél. Akárhányszor belekezd a szatyor-veszteségbe, Máli néni mindannyiszor tüsszent s rögtön vigasztalni kezdi magát: a tüsszögés semmi, a tüsszögés egészséges, bár csak száz évig tüsszögnék. Csak ne viszketne az orrom. Az orrviszketésért már haragszom! Bosszúságot jelent.

Julika nekifohászkodik és elhatározza, hogy most már nem hagyja félbeszakítani magát, lesz, ami lesz!

— Én is attól tartok, hogy bosszúsága lesz Máli néninek, mert a rátétes szatyrot elvesztettem. Vagy ellopták. Nincs meg.

— Éjjel is valami ilyesmit motyogtál. Nem szabad annyit enni vacsorára. Attól rosszat álmodik az ember.

— Bár csak álom lenne!

Máli néni megszeppen. Ezt onnan is észre lehet venni, hogy a felszolgáló pincért, akit eddig édes fiamnak szólított, egyszerre urazni kezdi.

— Hát létezik ilyen lelketlen gazember, aki olyan takaros kézimunkát elemei? S ha még tudnád, mi volt, benne.

Máli néni lekapta a szemüvegét, azzal hadonászott. — Mindenem abban volt... Mert azt szeret-

tem legjobban. — Izgalmában letépte a gombot a blúzáról, a kávéjába pottyantotta, majd szórakozottan kavargatni kezdte, mintha kockacukor lenne. — Mindenem abban volt — ismételte.

Julika elsápadt. — Pénz? Ékszer? — kérdezte s úgy érezte, hogy a kávéház aranyrámája inogni kezd és rádül.

— Várj csak... Ékszer nem volt benne. Azt a kis kazettámba csuktam, a kis kazettámat pedig, —Julika füléhez hajolt — az egyik bugyogómba csomagoltam, azt meg betettem a lila szvetterem zsebébe. A lila szvetteremet a nagy koffer aljába raktam.

— Hál Istennek! — tör ki Julikából.

— Még mindig keserű — mutatott Mali néni a kávéjára. — Ezek a mai kávék!

— Persze, hogy keserű, hiszen csak egy gomb van benne.

— Én mindig kettővel iszom.

— Két gombbal?

— Eriggy már. Két kockával! Hol is hagytuk abba?... Hogy pénz volt-e benne azt kérded? Hagyj csak gondolkozni... Volt hát, biztosan tudom, hogy volt. Azt a finom régi erszényt rejtettem oda, amit tombolán nyertem Pöstyénben.

Julika torkán megakadt a falat. Az aranyrámás tükör most már menthetetlen lekerül a falról és a feje felett láncol.

— A rendőrségre kell menni, rögtön jelentést teszünk.

— A rendőrségre... — nyög Máli néni. — Pedig én a gőzfürdőbe szándékoztam. Már egész.

úton annak örültem, hogy Pesten jól megdögönyöztetem magam a gőzben. Elég nyúzott erszényke volt, nem érdemes rendőrségre szaladgálni miatta.

— De ha pénz is volt benne! — Julika arra gondol, hogy ő is szívesebben indulna végre a Fecskefészekbe, de ha egyszer ilyen baj zúdult a nyakunkba.

Miért is szállt le Máli néni! — sóhajtotta.

— Nagyon helyes volt, hogy leszálltam. Talán nem jó volt a kávé, amit hoztam? És találkoztam az étteremben egy régi barátnőmmel, Ilka nénivel, aki valamikor a legszebb lány volt a megyében. Most kétszer olyan kövér, mint én vagyok. Már ezért is érdemes volt — mondja elégedetten, és mézet csurgat a kenyerére.

— Mi volt még abban a szatyorban? Mert, ha jelentést teszek... — Julika legjobban szeretne kifordulni innen és egyenesen hazarohanni.

— Két százas volt az erszényben, meg valami apró... Meg az a kis melltű, az öt kis szerecsenfejjel. Meg... — Máli néni a fejéhez kap. — Sohasem fog megkerülni a szatyor, soha! Az, aki ellopta nagyon jól tudta, miért lopja el.

— Mi volt még benne? — kérdezte reszketve Julika.

— Szegény Józsi bácsi vőlegénykori fényképe. Ilyen bajusszal, ilyen vállakkal, — s Máli néni mutatja, hogy milyennel.

Julika kissé megkönnyebbült.

— Semmit sem sajnálok úgy, mint ezt a képet. Üsse a kő a pénzt, azt még behozom a malacokon, de Józsi bácsinak ez volt a legsikerültebb képe

Azért is dugtam a szatyorba, hogy mindig velem legyen. Nem csoda, ha ilyen szép szál embert elloppnak. Ilyen fess embert! Most már azt sem bánom, ha soha színét sem látom a gőzfürdőnek. Hát hogy ilyesmi megessen! Pedig, tudod mibe bugyoláltam a Józsi bácsi képét? A te kis tarka kendőcskédbe.

Most Julikán volt az elképedés sora. — Abba a kékmintásba? De hisz az...

— Mi lelt?

— Semmi Mali néni. Menjünk a rendőrségre.

Máli néni harciasan fejébe csapta a szalmakalapját és kilépett az utcára. A fák zöld levelén napfény hancúrozott. Érett, meleg, koraőszi délelőtt volt, de Julika határozottan úgy érezte, hogy az idő alaposan beborult.

— Az a kis kendő nem volt összehajtogatva? — kérdezte végre.

— De bizony össze volt. Még pedig szépen, rendesen — dicsérte meg Máli néni...

— Akkor... akkor — Julika megállt. Hogyan mondja meg Máli néninek, hogy a kis kendőbe rejtette Lőrinc tanár úr korcsolyabérletét. Amiért nyolc latin dolgozatot, három rajzelkészítést fizetett Klárinak, meri ő találta meg a folyosón a korcsolya bérletet és persze nem adta vissza. Úgyis vége felé közeledett a korcsolyaidény és neki nem volt egyetlen fényképe sem a tanár úrról. Igaz, hogy ennek a fényképnek pont a homloka volt lepecsételve, dehát az nem olyan nagy baj. Mégis megvolt, az övé volt. Mindennap más helyre dugta, mert egyiket nem találta méltónak, a másikat meg

elég biztonságosnak, végre a selyem kendőcskébe bugyolálta, arra igazán senki sem gondolhatott, hogy ott lapul a tanár úr. És most tessék! Máli néni abba csomagolja Józsi bácsiját s együtt tűnnek el, szinte karonfogva.

— Hányadika van ma? — kérdi hirtelen Máli néni.

— Huszonhatodika.

— Szerencsétlen szám! Kétszer van meg benne a tizenhármas.

Julika elneveti magát, pedig ugyancsak el van szontyolodva. Dehát Máli néni védelme alatt az ember vagy szívből nevet, vagy szívből sír. Ha egyedül jött volna Pestre, most meglenne a szatyor, a készpénz, az öt kis szerecsenfej, a szép szál Józsi bácsi és meglenne a tanár úr is. Jaj, hökken meg Julika. A rendőrségen meg kell nevezni az elveszett tárgyakat. Hogyan nevezze meg a tanár urat? Elveszett Lőrinc Péter tanár úr jégbérlete. Hogyan került az Balázs Júliához, fogják kérdezni.

— Máli néni, én azt tanácsolom, mégse menjünk a rendőrségre.

— Aztán miért ne?

— Előkerül az magától is.

— Gondolod? — kérdi Máli néni. — Igaz, hogy rá volt írva a fénykép aljára: »Az én egyetlen drága Málikámnak«. Aki ellopta, ki se akaszthatja.

— Természetesen — nyugtatja meg Julika. — Akkor most talán menjünk a Fecskefészekbe.

— De le lehet vágni a felírást — aggályoskodik Máli néni. — Ezt azonban nem teszik meg. Hiszen

levágnák Józsi bácsi nadrágszárát, mert éppen a nadrágszárára esett, hogy drága Málikámnak. Jól emlékszem.

— Akkor hát menjünk.

— Nem bánom. Várjunk még egy-két napig.

— Csak egy-két nap múlva akar Máli néni a Fecskefészekbe jönni velem?

— Ki beszél a Fecskefészekről? A fényképre gondoltam. Az most jóval fontosabb.

— Akkor én egyedül indulok el, mert alig várom már, hogy ott legyek, nekikezdjek a tanulásnak, beleszokjak az új környezetbe. Tudom, hogy én vagyok a hibás, amiért ellopták a szatyort. Miért aludtam el? De olyan fáradt voltam! És az a sok csomag!

— Velem ez meg nem történt volna... Ha száz csomagom van, akkor is... Jesszusom, hol a napernyőm?! A napernyőm ! Az a gyönyörű bordó.

— Lehozta Máli néni?

— Le hát. Odatámasztottam a falhoz, amikor reggeliztünk.

— Bizonyára ott tetszett felejteni — mondja angyali szelídséggel Julika. Közben pedig ezt gondolja: pedig el se tetszett aludni. Sőt nagyon is éberen eszegette a vajaskifliket s nem is k. llett három és fél órát várnia rám. —Mondom, én vagyok a hibás, — folytatja vidámabban, — de mihelyt lesz keresetem, letörlesztem az elveszett pénzt.

— Ne beszélj bolondokat. S hogy törleszted le nekem Józsi bácsit?

Az a jégbérletes kép megér három vőlegénykori Józsi bácsit, gondolja Julika. Még akkor is, ha éppen a homloka volt lebélyegezve.

Máli néni a karórájára pillant. — Hogy eltelt az idő! Hiszen eddig még semmit sem csináltunk az égvilágon. Gyerünk ebbe a vendéglőbe, kapjunk be egy pár szaftos virstlit. Aztán visszamehetünk a kávéházba a napernyőért.

— Akkor én most elköszönök Máli nénitől. Oly gyönyörű az idő. Miért tetszene fáradozni velem? Tessék szippantani ebből a remek levegőből.

Máli néni engedelmesen szippant, de csak fojtó motalkószagot érez.

— Tessék körülnézni... Minden csupa napfény... — A fákról és a bokrokról is akart valami meggyőzőt mondani, de idejében észrevette, hogy egy fia bokor sincs a közelben, mindenütt csak kő és aszfalt, hatalmas komor épületek.

— Legjobb lenne, ha Máli néni a Ligetbe menne. Persze, miután már megette a szaftos virsliit. Ott legalább lát egy kis természetet.

— Van énnekem odahaza elég a természetből. Folyton csak természet. Kora reggeltől késő estig: vetni, kapálni, gyomlálni, aztán a gyümölcsössel bajlódni. Van nekem éppen elég természetem odahaza, sőt sok is. Azért jöttem, hogy vigyázzak rád!

Julikát ismét a nevetés környékezi. — Hisz úgyis tud rám vigyázni Máli néni, ha kicsit magára is gondol.

— De be kell számolni Anyádnak, megígértem.

Julika utolsó rohamot intézi Máli néni ellen.

— Hát akkor hiába. Pedig azt terveztem, hogy Máli néni kimegy az Angolparkba.

— Az is természet? — kérdezi savanyúan Máli néni. — Nem fiam, melletted a helyem akkor is, ha...

— Az Angolpark nem éppen természet — vág közbe Julika. — Van ott elvarázsolt kastély, görbe tükör, hullámvasút, barlangvasút, céllövészet.

— Barlangvasút... — inog meg Máli néni. — Törpékkel, meg tündérekkel?

— Sőt sárkányokkal.

— Istenem — sóhajt Máli néni. — Még sohasem láttam sárkányt. Mindig csak malacokat etettem, meg csirkéket. Sohasem jutott időm sárkányokra. Eltalálsz egyedül abba a Fecskemicsodába?

— Hogyne, Máli néni. Máris villamosra pattanok. Alig várom már, hogy ott legyek.

— Én meg alig várom már, hogy ráüljek arra a hullámvasútra, meg hogy bemenjek az elvarázsolt kastélyba. De el ne árulj odahaza. El ne mondd, hogy a te öreg Máli nénid játszani akart.

— Aztán vigyázzon magára, Máli néni! Csak módjával hintázzon — fenyegeti meg Julika.

— Te meg ne gyere későn értem !... Milyen szerencse, hogy rámbízott az Anyád. Legalább meglátom végre az elvarázsolt kastélyt.

IV. Fejezet

FECSKEFÉSZEK

A névjegytáblán csak annyi áll: özvegy Darkó Gézáné... Julika úgy képzelte, hogy már messziről látni lehet, ez hát a Fecskefészek, amiről Erzsi néni annyit beszélt. De messziről csak egy nagy szürke ház látszik, közelről meg egy barna diófaajtó, melyen elsárgult névjegy szomorkodik, semmi több.

Kissé dobog a szive, amikor becsenget.

Bentről motoszkálás hallatszik, mintha már ott lenne valaki az ajtónál, de aztán visszaszaladnak.

— Várj — kiabál egy hang. — Várj és csodálkozz!

Mégis rossz helyen járok — gondolja Julika. Előveszi a noteszát, amelyben fel van jegyezve. *Orgona-utca 6. III. emelet.*

Kulcs csikordul a zárban s az előbbi hang újra felcsattan.

— Egy télikabátot festettem magamnak! Valódi macskagallérral. A folyóparti fákért meg egy rúd szalámit kaptam.

Julika ijedten ereszti el a kilincset. Még van idő ellógni — gondolja, mert most már holtbizonyos,

hogy itt valami tévedés lesz. Folyóparti fák és szalámi...

Az ajtó kipattan, boglyas szőke lány kapja vissza a fejét.

— Óh én szamár. Fő-főszamár! Egyébként Kuti Katalin vagyok. Ugy-e, te vagy az új lány? — De nem hagyja Julikát szóhoz jutni, zavartalanul beszél tovább. — Tegnap estére vártunk. Erzsi nénitől kaptunk levelet, csoda édes pofa a te Erzsi nénéd, remélem ráütöttél! Gyere csak utánam, mindjárt megmutatok mindent. Mindig ilyen keveset beszélsz?

— Csak akkor, ha nem hagynak szóhoz jutni — nevetett Julika.

— Ebben igazad lehet. Kezdj beszélni és szólíts Katinak, vagy Kutkatnak, mint a többiek. Kutkat az a Kuti Katalin rövidítése és ebben az is benne van, hogy én egy szamár vagyok, aki sohasem nézi meg a kukucskálón, hogy ki jön, csak egyszerűen elszavalja, hogy mi történt vele. Most Mártát vártam haza, mert ilyenkor szokott hazajönni. ő egy tündér, majd meglátod. Egy szemüveges tündér. Különben pedig gyárgondozónő. Még sokat mesélek róla. Most csak annyit, hogy rémesen drukkolt nekem, el tudom-e sózni a folyóparti fákat, mert...

Julika közbevágott. — Magyarázd meg gyorsan a folyóparti fákat, a szalámit, meg a télikabátot, különben egy lépést sem megyek tovább.

Megállt, letette a kézitáskát és ráült. Kati melléült és sóhajtott.

— Persze, te nem tudhatod. Sajnos még elég kevesen tudják, hogy festő vagyok. Amikor beiratkoztam az Akadémiára, azt hittem, néhány hónap múlva csak azt kell mondani Kuti Katalin s erre rögtön rávágják: á, á! Dehát erről szó sincs. Örülni fogok, ha tíz év múlva hangzik el ez a hőn várt: á, áh!

Julika meghatódott. Még sohasem ült koffer tetején egy festőnővel. Jól megnézte magának Katit, akinek hosszú szőke haja rendetlenül lógott a vállára, itt egy piros fésű, ott egy csatocska, de ez mitsem használt... A szeme egy pillanatig sem maradt nyugton, úgy röpködött ide-oda, mint két bogárka, az orra is alig észrevehetően mozgott, minha segíteni akarna a szemének. Nyúlánk lehetett, az alakjából ugyan nem sok látszott, mert fürdőköpeny volt rajta, méghozzá hosszú férfiköpeny és a lábait is férfipapucsba bújtatta.

— Margit néni, a háziasszonyunk, nekem adta a férje holmiját — magyarázta. — Most ebben feszítek, mert minden pénzemet elmázolom. »Folyóparti fák«, egyik képemnek a címe. Pénzt nem akart a kereskedő adni érte, mert ide vittem le a házba a Csemegekirályhoz, hogy tegye ki a kirakatba és írja rá: festő e házban. Persze, te is azt mondod, hogy ez egy igazi Kutkat-dolog. Dehát mit csináljak? Hosszas rábeszélésemre megtetszett a Csemegekirálynak a kép és megegyeztünk egy rúd szalámiban. Természetesen komoly szalámiban, amelyik méltó a Folyóparti fákhoz.

— A télikabátot pedig... Nem nyom téged a koffer zárja? — Felráncigálla Julikát és bevitte a szomszéd szobába. — Itt lakik Margit néni. Most Márta lakik vele. Rendes, ugy-e? Azt elhiszem! Itt nem találsz ecsetet a széken és esőkabátot a vázán, mint minálunk.

Julika széjjelnézett. Valóban nagyon rendes szoba volt, de olyan komoly, régimódi háló, mahagóni ágyakkal, nagy szekrényekkel, amilyen odahaza is van.

— Azt képzeltem, hogy egy lánypenzió másképpen van berendezve. Valahogy vidámabbnak hittem az egészet...

— Na hallod, ha csak vidámság kell neked! — csapott le Kati. — Itt a Fecskefészekben mindent megtalálsz. Mindjárt elvezetlek az én szobámba. De ne ijedj meg túlságosan, ha sok lesz a vidámság benne. Aztán meg ez nem is szabályos leánypenzió... Amikor Margit néninek meghalt a férje, idevett néhány leányt, egyiket ide dugta, másikat oda, ahol éppen hely volt. Ezek aztán annyira szerettek itt lakni, hogy amikor eljött értük a mesebeli segédorvoshelyettes, vagy a mesebeli óraadótanár... Mi az, miért pirultál el?

— Mondd csak tovább — dadogta Julika.

— ... gyorsan küldtek maguk helyett új lányokat és igy mindig négy-öt pótgyereke volt Margit néninek. Mert van két igazi gyereke, de azok már kirepültek innen. Az egyik Pirkó, az vegyész, a másik meg Jani, aki mérnök egy vidéki gyárban.

— Miért pirultál el? — adja vissza a kölcsönt Julika.

Kati barátságosan hátbavágja. — Látom, époly gonosz vagy, mint én, Akkor jóba leszünk.

— Én is attól félek — nevetett Julika. — Hol van Margit néni?

— Ilyenkor a konyhában segit. Mindjárt kiviszlek hozzá. Csak elébb mindenbe beavatlak. Az ebédlőt már láttad, a hálót is, amely most Márta és Margit néni lakosztálya. — Kinyitott egy ajtót. — Itt lakik Nóra, meg Edit. Ez valamikor Pirkó szobája volt... Minden, amit itt látsz a Pirkó műve: a díványpárnák, a terítők. Edit csak néhány csonttal járult a szoba eleganciájához.

— Mivel? — döbben meg Julika. — Időnként olyanokat mondasz, hogy nem tudom, én vagyok-e bolond, vagy...

Kati nem hagyta befejezni. — Én ugyan Kutkat vagyok, vagyis bolond, de ez esetben rém komoly és igaz dolgot mondtam. Zoltán Edit ugyanis orvostanhallgató s lábszárcsontokat, meg vállpereceket cipel haza, hogy azokon tanuljon. Azért nem kell megijedned. Majd megszokod. Mindnyájan megszoktuk már.

— Ugy-e tréfálsz? — rémüldött Julika.

Kati szívére tette a kezét. — Soha életemben nem tréfálok. Én vagyok a legkomolyabb elem a házban. Mindjárt meggyőződsz róla. Gyere utánam.

Néhány lépcsőt mentek fel. Kati egy keskeny ajtó előtt megállt, melyen egy cédula lógott a következő felírással:

ÁLLANDÓ KÉPKI ÁLLÍT ÁS

Beléptidíj tetszés szerint, de minél több legyen. Felnőtteknek egy pengő, vagy más csekélység. Gyermekeknek ingyen, elég ha egy kis édességet hoznak.

— Pszt—intette csendre Kati. — »Most a művészet templomába lépsz«. Éppen tegnap csináltam nagytakarítást benne, mert estére vártalak. Szerencse, hogy megérkeztél, nem tudtam volna még egy napig fenntartani a rendet.

Julika sebesen pislogott. A »Művészet temploma* meglehetősen furcsa hely volt. Pici padlásszoba ferdén futó falakkal, amelyekre krétával rajzoltak mindenfélét: rohanó lányokat, szőlőt majszoló fiút, szemétdombot, két kapirgáló tyúkkal, de a tyúkoknak a fejét eltakarta egy nagy kép s itt is, ott is képek lógtak, melyek alól, hol egy kéz, hol egy láb, hol egy bajusz, hol egy kémény látszott ki.

— Sajnos, nincsen elég vásznam — mentegetődzött Kati. — A vászon teméntelen pénzbe kerül. Margit néni megengedte, hogy a falakat vászonnak tekintsem. Ülj le... Nem ragadsz oda semmihez sem, legalább is remélem. Akarsz valami finomat?

A szoba sarkában szőttessel letakart szék állott. Kati alányúlt és egy dobozt halászott ki. Hosszas kapirgálás után megtalálta, amit * keresett: egy kicsinyke kulcsot. Kinyitotta a szekrényét, amelyből kidőlt minden: ruhák, cipők, összegöngyölt vásznak, egy üveg terpentin, egy fél papucs, meg egy furulya.

— Neked is minden ki szokott dőlni? — érdeklődött Kati és marokra fogva gyömöszölte vissza a holmikat. — Hol a köpenyem? Pont az nem dőlt ki. Láttál már ilyet? — De végre a kezei közé akadt az is. Valamikor fehér lehetett, de most már alig látszott ki a festékfoltoktól. Kati izgatottan turkált a zsebekben. — Na megvan, amit kerestem! — Diadalmasan húzott ki egy zacskót és egy marék selyemcukrot nyomott Julika kezébe.

— Neked tettem el! A szekrényem kulcsát pedig magam elől dugom el, de sajnos, ez sem használ. Akárhogy is erőlködöm, nem tudom elfelejteni, hogy hová dugtam és mindig megeszem a tartalékot.

Julika a szájába vett egy cukrot és elfintorította az arcát.

— Mi az, nem ízlik?

— Kicsit terpentínszagú.

— Óh, az semmi! Azt én fel sem veszem.

Julika hősiesen lenyelte.

— Egy pillanat. Nézz jól körül. Nem tűnik fel neked semmi?

Julika azt akarta felelni, hogy minden feltűnik neki, a kenyérkosár a szekrény tetején, egy piros svájcisapka, amelyet a márvány Venus fejére doblak, egy üveg ecetes uborka a festőállvány mellett, az üres képrámák a díványon s egy gyönyörű erdélyi szőttes a falon, amelyre egy pár boxkesztyű volt akasztva.

— Hát... elég különös az egész — mondta.

— Olyan kutkatos.

— Pedig most példás rend van — állította Kati. — De idesüss! Ez az, amit mutatni akartam.

Lepedővel letakart kabátot vett le a szék karjáról. — Ezt a lélikabátot festettem magamnak.

— Hogyhogy? — csodálkozott Julika, bár megfogadta, bármit is mond Kati, nem fog csodálkozni.

—- Rém egyszerű a dolog. Sürgősen kellett nekem télikabát. Odaadtam érte a »Didergő« című képemet és ráadásul megcsináltam a kereskedő kislányának a magyar dolgozatát. Nagyon összeszedtem magam, hadd kapjon egyszer csákós egyest. Hát tudod, mi történt? Keresztül-kasul húzták piros tintával a dolgozatot és azt írták rá: Gyerek, gyerek, mikor jön meg végre az eszed?!

Julika akkorát kacagott, hogy az asztalon lévő poharak megcsörrentek belé. Egyikük sem vette észre, hogy a szobába lépett valaki, és csendesen mögéjük állt.

— Én is betársulok a kacagásba!

— Nini, Margit néni! Ez itt az új lány. Éppen beavatom a házititkokba.

— Képzelem, milyen Kutkat-dolgokat mondsz neki. — Margit néni átkarolta Julika vállát. — Remélem, jóba leszünk.

— Óh, egész biztosan. —Julika maga sem tudja hogyan történt, ahelyett, hogy kezet csókolt volna, a nyakába vetette magát és megcsókolta, mert Margit néni olyan kedves, fiatalos volt és Anyura hasonlított, egész határozottan hasonlított rá, az a két meleg, barna szeme, s a szája körül az a bátorító, megértő vonás... Az ember rögtön úgy érezte,

hogy vele csak őszintén lehet viselkedni, nem kell vigyázni, mi illik, mi nem, azt kell csinálni, ami magától jön, ami kikivánkozik belőle.

Margit néni természetesnek találta ezt a csókot.

— Fürödj meg fiam, aztán keresünk neked egy zugot, melyet saját lakásodnak nevezünk ki. Nincs minden lánynak külön szobája, mert ez amolyan Fecskefészek... Négy kisfiókám van: Kati, Márta, Edit és Nóra. Együtt éldegélünk ebben az öreg kis fészekben, de azért mindegyiknek van egy kis zuga, ahol egyedül lehet.

Kati büszkén mutatott feldúlt szobácskájára.

— Én például teljesen egyedül lakom. Egyedül is takarítok. Senkit sem engedek a szobámhoz nyúlni.

— Ez meg is látszik — mosolyodott el Margit néni. — Julika rögtön sejtette.

— Jaj, ne tessék már rontani a hírnevemet. Hiszen tetszik tudni, hogy csak a saját rendetlenségemben ismerem ki magam. Olt megvan mindennek a helye.

— Természetesen. Tudod, hogy a fehérneműsfiókban kell keresned a vázlat füzetet, a tentatartón a cipőkanalat, a fcstékesdobozban a cérnagombokat, a virágvázában a kockacukrot.

Kati megcsörgette a virágvázát. —Jé! Honnan tetszik tudni? — És kikotort két kockacukrot.

Margit néni szép ősz feje csupa huncutság volt.

— Mert néha azért kitakarítok utánad. De csak nagyon óvatosan, hogy Isten ments, fel ne tűnjön neked.

Karonfogta Julikát és magával húzta. — Gyere, tűnjünk el a fürdőszobában, aztán majd kirakod a holmidat. Akarsz Mártával lakni? Átadjam neked? Van még két szobám, az egyik valaha úriszoba volt, de most azt is átrendeztük. A másik vendégszoba, de most ti vagytok a vendégeim.

— Ez nem szép Margit nénitől — duzzogott Kati. — Csak vendégek vagyunk? Nem tiszteletbeli és örökös családtagok? Lehet egy vendéggel habot felveretni és krémet kavartatni?

— Belátom Kutkat — mondta bűnbánóan Margit néni. — De egy rendes vendég nem könyörög, hogy csináljunk neki sürgősen mokkatortát, különben nem tudja befejezni Ujjongó lány című képét.

Míg Julika nyakig merült a meleg vízben, a szomszéd szobában ajtócsapkodást, jövés-menést hallott.

— Megjött az új lány? Te fogadtad Kutkat? Látta a képeidet? S nem lógott meg?

— Ez az ő bőröndje.

— S most hová tűnt?

össze-vissza hangokat hallott, ketten is beszéltek egyszerre, majd egy harmadik hang csapott a beszélgetésbe, úgy látszik már mindnyájan itthon voltak.

Julika próbálta kitalálni, melyik hanghoz milyen lány tartozik.

— Milyen az új fecske? Jaj, ma olyan érdekes napom volt!

Ez talán Edit... Csak mondana még valamit... Kedves hangja van. Olyan határo-

zott. Úgy képzeli, hogy sötétszőke haj és magas homlok tartozik a hanghoz.

— Hová fog iratkozni? Meg sem kérdezted tőle? És azt sem, hogy hány éves?

— Katit csak a saját dolgai érdeklik.

Hát ez meg ki lehet? Kicsit ellenséges hang, bizonyára hegyesorrú, összehúzott szemű lány a hang tulajdonosa... Márta nem lehet. Mártáról azt mondta Kati, hogy szemüveges tündér. Hát akkor?...

— Ennyi az összes csomagja az új lánynak? Nincs valami dús ruhatára. Nekem ne hozzátok a nyakamra.

Ezt megint az előbbi hang mondja, - a hegyesorrú hang. Julika szeretné elhitetni magával, hogy nem is tartozik ide, csak véletlenül került a Fecskefészekbe s mindjárt el is tűnik. De most újra őt hallani, semmi kétség, ő is tagja a Margit néni féle köztársaságnak.

— Megint szilvásgombóc van! Megkérdeztem a szakácsnét, mi lesz ebédre, hát májgaluska leves, meg szilvásgombóc. Nem is érdemes asztalhoz ülni.

— Jaj, de undok vagy ezzel az örökös fintorgással. Margit néni nem csinálhat a kedvedért mindennap süteményt. Azzal nem lakunk jól. Én például reggel óta meg nem álltam és olyan éhes vagyok, hogy nyolc gombócnál alább nem adom. Három-négy sütemény meg se kottyanna.

Julika fényes barna hajat sejtett a hang mögött és két élénk diószemet, lesült izmos karokat, fiús

vállat. Ilyen lehet Márta... Vájjon mit tanul? Kati még semmit sem árult el róla, mégis az volt az érzése, hogy nagyon jól megértik majd egymást

— Ebédután ne mászkáljatok a szobámon keresztül. Nem vagyok kíváncsi az új lányra. Aludni akarok.

A hegyesorrú hang csakis Nóráé lehet. Milyen kár... Nóra volt a kedvenc neve, gyermekkorában minden babáját Nórának hívta. Volt kis Nórája, nagy Nórája, kaucsuk Nórája és gyönyörű Nórája, s most egyszerre ilyen duzzogó Nóra kerül eléje. Friss fehér vászonruhába bújt, úgy kopogtatott be az ebédlőbe.

— Isten hozott! — szaladt eléje Márta s mindkét kezével megrázta a kezét.

— Éppen ilyennek képzeltelek — kiáltott fel Julika, mert Márta csakugyan simára fésülte a haját, s izmos kézszorításától csak úgy ropogtak az ujjai. — Amíg fürödtem, próbáltam kitalálni, milyen vagy.

— Áruld el, milyen vagyok.

— S rólam nem gondoltál semmit? — kérdezte Edit. — Mindjárt megsértődöm.

—- Ez azt jelenti, hogy nem fogja kificamítani a karodat, csakhogy ügyesen visszatehesse. Nem fogja kiecsetelni a torkodat, csakhogy megmutathassa, milyen otthonosan mozog a szádban — mondta Kati, de Edit élénken tiltakozott.

— Ez csak olyan Kutkat-ráfogás. Nem mondom, hogy nem szeretnék egy eleven pácienst, de azért nem teszek senkit sem beteggé, Isten engem

úgy segéljen! — Ég felé emelte balkezét, míg jobbkezét Julika felé nyújtotta. —Szervusz, kis Balázs. Én bizony már azt hittem, hogy egyetemre iratkozol és most látom, hogy még tacskó vagy.

— No, azért ne nézz le. Voltam én már nevelőnő vidéken és filmeztem is.

— Ejha! — Halljuk! Halljuk!

— Most gyertek ebédelni. Hagyjátok Julikát, hisz még ki sem fújta magát!

— Hol marad Nóra? — kérdezte Margit néni és sorra mert levest a feléje nyújtott tányérokba. — Talán nem is tudja, hogy megszaporodtunk. Eredj csak érle, Márta fiam.

Márta felugrott s Julika azt gondolta: most jön a hegyesorrú, aki sehogysem illik a Fecskefészekbe.

A szomszéd szobából fojtott ellenkezés, durcás félhangok hallatszottak, melyet rábeszélő susogás szakított meg. Majd megjelent Márta s mögötte kelletlenül lépkedett egy lány s Julika tágra nyílt szemmel bámult rá.

Ez lenne Nóra? De hiszen ez nem is hegyesorrú, madárarcú, mint ahogyan a hangja után képzelte. Ez szebb, mint az ő kis Nórája, nagy Nórája volt, ez arra a tüllruhás Nórára hasonlít, melyet Erzsi nénitől kapott a születésnapjára. Csupa hullám a haja, a bőre mint a kajszinbarack, a szeme meg bársonykék, mint az árvácska szirma, a ruhája is hasonlít Mesevári Nórára, mert így hívták a babáját, amely most is ott csücsül a kályha melletti hintaszékben.

Julika boldog csodálkozással szemléli, a kanalát is a szájában felejti, oly elmerülten bámulja.

— Vigyázz Julika — figyelmezteti Kati. — Margit néni nem szereti, ha lenyeljük a kanalakat, mert akkor hiányos az evőkészlete.

— De Zoltánnak lesz legalább mit kioperálni —- mosolygott Margit néni.

Zoltán, azaz Edit, akit nem tudni miért, többnyire a vezetéknevén szólítottak, búsan jegyezte meg:

— Előbb magamat kell kezelésbe venni. Azt hiszem, gyomortágulásom van. Kérek még egy tányér levest. Sok-sok galuskával.

Nóra az asztalhoz lépett.

— Ismerkedjetek össze — mondta Margit néni

— Ez a mi Nóránk. Meggyesy Nóra. ö a legfiatalabb köztünk. Ez meg Balázs Julika, ő se öreg éppen.

— Szervusz — dünnyögte Nóra.

Julika megfogta a vállát, hátralépett és félszemét behunyva nézegette, mint valami képet.

— Azt hittem hegyes az orrod és alacsony a homlokod, a nyakad meg olyan sovány, hogy az ádámcsutkád kiugrik belőle.

— Miért hitted? — kérdezte meghökkenve Nóra.

— Mert... nem is tudom... — Julika visszszanyelte, amit mondani akart. Csak nem tálalhatja ki mindannyiuk előtt, hogy mogorva hangja után képzelte ilyennek. — Mert szamár voltam — vágja ki jókedvűen. — Úgy örülök, hogy olyan vagy, mint az én Mesevári Nórám, aki a leg-

szebb baba volt az egész városban. Legalábbis azt mondták róla és én mint büszke mama, el is hittem.

Nóra barátságosabban pislogott Julikára. — A te Mesevári Nórádnak bizonyára jobb dolga volt, mint nekem — mondta és érintetlenül tolta el levesestányérját. — Sohasem volt hetes, nem nyúzták algebrapéldákkal és nem kellett résztvennie mások dolgában.

— Viszont Mesevári Nóra nem élt — jegyezte meg Julika.

Nóra már nem figyelt rá. — Engem nem érdekelnek mások. Mit csináljak, ha mákszemnyit sem érdekelnek?! Itt a lányok folytonosan törődnek egymással: miért nem eszel? Miért vagy szomorú? Min dolgozol? Ezt hallom egész nap. Alighogy hazajönnek, berontanak egymáshoz és elmesélik mi volt az előadáson, a gyárban, az egyetemen. Engem is folyton nyaggatnak: »Hogy ment az iskola? Mutasd a dolgozatod! « Engem hagyjanak békét, nekem ne magyarázzanak! Én sem törődöm velük, ők se törődjenek velem.

— Jaj Nórikám, az ember úgy van teremtve, hogy nem élhet magányosan — szólalt meg Margit néni. — így van ez jól, hogy az egyik törődik a másikkal. Az lenne baj, ha nem így lenne.

— De nekem nincs szükségem rájuk.

— Ne akard, hogy ezt tudomásul vegyük — mondta Márta.

— Pedig szerelném.

Márta úgy tett, mintha nem hallotta volna.

— Nem lakhatna Julika velem, az én különbejáratú lomtáramban? — kérdezte Kati.

— Én átköltözöm a vendégszobába — ajánlkozott Edit. Akkor végre egyedül marad Nóra.

— Igen, az jó lesz, — helyeselt Margit néni. — Rózsi szépen rendbeszedi a szobát, s ha van valami terítőcskéd, vagy vázád, amit szeretsz, tedd csak be, hogy úgy érezd magad, mintha otthon lennél.

— Minden szoba magán viseli lakójának bélyegét, — mondta ünnepélyesen Kati. — Lásd az enyémet.

— Azt inkább ne lásd — nevetett Márta.

— Én tehát egyedül maradok? — kérdezte váratlanul Nóra.

— Egyedül fiam, hiszen azt akartad.

— Azt hát! — Nóra kékbársony szeme diadalmasan megvillant.

— Talán egyedül is akarsz ebédelni? — kérdezte szelíden Margit néni.

— Nem... igen... persze — dadogta Nóra. Első pillanatban meglepődött, azt hitte, harcolni kell, hogy egyedül maradhasson s meg volt sértve, hogy ilyen könnyen lemondtak róla. — Igenis, egyedül szeretnék ebédelni. Tessék a szobámba küldetni az ebédet — mondta és a lányokra nézett nem beszéli-e le valamelyik. Várta, hogy legalább Márta kérlelje, de Márta rá se hederített, Julikával kuporgott a dívány sarkában és elmerülve beszélgettek.

— Ma este ismerkedési estélyt rendezünk ! — indítványozta Kati.

— De hiszen már ismerjük egymást. Én legalább úgy érzem, mintha évek óta ismernélek benneteket — mondta Julika.

Kati elkomolyodott. — Az a baj, hogy én sem ismerem magamat. Néha olyanokat mondok, amit nem is akartam. Én csodálkozom rajta legjobban. Mintha egy idegen szólna belőlem, akinek semmi köze Kuti Katalinhoz, helyesebben Kutkathoz.

— Csak ne okoskodj! Ilyesmi mindenkivel megesik — mondta Márta. — Én például néha szelíd akarok lenni s azon kapom rajta magam, hogy dühös vagyok, mint egy szekér után szaladó kutya.

— Én pedig azon igyekszem, hogy olyan mindentudó legyek, mint egy kórházi szolga s közben olyan butákat mondok, mint egy elsőéves orvostanhallgató, — kuncogott Edit.

— S mégis kezelni akarsz bennünket Zoltánka! — nevettek a lányok.

A vendégszoba csak úgy ragyogott. A frissen súrolt parkettnek olyan tisztaság-szaga volt, hogy Julikának fáról szakított almára kellett gondolnia, vagy erdei szamócára. Világoszöld bútorok voltak a szobában, tarka virágos dívány, mely fölé Julika kiszögezte anyu és apu képét.

— Az asztalban titkos fiókokat is találsz — súgta Edit.

Julika kérdően nézett rá.

— Hogy odarejtsd annak a bizonyosnak a képét. Ha véletlenül lenne...

Julikának eszébe jutott a jégbérlet, s rögtön belenyilalt az eltűnt szatyor, amelyre egész nap

nem is gondolt. — Akkorát sóhajtott, hogy a könnyű batisztfüggönyök meglebbentek tőle.

— Csak nincs valami bajod? — ijedt meg Márta.

— Akkor igazán ismerkedési estélyt kell rendeznünk — lelkendezett Kati. Először: hogy megtudjuk, mi bánt. Másodszor: hogy megvigasztaljunk. Harmadszor: hogy gyümölcshabot kapjunk... Elkérjük Margit nénitől a rózsaszínű ismerkedési abroszt, ad nekünk finom ismerkedési ribizlibort, ezzel avattak engem is a Fecskefészek tagjává.

— Igen á m . . . de nekem előbb az Angolparkba kell mennem — jelentette Julika. Megígértem valakinek, hogy érte megyek, mert nem talál egyedül ide.

— Hány éves a kicsike? — érdeklődött Kati.

— Hatvanhárom...

V. F e j e z e t

KUTKAT, AZ ELSŐSZÁMÚ BARÁTNŐ

Máli néni lélekszakadva rontott be harmadnap a Fecskefészekbe.

— Jaj fiam, mi történt! Úgy szégyelem, hogy nem is tudom, hogy bökjem ki. Mert ilyesmi még nem esett meg velem, amióta élek.

Julika már elmenőben volt, ma kellett jelentkeznie a gyermekkertésznői tanfolyamon, s az izgalomtól hajnal óta nem aludt. De Máli néni lenyomta egy székbe.

— Idehallgass, fiam... Ott kezdem, hogy valami igen-igen furcsát álmodtam... A lucernást kaszálták éppen... Megjegyzem, már máskor is álmodtam lucernásról s ilyenkor mindig valami meglepetés ért.

— Talán útközben is el lehet mesélni —fészkelődött Julika. — Nem szeretnék rögtön első nap elkésni.

— Már hogy lehetne útközben... Csak hallgass nyugodtan végig, ha már napok óta itt rostokolok a kedvedért.

Julika csak nagynehezen tudott elfojtani egy mosolyt. Mióta megérkezett, Máli nénit jóformán nem is látta... Ha nem a hullámvasúton szágul-

dozott, akkor valamelyik földijével ebédelt. Csupán annyit törődött vele, hogy Margit néninek néhány tésztareceptet adott, s az egyiket Julika-fánknak keresztelte.

— Hol is hagytam el? Igen, a lucernás... Hát bekopog a szobalány ma reggel, hogy ajánlott levelem van. Nekem? — csodálkozom. Hiszen nincsen névnapom, hogy levelet kapjak, meg aztán senki sem tudja, hogy melyik fogadóban szálltam meg.

Julika lopva az órájára pillantott. Márta már régen elment, Edit is az előszobában motoszkált, a szomszéd szobából behallatszott Nóra nyafogása.

— Hogy igyam meg a kávém?... Hisz bőrös...

Máli néni zavartalanul folytatta: — Rohanok le, ahogyan csak a lábaim bírják, átveszem a kuvertát, hát ismeretlen az írás, pedig én minden kis húgomnak ismerem a kezevonását.

Én már régen feltéptem volna azt a borítékot, gondolja Julika és felemelkedik a helyéről, de Máli néni visszanyomja.

— Most jön a java! Olyan vastag volt a kuvert a, mint egy jóféle töltöttkáposzta. S tudod, mi hullott ki belőle? A pöstyéni erszényem!

Julikának mégis sikerült felugrania. — Az ellopott erszény?

— Ördögöt lopták el! Hiszen éppen ez az!...

Máli néni zavartan hümmögött. — Úgy történt a dolog... na, segíts már!... nyögd ki helyettem.

— Hiszen ha tudnám, mit kell kinyögni!

Mali néni megigazította a kalapját, gondosan elsimította a blúzán a ráncokat, a gallérjával babrált, mintha csak kifogástalan külsővel lehetne megtenni a vallomást.

— A miskolci étteremben felejtettem az erszényt...

— Talán Jóska bácsi képe is ott van! — Reménykedett Julika.

— Dehogyis van, dehogyis! S ha ott is felejtettem volna, egy ilyen fess embert nem küldenek vissza. Az erszény, az más... Csak úgy történhetett a dolog, hogy ahogy elbámultam Ilka nénit, aki a legszebb lány volt a megyében, s most kétszer olyan vastag, mint én... az erszényt az asztalra tettem és usgyi rohantam el....

— Hát olyan usgyi azért nem volt — mosolygott Julika. — Majdnem négy órát vártam erre az usgyira.

— Itt a levél, amit Ilka néni írt. Mert ő találta meg az erszényt az asztalon s rögtön utánam küldte. Tudta, hogy hová szállok, idcszálltam szegény Jóskámmal is valamikor... Jó lélek ez az. Ilka, s ha alaposan megnézi az ember, nem is olyan kövér...

Mali néni ismét a szalmakalapját igazgatta, ami nála a zavar jele volt, mert különben a legnagyobb nyugalommal hagyta, hogy a kalapja hátracsússzék a fején. — Csak az bánt, hogy te most azt fogod hinni rólam, hogy... hogy kicsit hebehurgya vagyok... Mert váltig erősít gettem, hogy az erszényem bent volt a zacskóban.

— Nem hiszek én semmit, Máli néni.

— Úgy-e nem? Meri azt aztán nehezen viselném el. Mindig vigyáztam, hogy úgy menjen minden, mint a karikacsapás. — Kinyitotta a táskát és felsikoltott. Majd bővebb magyarázat helyett kettőthármat nyögött. Végül egy kulcscsomót csörgetett meg, melyet a táska fenekéről húzott elő. — Szent Isten! Hát nem elvittem az öreg tanítókisasszony kulcscsomóját! Úgy megszoktam már, hogy zsebrevágom a kulcsaimat, hogy most is... Képzelem, hogy feltúrta érte a lakását. S közben vasárnap volt... Lakatost sem hívhatott szegény.

S amilyen hirtelen robbant be Máli néni, ugyanolyan szélvészmódra távozott. A lépcsőről szólt vissza:

— Ne félj! Holnap újra eljövök!

Julika végre elindulhatott. Amint az utcára ért, Nórát látta maga előtt, menni. Aktatáskáját lóbázva, kényelmesen lépegetett, pedig már elütötte a nyolcat.

— Halló! — kiáltott utána.

Nóra hátrafordult s megszaporázta lépteit, de Julika utolérte. — Csak nem előlem futsz?

Nóra a vállát vonogatta.

— Miért haragszol rám? Hiszen nem is ismersz.

— Nem is vagyok kíváncsi rád.

— Azért sem sértődöm meg, — mondta Julika. — S ha most nem kellene előadásra rohannom, elkísérnélek.

— Szerencsém van, hogy rohannod kell.

Julika elpirult. Mi ütött ebbe a lányba? Taknyos!... Négy hónappal fiatalabb, mint ő s így

mer beszélni vele. Ez ugyan várhalja, hogy mégegyszer megszólítja. Átment a túlsó oldalra, s arra gondolt, hogy Gyuri inkább ezt a Nórát ejtette volna földre az ő porcellán Nórája helyett. Porcellán-nórának akkor betört az orra, a parókája is lerepült a fejéről... Attól fogva márcsak ide-oda dobálták...

Valaki befogta hátulról a szemét.

— Kati!

— Igen, én vagyok. — De nem volt nehéz kitalálni, mert terpentinszagú a kezem.

Julika rögtön elfelejtette Nórát, hisz Kati oly jókedvű volt, minden külön nevetett rajta: szeme, szája, haja, tarka parasztszoknyája, mely rövid volt, mintha régen kinőtte volna, piros szandálja, mely viszont nagyobb volt a kelleténél és úgy kopogott, mint egy harkály...

— Edit szandálját vettem fel. Nem találtam az enyémet, pedig mindenütt kerestem, még a íestékes dobozomban is... Ez meg a Márta szoknyája. Nagyon szeretek más ruhájába bújni. Mulasd magad.... Azt hiszem, a le méreted épp jó nekem. — Belekarolt Julikába — Te... én mindennek úgy örülök! Egy fületlen gombnak, egy fényes vadgesztenyének, egy szem savanyúcukornak, a levélnek, amely leperdül a fáról, s a levélnek, amely fennmarad. Örülök, ha süt a nap, örülök, ha fúj a szél. Örülök, hogy a hajdani lomtárt nekem adta Margit néni, ahol azelőtt seprűk és mindenféle holmik hevertek s én alakítottam át magamnak! Örülök, hogy csupa jópofákkal lakom együtt.

— És Nóra? — vetette közbe Julika.

-— Nóra szeszélyes, elkényeztetett kölyök. Nem számít. Annyira nem számít, hogy még sohasem vettem fel a ruháját. Pedig neki van a legtöbb. S tudod, minek örülök a legjobban? Hogy festő vagyok. Hogy az lehetek, ami szeretnék lenni. Te... én meghaltam volna, ha a szüleim nem engedik meg, hogy festő legyek.

Julika szemei felcsillantak. — Én is nagyon szerelem a pályámat. Még semmit sem tudok róla, még mindent csak érzek. Még minden olyan bizonytalan, de tele vagyok tervvel, ötlettel! Ha arra gondolok, hogy az életemet csupa kisgyerekekkel töltöm el, akik rám vannak bízva... Olyan bátornak, olyan felelősnek érzem magam, mintha valami óriási dolgot találtam volna. fel.

Kati közbe akart vágni, de Julika nem hagyta.

— Néha elgondolkodom azon, hogy van az, hogyha valaki egy cipészhez megy, megkérdi az ismerőseit, jó cipőket csinál-e az illető, jóminőségű bőrt ad-e... Ha ruhát varrat, megint csak megkérdi, pontos-e a varrónő, sikkes-e... S ugyanazok az emberek a gyermekeiket minden aggodalom nélkül rábízzák valakire, akiről semmit sem tudnak. Nem kérdeznek semmit, mintha nem is sejtenék, hogy miről van szó.

— Te Julika... te ilyen vagy? Ilyen okos?

— Nem tudom, hogy »ilyen okos« vagyok-e. Csak azt tudom, hogy ilyen vagyok. S éppen mert ilyen vagyok, érzem, hogy milyen irtó komoly dolgot vállaltam, amikor elhatároztam, hogy gyerekeket

nevelek. Máli néni mesélte, hogyha valaki barackot vásárol a kertjéből, és nem kérdi előre az árát. akkor a leghúsosabbat, legpirosabbat adja. Hát majd én is így teszek. A legjobbat akarom adni, ami csak ebben a kertben van... Itt belül — és blúzára mutatott, a zsebe fölé, melyen két kis hímzett kutya nézett szembe egymással.

Kati a vállára ütött. — Tetszel nekem, Julika. Le foglak festeni. S nem kérek érte se szalámit, se kabátot.

— Este még mesélek neked. Mert ezer ötletem van s ebből ezeregyet szeretnék keresztülvinni. Olyan játszó-iskolát akarok csinálni, ahol csupa szegény gyerek van. Munkábajáró anyák gyerekei, akik reggeltől estig el vannak foglalva, s nem tudnak mit kezdeni a gyerekükkel.

— Miből akarsz megélni, ha csupa szegény gyerek jár hozzád?

— Erre bizony nem is gondoltam. Mindenre gondoltam, csak erre az egyre nem — vallotta be Julika. Néhány percig szótlanul lépkedett Kati mellett.

— Úgy csinálsz, mintha máris meg kellene nyitnod az óvodádat. Ráérsz még ezen töprengeni. Most pedig viszlát a borjúpörköltnél! Az lesz ma ebédre, megvesztegettem a szakácsnőt. Megígértem neki, hogy azzal a smaragdköves fülbevalóval festem le, amit kinézelt magának egy ékszerüzlet kirakatában s amit persze sohasem vehet meg. Ráadásul ugyanabból a smaragdkőből még brosstűt is festek a mellére, s ha holnapra aranygaluskát csinál, nem

sajnálok tőle egy szép karkötőt... Legyen neki egy teljes smaragdköves készlete...

Julika délben kipirult arccal sietett haza. Alig várta már, hogy otthon legyen és elmesélje, milyen volt az első »komoly« délelőttje. Mert ez mégis csak egészen más, mint egy gimnáziumi előadás. Most már érdemes elővenni a pepita füzetet...

Kettesével ugrált le a lépcsőkön, gondolatban már javában mesélt, hol Márta kérdezett valamit, hol Edit és Margit néni is beleszólt az. ő halk hangján, s ilyenkor mindnyájan elhallgattak, mert Margit néni hangjában volt valami, amire figyelni kellett... Ilyesformán beszélt Lőrinc tanár úr és ő is így beszél majd a sok zsivajgó gyerek között, ilyen halkan, határozottan. Csak már ott tartana! Csak még sokáig maradhatna diák, gondolta rögtön utána és nem tudta eldönteni, mit kíván jobban.

VI. Fejezet

PRITTY

A Fecskefészek ajtaja elött egy sovány, szeplős kislány állt, olyan arckifejezéssel, mint aki régen elhatározott valamit, de most, hogy keresztül kell vinnie, nem tudja, hogyan kezdjen hozzá. A mutató-ujja ott kóválygott a csengő fölött és mégse mert becsengetni... Még beszélt is magában, a szója hangtalanul mozgott, látszott rajta, hogy egyre biztatja magát.

— Kit keres? — kérdezte Julika, s szemügyre vette a kislányt, aki vékony volt, mint egy pala-vessző, még a kit ömölt vállú ruha sem segített, azon keresztül is látni lehetett, milyen madárcsontú, törékeny jószág.

— Darkó nénit keresem... Ideküldtek... Ezt a címet kaptam — mondta gyorsan és habozva nézett Julikára, mint aki szeretne tanácsot kérni, de nem mer.

Julika csengetett, s a kislány behunyta a sze-mét. — Bemegyek — mondta hangosan. S ahogy nyílt az ajtó, szinte bependerült s újra behunyta a szemét. Julika önkénytelenül azokra gondolt, akik először ugranak fejest, s ugyanezzel az ijedt arcki-

fejezéssel vizsgálják a mély vizet s aztán zsuppsz! behúnyt szemmel vetik belé magukat.

A kislány kezében csomag volt, sebtiben öszszekötözött csomagocska, meg egy degeszre tömött aktatáska, amit alig lehetett becsukni.

— Hívjam Margit nénit? — kérdezte Julika, mert megsajnálta a kislányt, aki izgatottan topogott az előszobában, a lábát váltogatta, s oly figyelmesen nézegette az előszoba-falat, mintha minden levélmintát jól az emlékezetébe akarna vésni.

— Ne még... Még ne... még várok egy kicsit. Hirtelen mozdulattal Julika felé fordult.

— Igazán olyan jó itt? Olyan családias? Mert az a fő, hogy családias legyen.

— Nagyon-nagyon jó! — mondta Julika és érdeklődve fordult' a kislány felé. — Ide akarsz jönni?

A kislány szemét elfutotta a könny. Letette a csomagját, mintha ez akadályozná a sírásban. S mikor végre mindkét keze felszabadult, kibuggyant belőle a sírás. Az álla reszketett, szeplős kis arcáról egymásután szánkóztak le a könnyek.

— Bár csak itt maradhatnék! Nem tudom, fog-e sikerülni. Pedig ha Darkó néni nem vesz föl...

— Biztos, hogy felvesz. Miért ne venne?

, — Mert... mert én szobalánynak akarok jönni,
— mondta két csuklás között. Tudok vikszelni... még nem vikszeltem, de ha egyszer megpróbálnám, menne a dolog. Tudok ágyazni... és nagyon szépen terítek, rózsákat formálok az asztalkendőből és virágot dugok belé. Tudok tüzet rakni. Ezt már

hónapok óta gyakorolom, egy barátnőnkhöz jártam el, mert nálunk mind a két lakásban központi fűtés van. Tudok ételt felhordani, egy kicsit reszket a kezem, de majd belejövök...

Julika csodálkozva nézett rá. A kislányon nyersselyem ruha volt, fehér antilop cipő, oly finoman volt öltözve, mintha divatlapból vágták volna ki.

— Miért akarsz te szobalány lenni? — kérdezte tőle és a kezére nézett, amely keskeny és ápolt volt.

— Mert... mert nem maradok otthon! —tört ki a kislányból s újból kivörösödött a szeme, s gombóccá gyúrt zsebkendőjét az orrához nyomta.

— Gyere velem Margit nénihez, majd ő eligazítja a dolgodat.

— Előbb veled szeretnék beszélni — mondta izgatottan és egy sarokba húzta Julikát. — Menjünk a szobádba.

Julika karjára kapta a csomagot. — ígérd meg, hogy nem sírsz és megmondod végre a nevedet.

— Pritty vagyok — mondta a kislány. Pásztor Zsuzsa a nevem, de mindenki csak Prittynek hív. Mert olyan kicsi vagyok, olyan kis fityfiritty!

— Hát akkor ülj le, Pritty! Itt van egy tiszta zsebkendő, de több zsebkendőváltás nem lesz.

Pritty körülnézett a szobában. —Hálistennek csupa sima bútor. Könnyű lesz port lörölgetni. Az is jó, hogy nincsenek nagy szőnyegek. Habár én mindent vállalok. A kismosást is elvégzem! És nagyon keveset eszem, csak vegyen föl a néni.

Ügy-e segítsz?... Ha segítsz, neked adom az új angóra pullóverernet, egyetlenegyszer volt rajtam.

— Persze, hogy segítek! Csak tudnám, miben kell segíteni. Mert eddig azt tudom rólad, hogy...

— Semmit sem tudsz! — vágott közbe Pritty. Az aktatáskába nyúlt s a könyvek közül egy szobalány-bóbitát halászott ki. — Már meg is vettem magamnak. A multheti zsebpénzemből meg fehér köténykét vettem, hogy rögtön beállhassak. Mert én le akarom dolgozni, amiért a néni lakást és kosztot ad és... otthont... és nyugalmat. — Összeharapta a száját és megrázta a fejét, mint aki elhatározta, hogy azértse sír!

— De Pritty, még mindig nem árultad el, miért akarsz mindenáron eljönni hazulról.

Pritty nem válaszolt. Nagyokat nyelt, a körmét pöcögtette, a szájaszélét rágta.

— Olyan nehéz... mondta végül s a szeme kifényesedett a könnyektől.

— Akkor ne beszélj róla.

— De oly jó lenne elmondani! — sóhajtotta Pritty. — Magamban már százszor elmondtam, de ha arra kerül a sor, egy hang sem jön ki a torkomon.

«, Mintha valaki összeszorítaná... Pedig ha elmondanám, biztosan elmúlna ez a nyomás... Mert úgy nyomja valami a szívemet, mintha kilós súlyokat raktak volna rá.

Julika megsímogatta Pritty haját. — Valami rossz fát tettél a tűzre?

— Bár csak az lenne! — És Pritty gondterhesen csóválta a fejét. —Annyi a bajom, hogy már azt

is elfelejtettem, hogyan kell rosszalkodni. Talán el sem hiszed. Én mindig olyan jólnevelt vagyok, hogy a barátnőim nem győznek sajnálni.

— Azért nem kell úgy kétségbeesned — nevetett Julika. — Ezt még igazán helyrehozhatod.

Pritty is elmosolyodott. — Milyen kár, hogy te nem voltál velem. Akkor nem bőgtem volna annyit. Mert én mindennap bőgtem, úgy bőgtem, mint ahogy más lány kézimunkázik. Ahelyett, hogy pullóvert kötöttem volna, vagy tálcakendőt horgolok, ültem a karosszékben és potyogtak a könnyeim. Már nem is akartam és mégis potyogtak. Meri én... mert nekem...

— Na ki vele — biztatta Julika. — Meglásd, nem fog fájni.

— De fog fájni — ellenkezett Pritty. — Mert nekem... — és rekedt, fénytelen lett a hangja — elválva élnek a szüleim. Te nem tudod, mi az. Senki sem tudhatja... — Lehajtotta a fejét. A szobában csend volt, csak egy kis falióra ketyegett, de most az is oly bágyadtan, mintha valami zavar támadt volna a szerkezetében.

— Amikor kicsi voltam, anyunál laktam, csak vasárnaponként mentem apuval sétálni. Mindig azt hittem, hogy egyszer sikerül megkérni apát, jöjjön vissza hozzánk. De apu sohasem akart beszélni erről. Cukrászdába vitt, telerakta a tányéromat süteménnyel, hogy már kaparta a torkomat a sok édesség. Most is elszorul a szívem, ha egy apát látok gyerekkel ülni a cukrászdában. Biztosan ezek is elváltak, gondolom, s ennek a szegény gyereknek

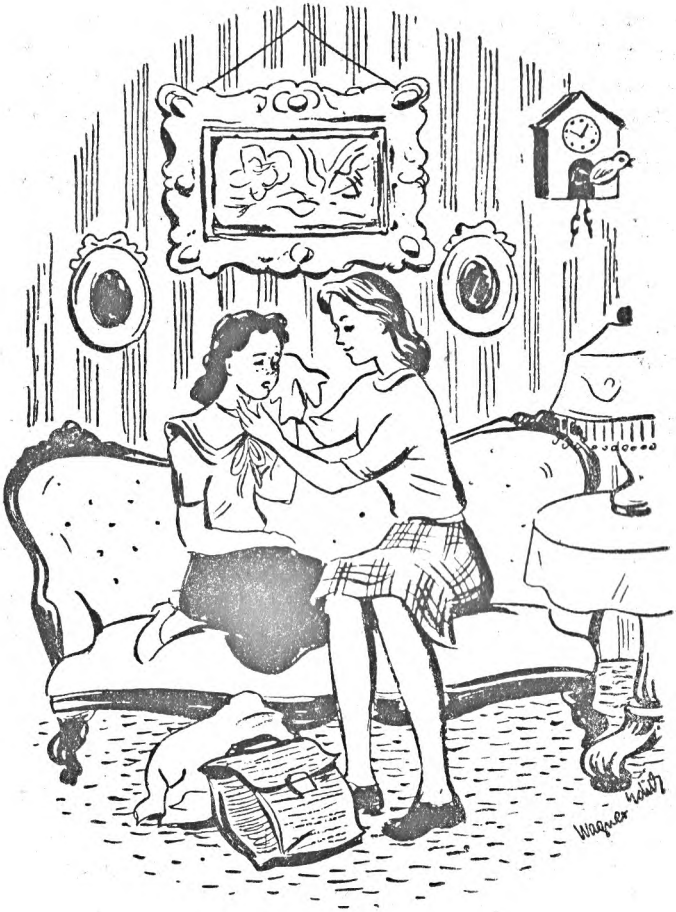
Wagner

is krémest meg puncsost kell ennie, ha együtt akar lenni az apjával... Megmondtam apunak: nekem nem kell cukrászda, inkább száz évig eszem spenótot, csak lakjon megint nálunk. Apu azt felelte erre, hogy majd ha nagy leszek, mindent megértek... Mondd, hát nem vagyok én már nagy? És még mindig nem értem!

A faliórán kiugrott a kakuk, melynek máskor úgy örült Julika, most azonban észre sem vette, annyira sajnálta Prittyet, aki maga alá húzta a lábait és olyan volt, mint egy összelapult pamutgombolyag, melynek belsejéből kihúzták a keményre sodort papírt.

— Anyu meg folyton kérdezgette... Mit mondott apu? Nem üzent valamit? És kért, hogy mondjam ezt apunak, meg azt... Mondjam meg, hogy nem tud aludni, meg folyton fáj a feje... Nekem rémesen fájt a szívem, de mégse meséltem róla apunak, mert nem akartam, hogy csak sajnálatból jöjjön vissza. És anyu ilyenkor haragudott rám, pedig én nem tehettem róla... egyszerre gombóc nőtt a torkomban, és nyelni kellett és mégse ment le a gombóc... S már előre féltem a vasárnaptól, a tortáktól meg a krémesektől, meg attól, hogy apu mindig meglep valamivel. Mert rengeteg ajándékot kaptam tőle, ruhát meg táskát, meg fényképezőgépet, meg társasjátékokat, melyekkel sohasem játszottam.

A szomszéd szobából áthallatszott Márta dudorászása. Kati is hazajött, vad csatakiállással szaladgált a folyosón, Edit zümmögve tanult egy ablakmélyedésben, zsongott a ház, mint egy méhkas.

Pritty felfigyelt. — Nálunk otthon soha senki sem énekelt. Anyu vagy nagyon rosszkedvű volt, vagy olyan jókedvű, hogy társaságot hívott magához. Olyankor még elhagyatoltabb voltam.

összekuporodott a székben, fejét a karfára hajtotta. — Ne gondold, hogy anyu nem jó hozzám. Csak nem tudja, mi jó nekem... Azt hiszi, az a jó, ha kényeztet, ha színházba visz, uzsonnákat rendez... Pedig én a színházban is csak arra gondolok, hogy milyen finom lenne kettőjükkel sétálni... ők egymásba karolnának és beszélgetnénk, szünet nélkül, megállás nélkül és észre se vennék, hogy mellettük vagyok. S ha kérdeznék tólük valamit, azt felelnék: várj, mindjárt! És tovább beszélgetnének, mert annyi mondanivalójuk lenne, hogy közben meg is feledkeznének rólam.

— Szegény kis Pritty! —Julika megszorította a keskeny, fehér kezet, amely úgy lógott le, mint egy rongybaba keze.

Pritty hirtelen felállt, egész közellépett Julikához és szinte hadarva folytatta:

— Mióta nagylány vagyok, három hónapig anyunál lakom, három hónapig apunál. S ez olyan rossz... Jaj, nem is lehet elmondani, hogy milyen nagyon rossz ez... Folyton csomagolok és sohasem tudom, hogy mit hagytam el, mert mindig az az érzésem, hogy hiányzik valamim. Pedig mindenem megvan és mégis... Mindig újra bele kell élnem magam az új éleibe, mert sohasem szokom meg, jogy ide-oda vándorolok, nincs otthonom, nincsen igazi anyám, igazi apám, mert csak akkor igaziak

a szülők, ha együtt élnek... És úgy fáj, amikor becézgetnek, mintha szálka menne az ujjamba és gyűlni kezdene... És éjjel felriadok, mert ez a meggyűlt ujj, a becézés, elkezd lüktetni, mert tudom, azért kényeztetnek, hogy kárpótoljanak, amiért nem vagyok boldog. Pedig hiába vesz apu biciklit, én nem ülök fel rá, és hiába tétet anyu fogmasinát a számba, hogy egyenesek legyenek a fogaim, én titokban kiveszem, mert én nem akarok szép lenni, én... én nyugalmat akarok... Én nem bírom ki, én... én... én nem bírom tovább — csuklott fel Pritty és akárhogy is nyomta lefelé a sírást, kibuggyant belőle s nagy pöttyökben hullt a kezére, ruhájára.

— Most eljöttem hazulról s kérlek, segíts! Nem akarok mást, mint egész évben egyhelyen lakni, nem akarok többet hurcolkodni, és félni, hogy nem mondok-e olyat apunak, amit nem lenne szabad és nem mondok-e anyu előtt valamit, ami fáj neki, amitől bezárkózik és egész nap nem jön ki a szobájából... Úgy szeretnék élni, mint a többi lány és azért jöttem ide...

— Segítek neked Pritty — mondta ünnepélyesen Julika. Bennem bízhatsz. Nem vagyok már gyerek. — Kihúzta magát, kicsit lábujjhegyre állt: tizenhatéves vagyok... illetve leszek. Csak azt mond meg; úgy-e nem szöktél meg hazulról.

— Nem, dehogy.

Julika kissé csalódottan nézett rá. Titokban azt remélte, Pritty megszökött és ő fogja rávenni, hogy térjen vissza.

— Akkor miért akarsz szobalánynak menni?

— Mert kipróbálom, milyen érzés, ha az emberre egy krajcárt sem költenek. Isteni lehet! — Pritty csettintett az ujjával. — És arra is kíváncsi vagyok — halkabbra fogta a hangját, s szeplős kis arca ismét elborult — hogy anyu és apu vajjon mit kezdenek velem, ha nem halmozhatnak el mindennel, amit pénzért meg lehet venni... Anyunak azt mondtam, hogy apu fizet értem, apunak azt, hogy anyu. Mindaketten csodálkoztak, hogy miért nem valami előkelő intézetbe adott a másik. De én ragaszkodtam a Fecskefészekhez. Már a neve is olyan édes... Nekem sohasem volt fészkem, gyönyörű lányszobám van, csak éppen fészkem nincsen, ahol olyan jó melegen érzem magam.

— Idefigyelj... — Julika összehúzta a homlokát. — Máris beszélek Margit nénivel. Te addig csomagolj ki és mosd le az arcodat.

Az ajtóból reménykedve fordult vissza: — Nekem úgy rémlik, mintha mégis megszöktél volna.

— Igazán nem — bizonygatta Pritty és kissé sajnálta, hogy ilyen símán, egyszerűen sikerült eljönnie hazulról.

Mire Margit néni megjelent, Pritty már tetőtőltalpig átöltözködött. Fekete ruha volt rajta, vállas fehér köténykе s a fején csipkés bóbita.

— Hát hogy gondolod azt a szobalányságot? — kérdezte Margit néni, s könnyű, puha kezével felemelte Pritty állát.

— Nem tudok fizetni... Szeretném ledolgozni, amibe kerülök — mondta Pritty.

— De tudod ám, hogy nálam csak este lehet takarítani? Mert nappal iskolába járnak a szobalányok. Nappal dolgozatokat kell írni és készülni másnapra, mert én csak jóelőmenetelű szobalányokat veszek fel.

Pritty Margit néni szemébe nézett s valamit láthatott benne, amitől megrebbent a szempillája s a könnyein keresztül elmosolyodott.

— Hányadikba jársz? — kérdezte Margit néni

— Most jövök ötödikbe.

— Ötödikes szobalányunk még nincsen — mondta Julika. — Rózsi csak három polgárit végzett.

— Akkor hát tovább jársz iskolába és este segítsz takarítani. Magad mosod ki a harisnyáidat, zsebkendőidet, fehérneműdet. Megegyeztünk?

— Igen, — Pritty izgatottan gyűrögette a köténye szélét. — Felszolgálni is én fogok?

— Azt már nem! Csak nem akarod Rózsit megfosztani a jogaitól? Meg aztán —a szája komoly maradt, csak a szeme sarkában bujkált mosoly — nem lehet egykönnyen pótolni a porcellán-készletemet.

— Nehezebb munkát tessék adni — mondta pártoló hangon Julika.

— Jókor reggel eljössz velem a csarnokba bevásárolni.

Pritty nyaka is piros lett a megtiszteltetéstől. — Én fogok a csirke tolla közé fújni, hogy sárga-e a húsa? És én hozom haza a piacról a teli szatyrot, az óriási görögdinnyéket meg a tököt?

— Te hát! Úgy-e mondtam, hogy nehéz munkát bízunk rád?! — nevetett Julika diadalmasan.

VII. F e j e z e t

A REJTÉLYES FIÓK

Bolond nap volt ez a mai.

Edit levelet lengetett a kezében.

— Julika fontos leveled van! Érzem a súlyán, hogy fontos.

Julikának megdobbant a szíve. Csak nem a tanár úr?! Közönyös arcot próbált vágni, de sehogysem sikerült.

Edit hátradugta a borítékot. — Találd ki, ki irta! Annyit máris elárulok, hogy gyöngéd férfiírás.

— Sejtelmem sincs...

— Engedd kifordítani a szemedet, akkor megmondom. — Edit két nap óta a szemészetet tanulta s odahaza is gyakorolta magát. Megvizsgálta Márta szemét, hogy csakugyan kell-e szemüveget hordania. Katinak kölcsönadta a legújabb lapossarkú cipőjét, hogy engedjen becsepegtetni a szemébe. Most Julikán volt a sor.

— Add ide azt a levelet! Nem mintha olyan nagyon érdekelne. — S már tépte ki a kezéből.

Pista írta... Kós Pista... Akivel annyit húzta Gyuri. Pista időnként eljött, hogy megmagyarázza a trigonometriát. Ilyenkor arról beszélt, hogy ő pontosan megérzi, ha Julika elindul hazulról

és azt is, hogy merrefelé veszi útját... Hiába, ez a telepátia... Aztán eljött, hogy átvegyék együtt a vegytant, mert ehhez nagyon értett. Ilyenkor az asztalra tette a lombikot, meggyújtotta alatta a spirituszlángot és azt mondta, hogy már egy hete Julikáról álmodik... Közben a víz felforrt, de ő azt sem tudta már, hogy milyen kísérletbe fogott, mert éppen ott tartott, hogy: én... meg: te... meg: mi ketten... S a végén belezavarodott a sok személyes névmásba és megfogta Julika kezét, úgy, hogy már ő sem folytathatta a kísérletezést.

Most olyan messze volt Pista! Mióta itt él a Fecskefészekben, nagylányok között, Pista olyan kisfiú lett, nem is érti, hogyan tudtak annyit trigonometriázni, meg vegytanozni.

Zsebregyűri a levelet. — Nem érdekes.

Kati váratlanul megjelenik. — Ki írta azt a nem érdekes levelet? — kérdi szokatlanul hangosan.

— Miért ordítsz? — támadnak rá.

Kati súgva mondja — Mert Nóra rettentően szeretné már abbahagyni a magányt. Majd meghal az unalomtól, de nem tudja, hogyan közeledjék. Csak úgy fúrja az oldalát a kíváncsiság, hogy miről beszélgettek. Az előbb mikor benyitottam, majd rámesett, mert az ajtónál állt és hallgatózott.

— Van róla fényképed? — kérdezte dörögve, így még kíváncsibbá teszem — súgta, mert hallani már hall, de nem lát.., Sohasem fogja Margit néninek megbocsájtani, hogy nem üvegajtókat csináltatott.

Véletlenül van egy amatőrképem — bömbölte Julika. — De csak Prittynek mutatom meg !

Kati jól belecsípett.

— Gyere Pritty! Ne hagyj most a vízben — hadarta Julika felé. — Nórát akartam pukkasztani, te meg...

—Úgy kell neked!

— Sose lesz belőled óvónő! Nem tudsz gyerekkel bánni!

— Csak ilyen felnőtt gyerekkel nem tudok, mint te vagy — zengte Julika legmélyebb hangján. De azért kihúzott egy cukrosdobozt, melynek alján pihent Pista. — Csak amatőrkép —- suttogta mentegetődzve.

— Ezt kellene hangosan mondanod. Hiába nevellek! Nem fog rajtad a Kutkat-módszer.

Pritty úgy nevetett, hogy fehér fityulája a nyakába csúszott. Időnként felvette a fityulát, sehogysem lehetett lebeszélni róla.

— Én csináltam a felvételt — lehelte Julika — csakhogy bosszantsa Katit. — De nem valami jól sikerült. Véletlenül ugyanarra a lemezre vettem fel Pistát, amelyiken már volt egy felvétel.

A lányok szemügyre vették a képet.

— Beviszem a klinikára — jelentette ki végül Edit. — Rendkívül érdekes eset. Szaklapok is fognak írni róla. Hat feje van a fiatalembernek.

— Hat feje? — Kati tölcsért formált a tenyeréből és úgy ordított. — A harmadik áll legjobban neki. Az, amelyikből egy fa nő ki. Roppant helyes..

A lányok az oldalukat fogták nevettükben. Úgy látszik, Nóra sem bírta tovább, kinyitotta az ajtót, s elfoglalt arccal viharzott végig a szobán, mintha temérdek dolga lenne és attól félne, hogy nem ér idejében a másik szobába. De azért megállt, Julikára pislogott, aki még mindig kezében tartotta a fényképet.

— Elzárlak, Pista, — mondta neki — nem hagyom, hogy mulassanak rajtad. — Kirántotta az éjjeliszekrény-fiókot, hogy odacsúsztassa s a keze megakadt a levegőben.

— Pistának nem az én fiókomban van a lakása. Eltévesztetted a házszámot, — hallotta Edit hangját, de ő csak bámult, mintha valami fogvatartaná a tekintetét s nem akarná elereszteni.

Edit fiókjában Lőrinc tanár úr fényképe volt.

Nem, nem tévedés... ugyanaz a kép, mint a jégbérleten, csak mintha körül lenne vágva. Hogy kerül a tanár úr Edithez? Most jutott eszébe, hogy Edit mindig kulccsal zárta a fiókját, most is odasietett és ráfordította a kulcsot. Mit keres ez a kép Editnél? Edit nem is tudhatott Lőrinc tanár úrról, ő soha senkinek nem beszélt róla. Eszébe jutott az az este az állomáson, ahogy a csomagok tetején szundikált s valaki kihúzta a szatyrot a kezéből.

A nevetés megakadt a torkán, mint a cigányútra tévedt falat.

— Egy képet láttam a fiókodban. Honnan... kitől... ki adta neked azt a képet — kérdi dadogva.

Edit tréfával üti el a kérdést. — Most jön a vallomások órája? Egy-kettő, tanulni gyerekek!

Mindenki vonuljon a szobájába. Hagyjatok engem is tanulni.

Amikor egyedül maradnak, Julika újból megpróbálkozik.

— Mondd Edit, honnan szerezted ezt a képet?

— Nem tudom, milyen képről beszélsz. Aztán meg — elneveti magát — tudtommal képeket kapni szoktak és nem szerezni. Én csak náthát szoktam szerezni. — És nekifekszik a könyveknek, öt ujjával a hajába túr és latin szavakat mormol.

Julika nyugtalanul járkál a szobában, Neki is hozzá kellene látni a tanuláshoz, de most nincs türelme hozzá. Folyton az motoszkál a fejében, hogy aki elvette a szatyrot, nem tudhatta, hogy nincs-e pénz benne, nem tudhatta, hogy csak ilyen gyenge zsákmányra talál.

— Zoltánka, ne haragudj... de nem kaptál te az utóbbi időben valakitől egy melltűt. melyen öt kis szerecsenfej volt?

— Sajnos, nem.

— Egy rátétmintás szatyrot sem kaptál?

— Nem drágám, és éppen ezért hagyjál tanulni, hogy megkeressem a mindennapi kis brosstűt, meg a szóbanforgó szatyrot.

— Csak annyit, mondj még...

— De úgy-e ez az utolsó kérdés?

— A legislegutolsó. Hol voltál szeptember másodikán este féltíz tájban? — Ostobaság, gondolja Julika és nem is érti, hogy jutott az eszébe. Ilyesmire még csak gondolni sem lehet... Szeretné jól lehordani magát, szeretné visszaszippantani az

egészet, de már kicsúszott a száján, már ott lóg a levegőben.

— Hogy te mi mindenre vagy kíváncsi — csóválja a fejét Edit. — Várj csak. Szeptember kettő.., szeptember kettő... Oly rossz az emlékezőtehetségem... Mi is volt szeptember másodikán? Persze, akkor utazott el Pirkó s mivel Margit néni téged várt, én kísértem ki az állomásra. Szerencséd van Julika, mert ha nem Pirkó, sohasem tudok beszámolni neked, hogy mit csináltam szeptember másodikán. Visszatérhetek már a recehártyákhoz?

— Kint vollál az állomáson? — ijed meg Julika.

— Kint. De azt ígérted, hogy többet nem kérdezel.

Julika maga sem érti, mi van vele. Valami más feleletet várt, ez még jobban összekuszálta, megzavarta. Mire kell Editnek egy idegen fénykép? Talán más is volt abban a szatyorban. Csak persze Máli néni nem emlékszik rá. Mali néni azt sem tudta, hogy nála volt az erszénye... Amilyen szeles, ki tudja, mi mindent dugdosott a szatyorba... Haragudott magára, hogy mindez álvillant rajta, Editre is haragudott, hogy nem mondott valamit, amitől egyszerre minden világos lesz és olyan magától értetődő, hogy nevetni kell rajta.

Kiment a szobából s az ajtóban összeütközött Kival.

—- Julika, add kölcsön a sottis szoknyádat és kísérj el Elza bácsiékhoz. Érzem, a sottis szoknya

lendületet adna. Miért vágsz ilyen citrompótló képet? Az előbb még semmi bajod sem volt.

Julika kikereste a sottis szoknyáját. — Ki az az Elza bácsi? — kérdezte, bár e percben igazán semmi sem érdekelte.

— Neked még nem beszéltem Elza bácsiról? Létezik egy Elza néni, aki rendkívül férfias jelenség, körszakállt visel és csinos bajuszkát. Őt kell lefestenem körszakáll és bajuszka nélkül, fekete taft ruhában. A férjét elneveztem Elza bácsinak, mert csak a válláig ér a néninek és selypít... Legjobban szeretném boával és muffal lefesteni, de ő ragaszkodik a vadász ruhához. Téged már beharangoztalak, mondtam, hogy istenien tanítsz angolul. Van ugyanis egy fiuk, akit semmiképpen sem akarnak lefestetni, pedig már néhányszor megjegyeztem, hogy nemes arcéle van... Gondoltam, tanuljon angolul, az senkinek sem árt. Neked pedig használna.

Karonfogta Julikát. — A sottis szoknya helyett kölcsönadom neked Márta munkaköpenyét. Már régen gondoltam, hogy szükséged van rá. —S magával sodorta Julikát, akinek annyi ideje sem volt, hogy tiltakozzék.

Kati útközben megnézte magát egy kirakat üvegben. — Csinos ez a szoknya, de valami olyan idegen van rajtam... Olyan szokatlan... Nézz csak jól meg. Nem veszel valami furcsát észre?

— Dehogyis nem. Hogy a saját kabátod van rajtad, — mosolyodott el Julika.

VIII. F e j e z e t

MINDENNEK A SZOKNYA AZ O K A !

Máli néni kora reggel állított he a Fecskefészekbe. Prittyet kapta el a folyosón, aki ilyenkor ment a vásárcsarnokba Margit nénivel.

— Julika még ágyban van — jelentette Pritty.

— Nem baj, én azért bemegyek.

— De Zoltánka még alszik. Inkább kihívom Julikát.

—- Zoltánka? Ki az a Zoltánka?

— A lakótársa. Késő éjfélig tanult tegnap este és... — Máli néni levegő után kapkodott. — Zoltánka a lakótársa? Nekem pedig azt mondta, hogy egy nagyon bájos lánnyal lakik együtt. Miatta maradok hetekig Pesten, úgy vigyázok rá, mint az egynapos csibére és tessék!

A lármára kibújt Nóra is a szobájából. Mostanában minden alkalmat megragadott, hogy kibújhasson.

— Adok én annak a Julikának! És Erzsi húgom is megkapja a magáét! Mert ő kardoskodott, hogy Pestre adjuk Julikát. Mindjárt siirgönyözök az édesanyjának. Vigye haza, tartsa otthon. Mégsem való, hogy egy kisfiúval lakjon együtt,

bizonyára valami rokongyerek, de hát akkor is... Hány esztendős az a Lajoska?

— Zoltánka.

— Nem mindegy az? Megyek és kiráncigálom az ágyból. Egy kisfiúnak semmi keresnivalója süldő lányok között, — torkolta le Prittyet Máli néni. Nem hagyta magát feltartóztatni, egyenesen Julika szobájába robogott.

Julika épp a harisnyáját húzta, Edit meg a másik oldalára fordult és morgott, dörmögött.

— Nini, Máli néni — csodálkozott Julika.

— Semmi nini és semmi Máli néni! Hol az a kisfiú?

— Milyen kisfiú?

— Hát az a Lajoska vagy Mihályka.

Julikának megállt kezében a harisnya.

Edit is dörzsölni kezdte a szemét és feltápászkodott. — Mondjátok, nem álmodok én?

— Hát ez meg ki? — kérdezte Máli néni. — És hol alszik az a kisfiú?

Pritty piaci táskájával hadonászott. — Ő az. Én rögtön meg akartam mondani, de a néni nem hagyott kibeszélni.

Máli néni lekapta a szemüvegét, hogy jobban lásson. Egész közel ment Edithez, még a fejét is megtapogatta.

— Tartsátok bolonddá a... mormogta. — Hisz ez egy lány. Egy felnőtt lány!

Edit kiugrott az ágyból s bokáig érő hálóingében meghajolt. — Zoltán Edit vagyok. Csak azt nem értem, miért kell nekem hajnalban bemutatkozni.

— Zoltán,... Zoltánka... — magyarázta Pritty. — Akiről beszéltem. Akiről azt tetszett hinni, hogy kisfiú, pedig: sőt!

A lányok feje összekoccant a nevetéstől.

Julika harisnyáját lengetve vetette magát Máli néni nyakába, aki prüszkölve kibontakozott.

— Bolond népség! Hogy lehet egy lányt Zoltánkának hívni. Nem csoda, ha aztán belezavarodom.

Alig lehetett lecsillapítani... Csak nagynehezen árulta el, hogy tulajdonképpen azért jött, mert Erzsi néni itt van Pesten és meg akarja lepni a Fecskefészket, ő pedig úgy véli, hogy jó előre tudni az ilyenfajta meglepetéseket, mert rendszerint az a meglepetés éri aztán az embert, hogy nem marad ebéd a részére.

Délfelé valóban betoppant Erzsi néni. Kati akkorákat sikongott, hogy Erzsi néni gyanút fogott,

— Valaki elárulta a meglepetést. Túl nagyot sikítottál.

— Nos, hogy tetszik itt neked? — kérdezte Julikát, aki épp a jegyzeteit rendezgette, alig látszott ki a sok papírszeletből, füzetből.

— Gyönyörű, remek! — lelkendezett Julika. — Margit néni anyura hasonlít, a lányok is édesek, különösen Kati... De Mártát is imádom. Komoly, okos, megbízható... A kis Pritty pedig... őt még nem is ismered. Pritty a védencem.

— És Edit? Editről még nem beszéltél.

— Persze, Edit. Ő is természetesen... ő is — Julika elhallgatott. Mióta megpillantotta Edit fiók-

jában Lőrinc tanár úr fényképét, valami hűvösség támadt a szíve táján, valahányszor Edit a szobába lépett. S ha eszébe jutott, hogy Edit akkor este kint volt az állomáson, mindenféle kínos dolog fordult meg a fejében... Most már ő is elzárta fiókját, leltárt készített a fehérneműjéről és kiszögezte a szekrényajtóra.

— Jaj de rendes vagy, Julika! Irigyellek érte! — jegyezte meg Edit, s ő figyelte, hogy gúnyosan mondja-e vagy rosszalóan, de Edit hangjában nyoma sem volt a gúnynak, mégis sértődésrekészen állt mellette, s nagyokat nyelt, mintha valami sehogy sem akarna lemenni a torkán.

— Csak nem kaptatok össze? — kérdezte Erzsi néni.

Bár összekaptunk volna, gondolta Julika. Akkor egy kettőre ki isbékülnénk, s nem érezném ezt a... ezt a valamit, melynek nem is tudok nevet adni.

— Engem nem csapsz be Juli. Ha nem imádsz valakit, ha nem halsz meg érte, mint ahogy szoktál, akkor baj van. Kérdezzem meg Editet?

— Nem, világért sem! Igazán nincs semmi baj... Az a pici, ami mégis van, el fog múlni.

Az ebédhez Erzsi néni egy üveg bort tett az asztalra. Senki sem sejtette, honnan varázsolta elő, mert amikor jött, csak néhány szál szegfű volt a kezében.

— Ezt a varázslatot én is megtanulom — ajánlkozott Margit néni.

— Tudjátok, milyen jó lenne, ha virágból meleg ruhát lehetne varázsolni? Akkor én mindennap vennék egy ölrevalót — mondta Márta.

— A virág legalább olyan fontos, mint a meleg ruha — szólt közbe Nóra, aki néhányszor körülkeringte az asztalt, csak azután ült le, mint aki nehezen határozza el magát, hogy közéjük telepedjen.

— Kíváncsi vagyok, mit szólnál, ha télikabát helyett két rózsaszálat tennék a hátadra.

— Virág nélkül mégsem lehet elképzelni az életet. Akármilyen szerény kis virág, csak növény legyen, zöld legyen, — mondta váratlan hevességgel Nóra.

Mindenki csodálkozva nézett rá. Még sohasem látták lelkesedni, mindent únt, fitymált. Legtöbbször csak azért szólalt meg, hogy ellenkezzék. Most azonban csillogtak a szemei, még arról is megfeledkezett, hogy közben a levesét kanalazza, pedig máskor hozzá sem nyúl a leveshez.

— Valóban. Nóra szobájában mindig van virág — mondta Margit néni.

— Én is teszek az ablakomba egy cserép snidlinget.

— Igazad van Kutkat. — Az olyan festői látvány.

— Igyunk a Fecskefészek egészségére! Meg arra, hogy a Fecskefészek jókedve örökké megmaradjon.

— Meg arra, hogy Nóra ne csak a virágokat szeresse, hanem a babfőzeléket.

Margit néni felállt. — Most pedig éljenek a húsdarálók, a mozsarak és a krumplinyomók!

— Hogyan?... — Erzsi néni elhülve nézett rá.

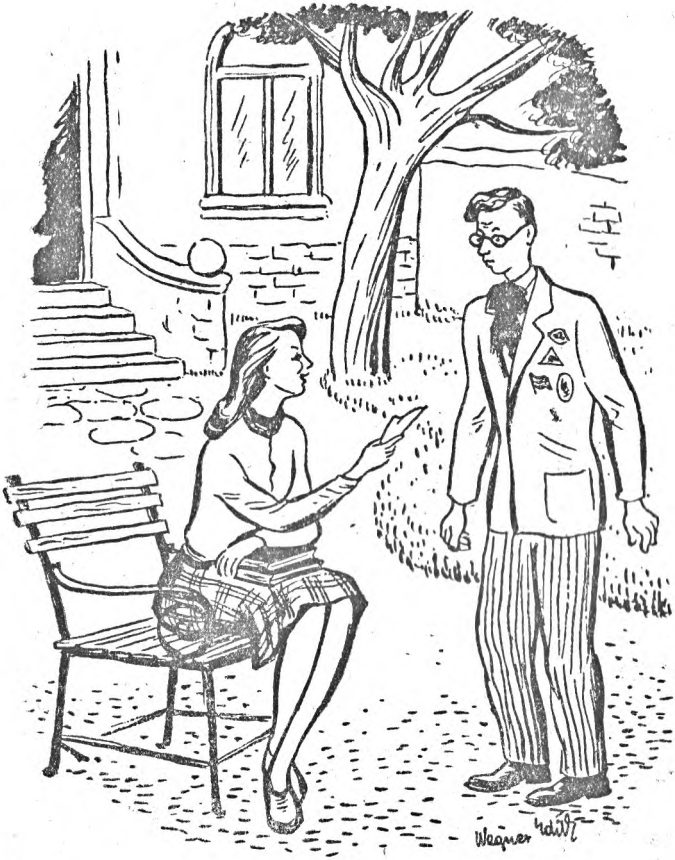
Wagner

— Mert annak köszönhetjük, hogy Pirkó levizsgázott, hogy vegyész lett, — folytatta Margit néni és Erzsi nénire hunyorgott.

— Bizony azoknak köszönhetjük, hogy Pirkó a mai napig állásban volt vidéken, a mai naptól fogva pedig... —- felemelte a poharat s a világosság felé tartotta — egy pestkörnyéki gyárban kapott vegyészi állást.

Erzsi néni felugrott és össze-vissza csókolta.

—- Ez igaz? És csak most tetszik kirukkolni vele? De ehhez aztán a mozsárnak semmi köze! Még ha egy rézüst lett volna, vagy egy mángorló.

— Nem lehetne abból a szekfüből még egy üveg bort elővarázsolni? — érdeklődött Kati.

— Sajnos nem. De tudok más bűvészmutatványt. Nincs véletlenül egy nyúl nálad?

— Csak légy van nálam. Az nem lesz jó? Még Rózsi, a szobalány is nevetett, aki épp most jelent meg az ünnepi csokoládétortával.

Délután Erzsi néni félrevonta Julikát.

— Most sem vallod be, mi van közted és Edit közt?

— Nem érdemes beszélni róla, Erzsi néni.

Már hogyne lenne érdemes. Hisz zavarba jössz, ha szól hozzád.

— Majd egyszer, Erzsi néni... egyszer talán elmondom.

— Hát akkor szervusz! Vasárnap eljöttök hozzám uzsonnára. Az egész banda!

Megcsókolta Julikát, aki érezte, hogy rúzsos lett az orra és a zsebkendőjéért nyúlt. Valami

megzizzent a zsebében. Egy összegyűrt cédulát halászott ki, kíváncsian kibontogatta, mert nem emlékezett rá, mikor gyűrte zsebre. Csak nagynehezen tudta kibetűzni, mert helyenként elrongyolódott a levélke.

»Tanítana engem? Nagy kedvet érzek magamban a... «

Itt el volt szakadva a papiros. »Régi vágyam, hogy tanuljak. Szerdán délután öt órakor kezdhetjük az első órát. Szüleim is szívesen vennék. Az anyagiakat majd elintézzük. Nagyon félszeg természetű vagyok, amikor itt volt, nem mertem szólni. Kezeit csókolja Bordás Tivadar. «

U. i. Ne haragudjon, hogy ezt az utat választom.

— Minden esetre furcsa út — jegyezte meg . Julika.

— Én csöppet sem találom furcsának — mondta Erzsi néni — az a fontos, hogy tanulni akar. Megható az ilyen félszegség.

— Én is nagyon félszeg vagyok, — mondta Kati, aki végszóra toppant be.

— Ezt még senki sem vette észre rajtad — mulatott Erzsi néni — Áruljátok el végre, ki az a Bordás Tivadar.

— Az Elza bácsi fia! Mi bajotok van vele? Hogy jutott éppen ő az eszetekbe?

— Úgy, hogy írt nekem. Ezt a cédulát csempészte a zsebembe. — És Julika már nyújtotta is.

Kati a térdét csapkodta örömében. — Ugye mondtam? Ugye nem hiába jöttél velem Elza bácsiékhoz! De hogy Tivadar, az az égi meszelő

akar tanulni! Én az öccsét akartam rávenni. Váltig hangsúlyoztam Elza bácsinak és Ödön néninek, illetve pont fordítva... Hogy ezt a gyereket angol szóra kell fogni. Nem nőhet úgy fel, hogy ne tudja angolul a leggyakrabban előforduló kifejezéseket, mint például: festői háttér, gyöngéd ecsetkezelés, halk tónus, satöbbi... És most itt az eredmény! Az égi meszelő kapott kedvet a tanuláshoz. Remélem, Julika, rohansz! Mindjárt öt óra. Erzsi néninek majd elmagyarázom addig az Elza bácsi-családot.

Julika izgatott lett. — Mondd, milyen könyvből tanuljunk? Valami módszert kellett volna kidolgozni. De olyan hirtelen jött... Ügy félek... Készülni kellett volna...

— Ne beszélj annyit, Julika. S ha már beszélsz, akkor az én képeimet dicsérd. Úgy is el vagyok keseredve. Nagyon únom már az arab fejeket. Egy képkereskedő arab fejeket rendelt nálam. Állítólag most az arab fejeket keresik, meg a pihenő lovakat.

Erzsi néniből kipuffant a nevetés. — Kutkat, téged egyszer megírlak! De abban aztán nem lesz köszönet!

Julika füzetet, könyvet szorongatott a kezében és úgy lépett be Bordásék kapuján.

Tivadar valóban égi meszelő volt, pattanásos égi meszelő, roppant komoly, csontkeretes pápaszemmel, lobogó Petőfi nyakkendővel, a kabáthajtókáján pedig különböző sportjelvényekkel, úgy hogy Julika nem tudta eldönteni, tudósjelölttel, poétával vagy futballcsatárral áll-e szemközt.

— Ugye, pontos vagyok? — kérdezte, de Tivadar meglehetősen bárgyún mosolygott, mint aki nem érti, miért kérdezik ezt éppen őtőle.

Pár pillanatig zavartan néztek egymásra. — Hol marad a barátnője? — kérdezte végül, s a gallérjába nyúlt, mintha kiálló ádámcsutkáját kívánná visszanyomni.

— *ö* nem jön. Ügy tudom, már befejezte a képeket.

Most egy kis csend következett. Furcsa alak ez a Tivadar, gondolta Julika, említést sem lesz a levélkéről. Talán szégyeli magát.

— Hol telepszünk le? — kérdezte, amire Tivadar újra a gallérjába nyúlt és nagyot rántott rajta.

— Ahol akarja. Itt is lehet. — S egy rokkant székre mutatott, amely ott állt a kertben.

— Maga egész óra alatt állni fog?

— Csak pár percig maradok. Okvetlenül el kell mennem, — hadarta Tivadar.

Megint hallgattak. Tivadar krákogott. — Hívom az édesanyámat.

— Előbb magát szeretném kikérdezni — és Jolika térdére tette a könyvet, füzetet, szótárt.

— Tanult már valaha angolul?

— Hogy én?... Miért kérdi ezt tőlem?

—- Tudnom kell, hogy hol kell elkezdenünk.

— Mit kérem szépen?...

—- Hát az angolt. Nem azt akar tanulni?

— Én? — Tivadar segélylkérően nézte a nádszék sánta lábát. — Miért akarnék én angolul tanulni?

Most Julikán volt az elképedés sora. — Nem azt irta a levélkében?

Tivadar a fejéhez kapott. — Angol tanulásról egy betűt sem írtam... A levelet pedig... A levelet... — Tetőtől talpig végignézte Julikát, oly figyelmesen, mint ahogy egy kőzetet néz az ember ásványtani óra alatt, ha magán érzi a tanár úr tekintetét.

— Magának is van sottis szoknyája? — kérdezte nagysokára.

— Hiszen látja, hogy van.

— És a barátnőjének is van?

— Igen, — mondta habozva Julika.

Tivadar oldalról sandított rá. — És a barátnőjének a szoknyáján is ugyanilyen gyümölcspecsét van?

Julika elpirult. Már jó régen lepöttyentette a szoknyáját baracklével, és mindennap készült kimosni.

— A barátnőm szoknyáján... ez ugyanis... úgy történt... — addig dadogott, amig belegabalyodott a mondatba.

Nem értem. — mormogta Tivadar.

- Kettőnké a szoknya, vágta ki Julika. — Tulajdonképpen csak egy szoknyánk van, de felváltva viseljük. De mi köze ennek az angol órához?

—- Nagyon is sok köze van. — Tivadar megtapogatta a homlokát, mintha elrendezné odabent a gondolatait.

— Mert én azt a bizonyos levelet a barátnője zsebébe csúsztattam. Azt hittem, ő fogja megtalálni.

Nem sejtettem, hogy a szoknya másnap magánál teljesít szolgálatot, harmadnap meg megint nála.

Julika zavarodottan húzogatta a szóbanforgó szoknyát. — így hát a levél nem is nekem szólt.

Tivadar úgy hajolt meg, mint egy világfi. — Rettenetesen sajnálom, de be kell vallanom, hogy kitünően tudok angolul. Rajzolni szerettem volna. Hiszen megírtam világosan.

Julikának most jutott eszébe, hogy a levélke helyenként elrongyolódott és így egy-két szó hiányzott belőle. De hogy éppen a döntő szavak...

összeszedte könyvét, szótárát, füzetét. — Persze, most kinevet...

— Óh, dehogy! — vidult fel Tivadar. — Áldom az újfajta divatot, mely egy szoknyába bújtat két leányt. Hálából felolvasom az egyik verses tragédiámat. Maga az első, akinek megmutatom.

Julika udvariasan nyelt. Azl hitte, végre keres valamit, könnyíthet anyuékon, ehelyett pedig itt ül védtelenül és Tivadar verses tragédiáját hallgatja... Mert Tivadar vastag papírköteget húzott élő és máris olvasni kezdett. Római lovagok hadakoztak egy kékszemű lány miatt, az egyik hősi párbajban el is esett és Julika arra gondolt, -hogy ő bizony nem várja meg, mig a másik szíven döfi magát, mert még rajzpapirt kell vennie és közben bezárják az üzleteket.

— Nagyon izgalmas! — szakította félbe a skandáló Tivadart. — De nekem haza kell sietnem.

— Pedig most robban a dráma! Ennél a résznél őrjöngeni fognak az emberek — ígérte Tivadar.

Julika még egy ideig fészkelődött és szidta a sottis szoknyáját, hiszen az volt az oka mindennek.

Aztán csendesen felállt, s Tivadar dörgő szavalata közben lábujjhegyen a kertajtóig osont. Óvatosan lenyomta a kilincset s egy szökkenéssel kinn termett. Már messze járt és Tivadar még mindig a megmaradt szereplőket gyilkolgatta. Julika nyakába vette a lábát és úgy futott hazáig, mintha a tragédia bosszúálló szelleme üldözné.

IX. F e j e z e t .

MÁRTA MESÉL...

Julika felvette a pizsamáját, hóna alá kapta párnáját, takaróját és várta, hogy Edit megszólítsa. De Edit a könyveibe temetkezett s észre sem vette, hogy Julika át akar költözködni. Vagy csak úgy tett, mint aki nem veszi észre?

Mostanában Julika azon kapta magát rajta, hogy figyeli Editet, résen van, néha éjjel is fülel, hogy nem fedez-e fel valamit gyanúsat.

— Prittyhez hurcolkodom, — szólalt meg végre.

Edit felnézett jegyzeteiből, szemöldöke kérdőn a magasba húzódott.

— Annyi mindent kell megbeszélnünk, — mondta Julika, s haragudott önmagára, amiért mentegetőzik. Egyszerűen faképnél kellett volna hagyni Editet. Azok után, ami történt, nyugodtan megtehetné. Hogy tulajdonképpen mi történt, nem tudta volna pontosan megmondani, mert azóta annyiféleképpen gondolt rá, annyiszor képzelte el azt a jelenetet, amikor megpillantja Lőrinc tanár úr képét a fiókban s Edit még csak el sem pirul, el sem süllyed, hanem továbbra is ott áll mosolyogva és egyszerűen becsukja a fiókot. S ha eszébe jut, hogy Edit aznap este kint volt az állomáson, akkor

olyan különös dolgok villannak meg benne, hogy hangosan énekel, vagy az ajtókat csapkodja, hogy elhallgattassa azokat a hangokat, melyek nyelvelve, egymást keresztül kiabálva lármáznak benne.

— Ne soká maradjatok fenn, mert korán kell kelnetek — figyelmezteti Edit és Julika nem győz álmélkodni, hogy tud valaki ilyen nyugodt lenni, ilyen gondos, amikor... Mielőtt befejezné a mondatot, riadtan rázendít egy indulóra.

— Mi jut eszedbe? — nevet Edit.

De ő nem felel, egy ugrással benn terem Pritlynél s az ágy végébe kuporodik.

Pritty feltérdepel az ágyban — Add ide a kezedet... Tedd a szívemre... Érzed, milyen veszettül dobog? Majd kiveri a bordámat... — mondja és Julika tenyerét a szívére szorítja. — Most telefonált anyu, hogy holnap délután meglátogat. Én meg azt telefonáltam vissza, hogy délután nem lehet, délután nincs fogadás, csak reggel hét órakor van.

— Reggel hétkor? Megbolondultál?

— Először életemben voltam okos — mondta Pritty titokzatosan — azt akarom, hogy anyu korán keljen. Hogy szokja meg a korai felkelést. — Pritty a párnájára könyököl, a takarója csücskét gyűrögeti.

— Mert tudod, mikor kislány voltam és anyu meg apu együtt éltek, apu mindig haragudott, hogy anyu déltájban kel fel. Szemrehányást tett neki, hogy az ingein leszakadtak a gombok, a harisnyái lyukasak és mindenről neki kell gondoskodni, ami pedig a feleség dolga. Anyu meg azt felelte, hogy ő kiadta a hibás fehérneműt a szakácsnőnek,

nem tehet róla, ha ilyen lompos a személyzet. Apu meg továbbra is azt hajtogatta, hogy ha anyu rendes időben kelne, akkor minden másként lenne... Hát ezért... Érted?... Ezért akarom, hogy anyu hajnali fél nyolckor jöjjön ide.

— S tudod mi lenne jó? — csillant lel Julika szeme, — Ha édesapádat is fél nyolcra kéretnéd és »véletlenül« összetalálkoznának.

— Én is erre gondoltam. Különben miért dobogna úgy a szivem? Már írtam apunak, hogy egész nap óráim vannak, hiába is jönne, úgysem találna idehaza, csak reggel, mielőtt iskolába megyek. Úgy érzem, holnap betoppan. És látni fogja, hogy anyu milyen friss... és talán... talán legközelebb megint összetalálkoznak, és...

Valaki kopogtat. Márta dugja be a fejét. — Bejöhetek?

— Te mindig bejöhetsz — Pritty kiugrik az ágyból s kézenfogva húzza magával Mártát. — Mesélj valamit... Már két nap óta nem meséltél.

Márta »meséi« rendesen a gyárról szólnak, mert Márta nem tud betelni a foglalkozásával.

— Belőled is gyárgondozónőt csinálok — mondogatja Prittynek, aki ráemeli eleven szürke szemeit.

— Mindent mondj el Márta. — Előlről mondd el. —És Márta, ki tudja hányadszor, »előlről mondja el« hogy amikor feljött Pestre, s a Kereskedelmi Akadémiára akart iratkozni, találkozott Fülöp Évával, a barátnőjével. Éva gyárgondozónő volt, ő akkor azt sem tudta, mi fán terem ez. Mondta is neki: Éva te olyan tehetséges vagy, miért men-

tél pont gyárgondozónőnek? Éva meg azt felelte: Éppen mert tehetséges vagyok. — Azóta rájöttem, hogy Évának igaza volt, gyerekek.

— Félek, hogy anyu sohasem egyezne bele, hogy gyárgondozónőnek menjek, —sóhajtott Pritty. — Ha megtudja, hogy környezettanulmányokat kell végezni... Ez így nagyon szépen hangzik: környezettanulmány! De ha egyszer velem jönne a munkáscsaládokhoz, ki a külvárosba, biztos, hogy menten elájulna és soha többé nem engedne el. Hiszen ha a mosónőért mentünk, aki lent lakott a pincében, anyu visszatartotta a lélekzetét és kölnivizes zsebkendőt nyomott az orrához, mert azt mondta, nem bírja a szegény szagot.

— Csak beszélhetnék én egyszer -a te édesanyáddal! — mondta Márta.

— Holnap beszélhetsz vele — mert holnap reggel jön... Főzd meg Mártikám. Győzd meg... Mondd meg neki,... mindent mondjál el.

—- Bízd rám, Pritty. Elmondom, hogy öreg munkások fordulnak minden ügyes-bajos dolgukkal a gyárgondozónőkhöz. Ha odahaza a családban van valami baj, mi vizsgáljuk meg, hogyan lehetne segíteni.

— Hát ez talán már fog tetszeni anyunak... Bár őt olyan nehéz kiismerni... De arról ne tégy említést, hogy ha környezettanulmányozásra mentek és betegnek találjátok valamelyik családtagot, tüdőgondozóba küldítek, vagy kórházba. Mert a betegségtől rémesen fél anyu. Ha a szobalányunk megbetegedett, be sem mert lépni a cselédszobába.

Márta megfricskázta Pritty orrát. — Pedig én mindent elmondok az édesanyádnak. Hadd lássa, milyen felelősségteljes, komoly pályát választott az ő Fittyfirittye. Fülöp Éva mesélte nekem, hogy eleinle milyen bizalmatlanok voltak hozzá a munkások. Összesúgtak a háta mögött, s ha kérdezett valamit, nem válaszoltak. Nem hitték el neki, hogy csak a javukat akarja. Esztendőbe telt, amíg valahogyan megbarátkoztak vele. Pedig mennyi minden újítást vezetett be. Hatalmas ablakokat vágatott a műhelyek falába, hogy levegős, napfényes helyiségben dolgozhassanak. Egy-kettőre jobbkedvüek lettek, hisz még egy fűszál is felegyenesedik, ha kikerül az árnyékból. Már én is feljegyeztem magamnak, mi minden változást vezetek be ott, ahol most dolgozom.

— Te Márta, — szakította félbe Julika — az ablakból látlak néha, amikor hazajössz. Mindig egy csomó munkáskülsejű lány kapaszkodik beléd, tegeznek téged és úgy viselkednek, mintha nem is a vezetőjük lennél, hanem a pajtásuk.

— Ugye annak tekintenek? — ragyogott fel Márta szeme. —Ezt akartam, ezért álltam be közéjük munkásnőnek.

— Munkásnőnek?

— Pritty úgy elcsodálkozott, hogy a takarója a földre csúszott s ő meztelen lábszárral maradt az ágy szélén. — Te munkásnő vagy? Nem értem...

— Én sem értem, — hüledezett Julika. — Úgy tudtam, jó állásod van. Kati hencegett vele, hogy

még be sem fejezted a gyárgondozónői tanfolyamot, s máris három helyre hívtak.

— úgy is volt. De én munkásnőnek jelentkeztem. Mert ha köztük élek. velük dolgozom, jobban átérzem a bajaikat s jobban tudok segíteni rajtuk. Csak azzal igazán bizalmasak, aki közibük való, aki ott görnyed velük reggeltől estig.

Julika elkapta Márta kezét. Most látta csak, hogy milyen kidolgozott a tenyere, az ujjahegyél kiette a festék, a körmei berepedeztek. —S meddig akarsz így dolgozni? — kérdezte tőle.

— Amig mindent ki nem tapasztalok a saját bőrömön. Csak úgy tudok igazán segíteni rajtuk, ha nem csak végignézem, de át is élem a bajaikat.

— óh Márta... S te csak két évvel vagy idősebb nálam! Olyan tacskónak érzem magam melletted.

— Megnyugtatlak, azért én is annak érzem magam — mondta Márta és párnáját a magasba dobta. — Egy kis párnaharcérf nem megyek a szomszédba. Vigyázz!

Julika lekapta fejét s a párna nagy puffanással Prittyet találta.

Pritty szempillantás alatt a dívány támlájára szökkent s vánkosa, mint valami lavina sodorta le Mártát, aki a mélyben, azaz a földön találta magát.

Végül mind a hárman ott ültek, összekócolt hajjal, lihegve.

— Feladom a harcot! — nevetett Márta.

— Nem adhatod fel, hisz már akkor meghaltál, amikor Pritty először leterített.

Pritty a fejéhez kapott — Jaj nekem, a győzőnek! Elfelejtettem kitakarítani az ebédlőt. Pedig annak ragyogni kell holnapra. Hadd lássa anyumit tud a lánya.

Mezítláb szaladt az ebédlőbe, hálóinge fölé csipkés köténykét kötött, fejébe nyomta fityuláját és seprűt, lapátot ragadott.

X. Fejezet
V

HAJNALI LÁTOGATÁS

A házban csend van. Csak Julika és Pritty járkálnak izgatottan a lakásban. Julikát Pritty már hajnali öt órakor megeskette, hogy a »válság órájában« nem hagyja egyedül, s így Julika utolsó simításokat végzi hol Prittyen, hol a lakáson.

— Ne állj olyan görbén... Miért vetted le a kristályvázát az asztalról?

— Mert nem fogom látni tőle anyut, ő ugyanis itt fog ülni — s a karosszékre mutatott — szemben vele apu... Itt meg én.

— Nem kellene ezeket a díványpárnákat egy kicsit begyűrni? így túlságosan merevek, ünnepélyesek. Vedd le végre azt a bóbitát a fejedről!... A kilincsen meg ottfelejtetted a portörlőt.

— Jaj Julika... Ugye nem fogok bőgni? Mióta itt vagyok, a Fecskefészekben, csak kétszer sírtam. Mit gondolsz, mit szól apa, ha meglátja anyát? Az lenne jó, ha anyu jönne korábban. Jaj, csak idejében felébredjen anyu! Nem kellene odatelefonálni? Hátha elfelejt meglátogatni.

— Ugyan Pritty! El fog jönni édesanyád. Már itt is van.

Pritty összerezzent a csengő berregésére. Úgy szalad ajtót nyitni, hogy a felgöngyölt előszoba-szőnyegben majd elbotlik. De nem az édesanyja jött, két munkáslány áll az ajtóban.

—- Szepessy Mártát keressük. Itt lakik?

— Igen... — beszélj te velük — súgja Julikának. — Hátha jön közben anya.

Julika befelé tessékeli a lányokat. Úgy tetszik, mintha valahonnan ismerné őket... Igen, ezek azok a lányok, akikkel Márta együtt szokott a gyárból hazajönni. Ezt a bordószvetterest, feketekontyost gyakran látta reggelenként fel-alá járkálni a ház előtt, amig Máriát várta... Az a sápadt, hosszúra nyúlt lány pedig, aki újságpapírba csomagolt cipőt és kislábas főzeléket szorongat a kezében, esténként karonfogva jött Mártával, sokáig álldogállak a kapu előtt, alig tudtak elválni egymástól.

— Itt lakik Márta? Ebben a szobában? — kérdi és csodálkozva néz szét. — De hiszen ez nagyon drága lakás...

— Nézd, mennyi szőnyeg... — mondja a feketekontyos.

— Márta már elment a gyárba. Ugye, maguk együtt dolgoznak vele? — kérdi Julika.

— Igen — feleli gyorsan, szórakozottan a hosszúranyúlt lány és a feketekontyoshoz fordul. — Vájjon mit fizethet itt koszt-kvártélyért?

— Mit mondjak Mártának?

— Semmit. Mi előbb találkozunk vele, — mondta a feketekontyos és tekintete mégegyszer végig-

siklik a bútorokon, az anlik üvegcsilláron, melynek kristálylapocskái megcsörrennek. Az ajtóból visszafordul, halkan mond valamit a másiknak s mindketten eltűnnek a lépcsőházban.

— Állj az ablakhoz. Julika és ügyelj, nem jön-e még apu? — kiabál Pritty a fürdőszobából. — Én addig kibontom a hajam... Apa azt szereti, ha kibontva viselem... Jaj Julika, most jut eszembe, hogy anyu viszont azt szereti, ha két copfot hordok. Mit csináljak? — kérdi izgatottan és fésűjével hadonászva ugrik ki a fürdőszobából.

— Azelőtt úgy volt, hogyha apunál laktam, így viseltem a hajam, ha anyunál, akkor úgy. De most mind a ketten jönnek...

— Prittyet, keresik — szólt be Rózsi, a szobalány.

— Eredj már, te csacsi. Édesapád jött. — És Julika gyöngéden meglódítja Prittyet, aki egyre biztatta magát: Nem bőgni, Pritty! Cseppet sem bőgni!

Julika csak azt látja, hogy Pritty az ebédlőbe kíséri édesapját, elfogódottan leül mellé, miközben a csengőt figyeli, az ajtónyílást.

— Miféle házirend az, ahol hét órakor fogadnak látogatókat? — kérdi Pásztor úr és nagy doboz csokoládét tesz az asztalra, datolyát, fügét.

— így szereli Margit néni — motyogja Pritty és gyorsan félrefordítja a fejét, mert Margit néni áll az ajtóban és meglepődve néz rá.

— Ez Julika... akiről már írtam neked apa — mondja Pritty gyorsan és idegesen csipeget az

édességből, pedig utálja, de ma mindent úgy akar csinálni, hogy örüljön apa.

—- Szeretném, ha egyik vasárnap eljönnél hozzám -— mondja Pritty édesapja. — Valami meglepetést tartogatok a számodra.

Pritty a háta mögé lép és átkulcsolja a nyakát.

— Mit gondolsz, örülni fogok neki?

Pásztor úr nem felel mindjárt. Tenyere élével formálgatja a kalapját, a szalagot babrálja rajta, két ujjával töprengve fricskázgatja.

-—- Hát azt nem tudom, hogy fogsz-e örülni. Remélem, hogy igen... Te olyan okos kislány vagy.

— Csak nem valami agyafúrt társasjáték?

Pásztor úr köhécselt. — Majd meglátod fiam,

— és sokáig néz Prittyre s összefont kezekkel fel-aIá járkál a szobában.

Pritty kiles az ablakon. Anyu még mindig nincs itt, pedig mindjárt indulni kell iskolába.

Csengetnek. Julika biztatóan hunyorog. De csak a kéményseprő jött, viszont az szerencsét jelent, tehát nemcsupán azt, hogy anyu mindjárt itt lesz, hanem azt is, hogy jól sikerül a találkozás.

Újabb csengetés. Pritty nem bírja tovább, egy megkezdett mondat közepén hagyja ott apát, aki fejcsóválva néz utána. Milyen nyugtalan ez a gyerek!

Julika vissza tuszkolja a szobába. — Csak Máli néni!

Máli néni búcsúzni jött... Julika beláthatja, hogy nem ülhet itt hónapokig a kedvéért. Délben hazautazik. Feneketlennek látszó táskájából egy

gumizsinóron hintázó majmot, egy parányi tiroli kalapot, meg egy szájharmonikát húz elő. Az Angolparkban horgászta magának, mert van ott egy igen-igen mulatságos bódé, ahol halászbotot nyomnak az ember kezébe és ennyi mindent halászott ki! Julika megköszöni a hintázó majmot meg a szájharmonikát. Jobb szeretett volna ugyan egy pár kesztyűt, de majd szájharmonikázni fog, ha fázik a keze.

— Idehallgass fiam, — mondja Máli néni, miközben a tenyerére teszi a csöpp tiroli kalapotv és úgy gyönyörködik benne. — Ez a takaros kislány... aki itt lakik veletek... ez a Nóra, írt nekem egy mennykű hosszú levelet.

— Nóra? Máli néninek? — Julika leült, aztán felpattant és újra leült.

— Mért vágsz ilyen meglepett képet? Kaptam én már olyan leveleket, hogy no!

— Azt elhiszem... de hogy Nórától!

— Miért? Talán ő más fából van faragva? Én mondom neked, hogy a legéletrevalóbb lány ebben az egész verébházban! Abba akarja hagyni a tanulást... Van esze, fiam.

Julika megint felugrott és ismét visszaereszkedett.

— No csak maradj veszteg. Többet úgysem árulhatok el, mert nagyon a lelkemre kötötte, hogy senkinek egy szót se! Ennyit is csak azért mondtam, mert levelet hagyok itt a részére, amit tenéked kell átadni. Mindent nem tudtam ugyan megírni. Ami kimaradt belőle, azt te mondod el... Először

is nem lehet így Hübele Balázs itt hagyni mindent. A piszkebokrokon pedig gondolkodom. Érted? Azt hiszem, elég világos.

— Hát... —Julika megvakarta a fületövét... — Világost tetszett mondani és piszkebokrot. És Hübele Balázst.

— A világos nem ide tartozik, fiam. A Hűbele Balázs azzal függ össze, hogy én igazán megértem Nórát, aki mindenáron velem akar jönni Galamb-íalvára. Hát nem csodálom... Minek nyaggassa magát Liviussal meg másodfokú egyenletekkel, meg számtani haladvánnyal, amikor gyümölcsfákat olt-hat, kapálhatja a kertet!

— Nóra kertet akar kapálni? Nóra? — álmél-kodott. Julika s Máli néni ijedten szája elé kapta a kezét. — Jaj, most elszóltam magam! Pedig igazán nem szokásom a fecsegés. A piszkebokorról se szólok odahaza, teremtett lélek sem fogja kivenni belőlem, hogy miért ültetem tele a kertet piszkével. Csak legyen türelemmel az a gyerek! Ahogy haza-érek s rendbeszedem a házamtáját, magam utazom el az édesanyjához, hogy megmagyarázzam neki, milyen jó kertész lenne a lányából.

— Nóra kertész akar lenni? Az a kis majom-parádé? Máli néni ma csupa olyan dolgokat mond... Julika nem tudta befejezni a mondatot, mert a esengő megszólalt, biztatón, sokatigérően csengett s Pritty végigviharzott a szobán, a karját széttárta, mint aki egyenesen a nyakába repül valakinek.

. —- Csakhogy! Végre! — kiabált már messziről, felrántotta az ajtót s csepp híja, hogy nem esett

neki annak a kifutófiúnak, aki csomagokkal megrakodva állott a lépcsőházban s megrémülve » zajos fogadtatástól, hátrált...

— Pásztor Zsuzsa kisasszonyt keresem — mondta jó messziről.

— Én... én vagyok az... — dadogta Pritty és hosszú orral nyúlt a csomagok után.

-— Levelet is hoztam.

Pritty feltépi a borítékot. Anyutól jött, megismeri az írást.

— Pritty... Prityinkó ne sírj... — vigasztalja Julika, mert Pritty szeméből elindul egy könnycsepp. megáll az arca közepén, mintha hívná a többit.

— Megint csak ajándék. Mindig csak ajándék. Anyu már tegnap megírta a levelet... Már tegnap tudta, hogy nem jön... Hogy elalussza a találkozást. — És Pritty szeméből párosával futnak a könnyek, oly sebesen gördülnek lefelé, mintha be akarnák hozni a késést. — Azt írja... itt van... olvasd.

»Nem tudok elmenni szivikém, majd megvárlak az iskola előtt, vagy estefelé nézek fel hozzád. Olyankor csak nem vagy órán? Addig is küldök neked... «

— Pritty, hol maradsz olyan soká? — hallatszik apa hangja és Julika a hátára vereget PriIlynek

— Gyorsan törüld meg a szemed, fújd ki az orrod, nehogy így lásson édesapád. Világért sem szabad tudnia erről a levélről. Hisz nekünk terveink

vannak vele... Na te okos! Ha sírsz, semmisem lesz a »véletlen« találkozásból.

Pritty az ajka szélét gyűrögeti. — Tüntesd el ezeket az ajándékokat... Apunak azt fogom mondani, hogy egy osztálytársam kölcsönkérte a puskáimat. — Egy eltévedt könnycseppet rázott le a kisujjáról, nagyot szipákolt és visszament a szcbába.

— Ugye most elkísérsz, apu? Ha igazán szeretsz, eljössz máskor is... De mindig csak ilyenkor. — És Pritty az apja nyakába csimpaszkodik és arra gondol, bárcsak közösen szidná őt valamiért apu meg anyu! Ha csak ebben egyeznének meg, hogy ő milyen önfejű, makacs, akit szigorúan kell fogni, már ez is milyen tündéri lenne! Valami olyat kellene kitalálnia, hogy anyu rémülten rohanjon apához, és mindenről megfeledkezve, összeüljenek tanácskozni. Hallatlan! Mit kezdjünk ezzel a lehetetlen lánnyal? És addig törnék a fejüket, addig töprengenének, amíg újra összeszoknának.

— Mire gondoltál egész úton? — szólal meg apa. Valamin nagyon törhetted a fejedet, mert ha nem figyelmeztetlek, elhagyjuk az iskolaépületet s te észre sem veszed.

— Arra gondoltam... — Pritty a haja tövéig elvörösödik. — Arra gondoltam, hogy poros a kabátod gallérja, apu... És lóg a gombod. Jó lenne, ha gondodat viselné valaki, — vágja ki és fellélekzik, hogy ez eszébe jutott.

Apa szeme megtelik hálával. — Hát bizony az jó lenne... Egyre jobban érzem, hogy mennyire hiányzik nekem az otthon.

Pritty szeretné lecsapni az aktatáskáját és körbeforogni mindenki szemeláttára, itt, a nyilt. uccán... De hiszen akkor nincs szükség rá, hogy valami haszontalanságot. kövessen el! De hisz akkor nem kell gondot okozni a szüleinek, ha apa amúgyis azt forgalja a fejében, hogy jó lenne haza-jönni... Jó lenne együtt lenni...

— Ha vasárnap délután meglátogatsz, akkor erről is beszélgetünk.

— Igen, — leheli boldogan Pritty és alig várja már, hogy az osztályába siessen s a falitérképhez dűlve, ontsa jóleső, langyos könnyeit, a kéken kígyózó Dunába, Tiszába.

XI. Fejezet

NÓRA VALLOMÁSA

Nóra szobájában még éjfélkor is ég a villanj. Julika kétszer is át kopog, de Nóra mindannyiszor azt válaszolja, hogy nem lehet bejönni, dolga van, még éjszaka sem hagyják békében az embert?

A szobából rejtélyes neszek szűrődnek ki. Mintha ide-oda tologatnának valamit: ruha susog, papír zizzen, Nóra szokatlan élénkséggel tesz-vesz s Julika megúnva a céltalan kopogást, egyszerűen benyit.

A szobában hegyén-hátán áll minden, a szekrények ajtaja nyitva, bőröndök hevernek egymáson és Nóra épp azon fáradozik, hogy becsukja az egyik bőröndöt, melynek fedele minduntalan kipattan.

— Segítsek? — kérdi Julika és úgy tesz, mintha ez lenne a legtermészetesebb dolog a világon, hogy Nóra szó nélkül csomagol, ő pedig segít neki.

— Ki engedte meg, hogy bejöjj?

— Pszt, csendesen... nehogy a többiek felébredjenek! Ülj a koffer tetejére, akkor jól benyomódik és be tudom kulccsal zárni.

Nóra meglepődve engedelmeskedik. A zár kattan, Julika visszaadja a kulcsot.

— így ni... már rendben vagyunk... Csak azért törtem be, mert Máli néni levelet hagyott a részedre.

Nóra már a másik bőrönd előtt térdeli, s papírba göngyölt cipőt próbál még begyömöszölni. Most megáll a cipő a kezében. — Máli néni elutazott? De hiszen én vele akartam... — elharapja a mondat végét. — S te csak most mondod nekem?

— Egész nap nem voltál idehaza. Egész este nem engedtél a szobádba. Most is erőszakkal hatoltam be.

— Elutazott? Nélkülem utazott el? — És Nóra nekiesik a bőröndnek, mintha az tehetne róla, kétkézzel dobálja ki belőle a holmikat: ruhák, ingek, zsebkendők röpködnek, egy virágos kombiné fennakad a piros kerámia-kutya fülén, összehajtogatott harisnyák bomlanak szét, s a könyvespolc sarkában úgy leng egy hálóing, mint valami zászló.

— Elment az eszed? Hisz a levélben az áll, hogy minden rendben! Olvasd el. Ráérsz azután égszakadást rendezni.

— Honnan tudod, hogy mi áll benne? Cenzúráztad? — Nóra az ágy alá rúgja az üres bőröndöt s úgy áll a feldúlt szoba közepén, mint egy legyőzött hadvezér.

— Dehogy cenzúráztam — mondja zavartalan nyugalommal Julika. — Elég nekem azt a sok jegyzetet elolvasni, amit a tanfolyamon kapok. Én csak a Máli néni üzenetét közvetítem. Ő pedig azt üzente, hogy igazad van. Meg azt, hogy van eszed. Meg mindenfélét, ami ebbe a tárgykörbe tartozik.

Nóra marokra fogja a téli nadrágjait és a levegőbe csap velük. — Akkor hát mért nem várt meg?

Julika töprengve ráncolja össze a homlokát.

— így bizonyára kalandosabb. Máli néni imádja a kalandos, nehéz dolgokat, ő egyedül akarja felvenni a harcot a szüleiddel.

Nóra odébbtaszítja a kerámia-kutyát. Bizalmatlanul pislog Julikára. — Most találtad ki az egészet.

— Itt a levél. Ennek csak hiszel? Azután itt van az üzenet. Várj csak... nagyon fura üzenet volt. Piszkebokorról szólt, valami olyasmit mondott Máli néni, hogy piszkebokorral ülteti tele a kertjét.

Nóra megrázta Julika vállát. — Ezt mondta, igazán? És felcsákányozzuk a kertet? De azt most kell csinálni, azzal nem várhatunk.

— Én azt sem tudom, mi az a csákányozás. És azt sem tudom, miért kell a piszkebokrcknak örülni.

Nóra kifújta a haját a szeméből. — Mert a piszkének nem kell semmiféle gondozás. Magától nő. Olyan áron lehet eladni, mint a fajgyümölcsöt. És azon a vidéken jól megterem. Érted már?

— Nem értem — mondta ártatlan arccal Julika.

— Mi közöd neked a piszkéhez?

— Csak annyi, hogy kertész akarok lenni!

— dobbantott Nóra. — Nem érdekel az iskola!

A hideg ráz, ha arra gondolok, hogy még évekig kell a szűk padban ülni, amikor úgy vágyódom levegőre, növényekre, gyönge kis hajtásokra, hogy majd megbolondulok! — És most a lecsukott kofferbe rúgott s az egyszeribe a szoba másik végébe szánkózott.

— Csak lármázz, költsd fel a háziakat, akkor aztán semmi sem lesz a gyönge kis hajtásokból.

Nóra felrántotta a vállát.

— Te vagy a legbutább teremtés a világon és ráadásul a Fecskefészekben — mondta őszinte elismeréssel Julika. — Várd meg, mig Máli néni ír neked, akkor aztán... tulajdonképpen mit akarsz csinálni?

— El akartam utazni Máli nénivel. Úgy terveztem, hogy-a holnapi latin dolgozatíráson már nem veszek részt. Miközben ők a következményes mellékmondatokon izzadnak, én vígan hernyózom Máli néni kertjében az almafákat.

Julika elfintorította az arcát. — Olyan jó dolog hernyózni?

— Minden jó, ami a kerthez tartozik! Kiskorom óta erre vágytam, folyton ültettem, gyomláltam, kapáltam, semmi kedvem tanulni. Amikor egész kicsi voltam, babot ültettem egy cserépbe és éjjel felkeltem megnézni, hogy csírázik-e már. S ha letört valahonnan egy száracska, vattával kötöttem oda és... — Elhallgatott. — Te most kivallattál engem — támadt hirtelen Julikára. — Nem is akartam beszélni, ez az én titkom, senkinek semmi köze hozzá!

— Kérlek... már itt se vagyok. Máli néninek akartam segíteni, nem neked. Nem tehetek róla, hogy a Máli néni-féle dologban te is benne vagy. — S már indult is az ajtó felé, de Nóra megfogta a ruhája szélét.

— Julika! Várj csak! . . . Ugye, te útálsz engem?

— Dehogy utállak! — mondta jókedvűen Julika, — Néha szeretnék neked egy nyaklevest adni, de azért nem útállak.

— Nyaklevest? — Nóra ijedten kapta el a lejét, mintha máris védekezne.

— Utána rögtön megint jóbalennénk — nevetett Julika. —Ez sokkal egészségesebb, mint hetekig haragudni. S most Editre gondolt és kissé kényelmetlenül érezte magát. Elhatározta, hogy mégis csak végére jár annak a dolognak, nem lehet egy fedél alatt élni valakivel, akiről azt hiszi... — És gyorsan, görcsösen köhögni kezdett, hogy ne hallja meg azt a belső hangot, amely ilyenkor semmivel sem törődve mondja ki, amit ő nem merne kimondani...

Nóra még mindig kezében szorongatta téli nadrágjait. Most váratlanul a szeméhez emelte és Julika akkor vette észre, hogy sír. Úgy tesz, mintha az orra viszketne, dörzsöli, nyomogatja az orrát és közben a rózsaszínű nadrággal keni szét a könnyeit.

Julika zsebkendőt nyújtott neki. — Bújj bele.

Nóra kerekre nyitott szemmel bámult rá. — Mit csináljak?

— Bújj ebbe a zsebkendőbe. Ha nadrággal szárítod fel a könnyeidet, akkor zsebkendőt kell felvenned nadrág helyett.

Nóra elnevette magát. Rögtön utána dühös lett, szégyelte, hogy sírt, s még jobban szégyelte, hogy nevetett.

— Szervusz Nóra, megyek aludni. Utazz el, ha akarsz, én nem árullak el. Szerintem jobb lenne megvárni Máli néni helyzetjelentését. Ha ő a fejébe vette, hogy kertész kell neki, akkor bizonyos vagyok benne, hogy nemcsak a pokol fenekéről ragad el, hanem az ablativus absolulus karmaiból is.

— Kérlek Julika, nagyon kérlek... vágj pofon! Add meg azokat a nyakleveseket, amelyekkel adós vagy. És legyünk jóba.

— Csak nagyot tudok ütni — mentegetődzött Julika.

— Nem baj, üss nagyot. -— És Nóra felemelte a karjait, mint aki megadja magát.

Julika hozzálépett.

— Siess, egy-kettő!

Julika lendületet vett, azután hirtelen hátralépett.

— Csak nem vagyok bolond, éppen most törleszteni a nyakleveseket, amikor végre tetszel nekem?!

Nóra sóhajtott. — Még ezt a kis szívességet sem teszed meg?

— Sohasem haragudtam rád igazán. Inkább sajnáltalak. De ha mindenáron akarod... — Julika jobbról-balról arcullegyintette.

— Hát ez is valami — ismerte el Nóra. — Azt hittem, izmosabb vagy. Most pedig legyünk jóbarátok. Szükségem van egy barátra, s te egészen rendes lánynak látszol.

— A többiek még rendesebbek, csak le vagy undok.

Nóra elbiggyesztette a száját. — Tudom Julika. S mindez azért van, mert nem lehettem az, ami akartam lenni. Akár hiszed, akár nem. Apus ügyvéd és egy olyan kisvárosban, ahol mi lakunk, nem mehet egy ügyvéd lánya kertésznek. Egy ügyvéd lányának le kell érettségizni, franciául kell tanulni, ritmikus tornát, pötyögni valamit a zongorán és szépen otthon ülni, amig férjhez nem megy. Apus hallani sem akart róla, hogy négy gimnázium után kertészeti iskolába menjek. Hogyisne! Még mit nem! Majd kiveri a fejemből. így volt ez Gabival is... —Nóra maga mellé húzta Julikát és lenyomta egy székre.

— Gabi a nővérem. Éppen olyan undok, mint én vagyok mindenkire dühös, azértse akar emberek közé menni, hiába próbálja anyus társaságba vinni. Ha nem lehet boldog, hát legyen nagyon boldogtalan!

Julika cipője orrával tologatott ide-oda egy fél posztópapucsot, amely párjavesztetten hevert előtte. Most akkorát taszított rajta, hogy egyenesen az ágy lábához repült.

— Ilyen is van?! Hogy valaki boldogtalan akar lenni? Mikor olyan szép a világ! Olyan finom, tündéri, remek! És az ember tizenhat éves!

— Gabi erősen vénül. Már huszonegy esztendős és majdnem sikerült neki a boldogtalanság. Védőnőnek készült. Mindig azt játszottuk, hogy ő a védőnő, sorra látogatja a szülőket, akiknek csecsemőjük van, tanácsokat ad a fiatal anyáknak, megmutatja, hogyan kell etetni a kis pólyást, hogyan

kell fürdetni. Én voltam az anya is, meg a pólyás is. Időnként átpólyázott és annyi vajlevest meg zabpelyhet tömött belém, hogy már a felhőket is zabpehelynek néztem. Aztán később valóban meglátogatta a takarító asszonyunk csecsemőjét meg a mosónőnk kisgyerekeit, de apus azt mondta, tanuljon inkább művészettörténetet, az való egy fiatal úrilánynak! És minthogy Gabi továbbra is ellátogatott az anyákhoz, apus újabb órákat sózott a nyakába, mert szerinte még mindig túlsok ideje volt Gabinak... Most pedig otthon savanyodik Gabi, barátnői nincsenek, mindenkit elmar maga mellől és úgy unatkozik, de úgy,... néha már azt hiszem, hogy egész nap azon töri a fejét, hogyan unatkozzék.

Nóra az ablakhoz állt. Kint koromsötét volt, a gázlámpákat már eloltották. — Bennem is olyan sötétség van, mint odakint...

— No csak ne légy olyan tragikus. Tivadar barátom mindjárt versbe szed — fenyegetődzölt Julika.

— Ha az ember nem csinálhatja, amihez kedve van, minek él? Láthatod, milyen elégedetlen, Házsártos, türelmetlen vagyok...

— Mondd, Nóra... nem szegénysorból küzdötte fel magát az édesapád?

Nóra egy pillanatig habozott. — De igen... Nagyapa bádogos volt és apusék nyolcan voltak testvérek...

— Rögtön gondoltam — mondta Julika. — Édesapád most akarja pótolni, amit fiatalkorában

elmulasztott. Azt akarja, hogy ti könnyen jussatok ahhoz a műveltséghez, amit ö csak kemény harcok árán tudott megszerezni. Gondtalan, kényelmes fiatalságot szeretne nektek. Amit ő nem kaphatott meg, azt kapjátok meg ti. Amit ő nem élvezhetett, élvezzétek ti.

Nóra Julikához fordult. — Igen... ez lehet... Szegény apus... Szegény, drága apuskám... Rettentően szeretne belőlünk nagyúri dámákat faragni... Tavaly lovagolni taníttatott és rábeszélt, hogy utazzunk el valahová a tenger mellé... Hogyan találtad ki, hogy apus szegény volt, mint a templom egere?

— Onnan, hogy egy apa csak a gyereke javát akarja. Néha rosszul akarja, de mindig a szive szerint. Ha apád annyira ragaszkodik hozzá, hogy tovább tanulj, akkor is ha se kedved, se tehetséged hozzá, akkor ennek valami mélyebb oka van.

— Úgy beszélsz, mintha nem is te beszélnél.

— Miért? Egy tizenhat éves lánynak nem szabad saját fejével gondolkozni és rájönni az igazságra?

— Nemsokára én is tizenhat éves leszek! — sóhajtotta Nóra — És még csak arra jöttem rá, hogyha nem lehetek kertész, akkor undok leszek.

— Az nem jó pálya!

Nóra elnevctte magát. Duzzogó szájából elővillantak rizskása fogai, kék bársony szeme keskenyre húzódott s ettől olyan kedves, olyan huncut lett az arca, hogy Julika nem állta meg szó nélkül.

— De hiszen te csoda helyes tudsz lenni! Mindig azt hittem, hogy legjobb esetben is csak Mesevári Nóra vagy, aki lehunyja a szemét, beszél, ha megnyomják a hátában a szerkezetet, csak éppen nem érez, mert a babagyáros nem tud szivet tenni belé.

— Hogy te miket találsz ki!

— Ó, ez semmi! — szerénykedett Julika. — Ha nem engednek téged kertésznek, akkor olyat találok ki, olyat...

Nóra izgatottan hajolt hozzá. — Mit? Mit?

— Fogalmam sincs róla, de biztosan valami isteni dolog lesz! Végveszély esetén mindig isteni ötleteim támadnak.

Nóra hirtelen elkomolyodott, mintha eszébe jutott volna valami.

— Most úgy sajnálom apust... És anyát még jobban. Ki tudja, mennyit szenvedett attól, hogy mindaketten undok pályára léptünk s ő nem tud segíteni rajtunk... Anyus oly büszke apusra, soha életében nem ellenkezett vele. Az jó, amit apus akar. S az csak igazán jó lehet, ha a lányait mindenáron taníttatni akarja!

— Feküdj le Nóra és aludj jól. Holnap mindent megbeszélünk...

— Nem, nem tudok aludni. Tele van a fejem és mégis olyan könnyű, hogy szinte el tudnám fújni.

— Fújd magad az ágyba.

Nóra az ágy elé guggolt. — Add ide az esernyőmet, hadd húzzam ki vele a svájci sapkámat.

Ott van az ágy alatt. Idenézz... Jól hajtogattam össze az ingeket? Gyorsan visszateszek mindent a szekrénybe. Mindjárt elengedlek Julika... Csak még arra kérlek, segíts feladni a bőröndöket. A helyükre teszem. Van időm levenni a szekrény tetejéről, ha Máli nénitől megjön a levél. Vagy ha te kigondolod azt az istenit...

És Nóra kihalássza, a szekrény alól a harisnyakötő-övét és leveszi a virágos kombinét a piros kerámia kutyáról, amely, mintha megértően csóválná a fejét.

XII. Fejezet

UZSONNA PIRKÓNÁL

Ebéd után mindnyájan Pirkóhoz készülődnek, aki fagylalttal egybekötött lakásfelavatást rendez. Csak Márta nem tart velük, mert neki délután hatig a gyárban kell lennie, de Márta azzal vigasztalódik, hogy ő szerezte be Pirkónak a fagylaltgépet és napokon keresztül kipróbálta. Ennek az lett a következménye, hogy már korcsolyázni lehetett a gégéjében, annyit fagylaltozott.

Kati névjegykártyákat készít, mindenkinek a terítéke mellé festett névjegykártya kerül. Világért sem árulja el a meglepetést. Tenyerét a kartonlapocska elé ernyőzi és nagy kuncogások közepette húzza ide-oda az ecsetjét.

Pirkóhoz vonaton kell kimenni, egy órányira lakik Budapesttől, s ahogy leszabnak a fehérremeszelt csöpp kis állomáson, melynek sörösüvegekkel körülkerített virágágyában őszirózsák és muskátlik nyílnak, Pritty odasúgja Julikának:
Pirkó biztosan korán kel és boldog...

Nórának is sürgős súgnivalója akad: — Repkénnyel futtatnám be az állomásépületet. Oda hátra meg napraforgót ültetnék.

Edit Margit nénibe kapaszkodik. Margit néni már tudja errefelé a járást, büszkén mondogatja:

— Erre kell fordulni gyerekek... még vagy kétszáz lépés... na, ide már csak egy macskaugrás...

— Amikor csak teheti, »kiszalad« Pirkóhoz, szívesen utazik órákig, hogy néhány percet együtt lehessen vele.

Pirkó félúton elébük megy. Julika még nem találkozott vele s most meglepve nézi azt a magashomlokú nőt, aki Erzsi nénivel együtt integet nekik. Erzsi néni mindig azt mondja, hogy Pirkó »egyszerűen gyönyörű«, pedig nem is szép, csak valami rendkívüli nyugalom és derű ömlik el az arcán. Legelőször a homloka tűnik fel, amely domború és sima, a haját középen választja ketté, mélyenfekvő szemei mintha örökké biztatnák az embert: nincs semmi baj!

Julikát ugyan nem kell most biztatni, mert Kati két kis tanítványt szerzett neki, az egyik nem fizet semmit, de néninek szólítja, a másiktól ötven pengőt kap, de az óra közben golyóval, tollheggyel és anyacsavarokkal játszik és a fülét mozgatja...

Pirkó mindnyájukat megöleli, s Julikának az orrát valami tiszta, hűvös levendulaillat tölti meg, amely annyira illik Pirkóhoz.

— Ez itt Julika. Ugye kitaláltam? Ez meg a kis Pritty... Ez meg Nóra... Nem súgott Kati. Magamtól jöttem rá. — Aztán Editet csókolja meg jobbról-balról és Julika azt gondolja, szegény Pirkó nem sejtheti, hogy Edit... és gyorsan énekelni kezd, úgy hogy Kati csodálkozva néz rá

— Mindig rázendítesz, mielőtt belépsz valahová? És még azt mondják, hogy én vagyok Kutkat... — És előre szalad, hogy a kartonlapokat az asztalra helyezze s megkóstolja a meglepetéseket.

Pirkó otthona egy falatka előszobából áll, meg egy kis szobából. — Aki a lakást tervezte, nem számított ennyi vendégre, de ha jó szorosan álltok, talán elfértek.

Az ajtón nagy festett tábla lóg: Éljen a Fecskefészek!

Kati müértő szemmel vizsgálgatja s úgy tesz, mintha semmi köze sem lenne hozzá.

— Mindenki a saját helyére ül, — rendelkezik Margit néni és mindkét kezével befogja a fülét, mert ahogy a lányok lecsapnak a névjegyekre, olyan nevetés, visongás támad, olyan zenebona, hogy a vékony falak szinte reszketnek belé.

Nóra kartonlapocskáját egy csomó zöldség díszíti, a neve hagymából és salátából van kirakva. Edit keresztül-kasul kötözött, mankón bicegő félig-vak embert kapott, az eszményi pácienst! Julikának két bőgő gyereket festett Kati, akik a kísérő szöveg szerint azért sírnak olyan keservesen, mert Balázs Júlia játszóiskolájában kell játszaniuk, ahelyett, hogy a sárban hemperegnének. Pritty kártyáján porszívó díszeleg, azon lovagol egy bóbitás kislány, aki egyik kezében könyvet szorongat, másikban rajztáblát, harmadikban piaci szatyrot, negyedikben pedig egy szemétlapátot, mert négy van neki, de mindez kevés...

Kati Mártának is festett egy lapocskát, sőt sajátmagának is. A Mártáén egy szemüveges angyal kiterjesztett szárnyakkal lebeg a gyárkémények felett. A Kutkat-féle névjegy pedig szalámi-rudakból épített múzeumot ábrázol, melybe most vonul egy-egy pár férficipő, egy sottis-szoknya, meg egy fürdőköpeny, fej nélkül persze. A feje helyén festőpaletta «..

— Hát én hogyan találjak a helyemre? — kérdi Pirkó. — A háziakról megfeledkeztél?

— A háziak kártyáit olyan jól elrejtettem, hogy most magam sem találom. — És Kati kiszórja a táskáját, az asztal alá búvik, a szőnyeg rojtjai közt kapirgál, s végre diadallal húz elő egy lapocskát, melyen egy lombik van, meg egy menyasszonyi csokor...

— Ez engem jelentene? — kérdi Pirkó. — Sokáig forgatja a lapocskát és a fejét csóválja. — A lombikot még értem... De ezt itt ni... — És könynyedén elpirul, lehajtja a fejét, mintha gondolkozna valamin.

— Ugye, csak rémítsz bennünket a fagylalttal? — kérdi Margit néni. — Nem veheted a lelkedre, hogy ilyen hidegben fagylaltot együnk.

— Édesanya feketét kap, csak a vendégeimet büntetem — mosolyog Pirkó. — Utána forró fürdőt vehetnek, hogy egy kicsit átmelegedjenek.

— Bennünket nem lehet megijeszteni, —jelenti ki Julika és nyújtja a tányérját.

— Kérek még, én mandula-operáció után vagyok — szólal meg Pritty.

— Mikor vették ki a manduládat?

— öt éves koromban.

— No nézd csak a kis pötty Prittyet! — És Pirkó félkarjával magához szorítja és összeborzolja a haját.

— Zoltánka, mi volt ma délelőtt az egyetemen? Mindent mondj el részletesen — kéri Kati és Edit nem hagyja kéretni magát. Feláll, utánozza a professzort, képzeletbeli kecskeszakállát tépdesi, hüvelyk- és mutatóujját összepattintja, miközben magyaráz: — köszönöm... elég...

— Köszönöm, elég — mondja utána Kati. Csak addig akartalak beszéltetni, amig előtted volt a süteményes tál. Most, hogy már megettük, mi beszélünk.

Edit hátbavágja Katit. — Megállj, nem ülök többé modellt, ha arab fejeket akarsz festeni.

Nóra nevet, hogy a könnyei a puncsos szeletre pottyannak. — Legalább nyugtassatok meg, hogy nem mulattatok mindig ilyen jól! — könyörög Julikának.

Pritty is mintha megfeledkezne anyuról-apuról, az izgalmas reggeli várakozásokról, a süket telefonról, melyet hiába rángat, esak nem felel, mert anyu a reggeli órákban kikapcsolja... Most olyan jókedvű, hogy dalolni kezd, előbb csak halkan, aztán mindig hangosabban, ő maga is meglepődik, mert azelőtt sohasem énekelt, énekórán is csak mozgatta a száját és alig várta már, hogy csengessenek Julika vele énekel, s amikor elhallgatnak, Pritty szeme könnyes. — Te, ez nagyon

jó volt. —És újra és újra rázendít, mint aki most fedezte fel, hogy hangja van.

Aztán mindegyik lány elmondja élete légmulatságosabb történetét s persze Katitól alig lehet szóhoz jutni, mert vele minden pillanatban olyan mulatságos dolgok történnek, mintha a világ nem is állna egyébből, csak furcsaságokból.

Pritty zálogot ad. ő bizony nem emlékszik semmi mulatságosra, de Julika gyorsan kisegíti és elmondja helyette, hogy szobalányi teendői közben kirázta a portörlőt az ablakon, amely éppen egy rendőr fejére esett. A rendőr feljött, felirta Pritty nevét és megkérdezte, hol szolgált azelőtt. Pritty nagyon megijedt, könyörgésre fogta a dolgot, legalább pénzre bírságolják, vagy fogadják el pénz helyett a szegedi papucsát. És már nyomta a rendőr kezébe a csöpp kis papucsot s a piros gyöngynyakláncát is oda akarta adni, de a rendőr idejében megugrott.

Editnek már fáj az oldala a nevetéstől, ő meg azt meséli el, hogy tavaly falun nyaralt és egy gyönyörű hizott libát vett az édesanyjának. Lehetett vagy nyolc kiló, egész zsebpénze ráment. Beül vele nagy-boldogan egy másodosztályú fülkébe, hát azt mondja az útitársa, nem szabad második osztályon élő baromfival utazni. Mit csináljon? A jegyét már megváltotta, a vonat elindult. A liba éktelenül gágog, gőgösen gágog, mint aki tudja az értékét. Már a szomszéd fülkéből is odacsődültek az ablaka elé és rémítik, vigyázzon, jön a kalauz. Erre ő gondol merészet és nagyot, elvágja a liba nyakát,

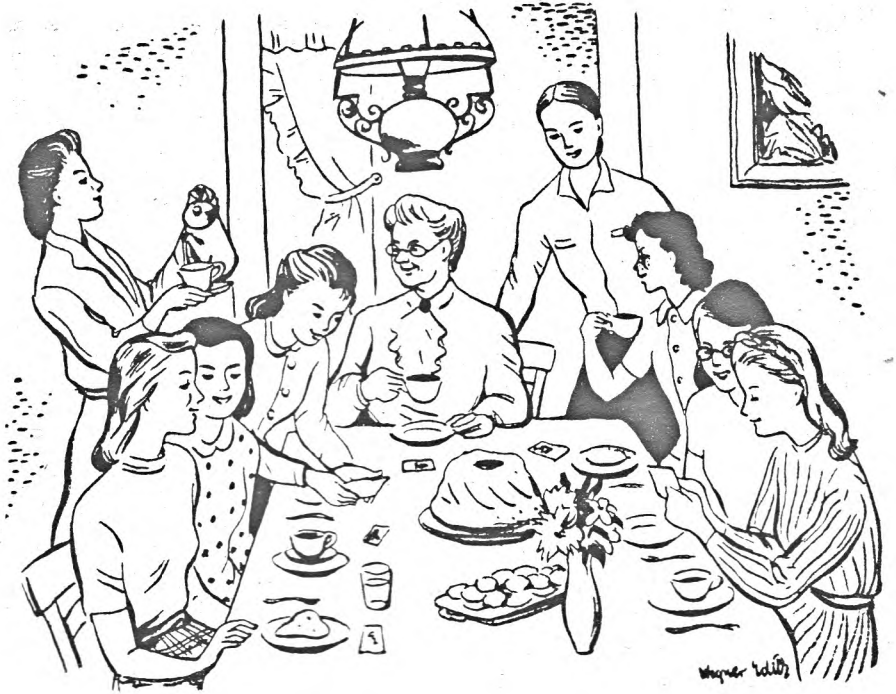

szépen, szakszerűen, nem azért orvostanhallgató, hogy egy kis gégemetszéstől megijedjen. Meg fogja a libát, kitartja az ablakon, nehogy bevérezze vele a zöld plüss ülést. Egyetlen nyisszantás, s úgy elvágta a liba nyakát, hogy a földre hullt, a vonat meg persze tovább robogott, neki csak a borzas, véres libanyak maradt a kezében. Oda volt a drága, teltidomú liba s a vonatot nem lehetett megállítani! ő meg így állított be az édesanyjához, hogy ezt hozta neki ajándékba, ezt a csapzott libanyakat...

Most Nórán a sor, senki sem tételezi fel róla, hogy mulatságos dolgok is történnek vele, már azon is csodálkoznak, hogy eljött, résztvesz a társalgásban, nem húzza fel minduntalan az orrát.

— Amikor kislány voltam, — kezdi — elküldött édesapám egy orvos ismerőséhez valami üzenettel. Engedelmesen bementem a rendelőbe és vártam, amig rám kerül a sor. Végre bent voltam és bele is kezdtem a mondókámba, de az orvos rámszólt: ne beszélj fiam, vetkőzz le.

— Apuskám azt üzente — kezdtem megint, de az orvos amolyan rövidlátó öreg doktor bácsi, rámripakodott: akkor beszélj, ha kérdezlek. Vetkőzz le gyorsan! Nem látod, mennyien várnak kint?

Mit volt mit tenni, levetkőztem. Mikor már csak egy szál ing volt rajtam, azt mondja az öreg doktor. — Most beszélhetsz. Hol fáj?

— Nem fáj nekem sehol sem.

— Hát akkor minek jöttél?

— Apukám azt üzente, hogy este nem mehet a Kispipába vacsorázni.

Megint kitört a kacagás. Úgy kacagnak, mintha soha sem akarnák abbahagyni.

Később Pritty a sarokba vonja Julikát. — Hogy tetszik neked Pirkó? Én imádom!

— Én is!... Most már belátom, hogy érdemes volt érte feláldozni a húsdarálót.

— Úgy szeretnék máskor is eljönni... Mit gondolsz, meghív?

— Persze! Hisz oly keveset eszel — mondta teleszájjal Kati és elővette vázlatkönyvét, hogy lerajzolja a társaságot.

Már erősen szürkülni kezdett, amikor Margit néninek eszébe jutott, hogy ideje lenne hazamenni. Az ajtóban Pritty visszafordult. — Nagyon-nagyon jól éreztem magam — és mégegyszer körülnézett, mintha egyenként búcsúzna el a régi diófa-asztaltól, a batiszt kávés abrosztól, a kobaltkék csészéktől és Pirkó domború homlokától, amely mintha külön tartalmat adott volna a kis lakásnak.

Otthon a szobalány azzal fogadta őket, hogy már egy órája itt várakozik Meggyesy doktor úr, meg egy kisasszonyka, meg Máli nagysága és egészen odáig vannak az aggodalomtól.

Julika a fejéhez kap. — Pont most kellett Nórának elmenni hazulról! És pont most jókedvű! — Betuszkolja Nórát a fürdőszobába, törülközőt csavar a feje köré és egyre sopánkodik. — Egy nappal hamarabb hagytad ott az »undok« pályát, mint ahogy kellett volna... Az írtam a szüleidnek,

hogy egészen elsorvadsz a bánattól... Azt nem akartam megírni nekik, hogy kiállhatatlan vagy, összeférhetetlen és undok, mert az születési hiba is lehet, amin úgyse tudnak segíteni. De a sorvadást gyors beavatkozással meg lehet akadályozni.

— Ez volt az az isteni ötlet? — kérdi Nóra és a kötést tapogatja a fején.

— Mért, talán nem elég isteni? Nem tudnál sápadtabb lenni?

— Jaj, hagyj már! Azt hiszem, Gabi van itt! Engedj! — És Nóra kitépi magát Julika kezéből és törülköző-turbánnal a fején rohan be az ebédlőbe, ahol valóban nővére fogadja, meg az édesapja és mindketten halványak az izgalomtól és egymást csillapítják. Máli néni azonban nem hagyja anynyiban a dolgot, színehagyott kalapjával szaporán legyezi magát és egyre azt hajtogatja: — Ugye mondtam, hogy nem való annak a gyereknek a városi levegő?! Ugye mondtam, hogy a jó Isten is arra teremtette, hogy gyümölcsfákat oltson, kátrányozzon... Szerelmes atyám, hisz ez a lány a felére fogyott! — És ide-oda rángatja Nórát, az ablakhoz vonszolja, tisztelettel nézi a kötést a homlokán és nagyokat sóhajtozik, míg csak Nóra meg nem szánja és ki nem jelenti, hogy ma véletlenül jobban érzi magát és panyókára vetve a borogatást, olyan hevesen öleli meg a nővérét, amely sehogy sem illik valakihez, aki már csak a fele önmagának.

— Hát most mesélj el mindent szép sorjában. Mit mondott az orvos? Nem kellene magaslati

levegőre utaznod? — izgul Nóra apja és óvatosan lánya homlokára teszi a kezét, nem forró-e...

— Nóra nem volt orvosnál — jelenti ki Julika. — Nóra bajára nem orvos kell és nem magaslati levegő...

Meggyesy doktor méltatlankodva nézett Julikára. — Csak nem azt akarod mondani, hogy azért bolondítottái ide, hogy közöld velem: a lányomnak nincs semmi baja.

— Talán nem tetszene örülni neki, ha most kiderülne, hogy Nóra egészséges?

— Dehogynem... Sőt! Csakhogy... Azért hagytam ott csapot-papot, hogy megtudjam, Nóra hálistennek egészséges?!

— Nem csak azért. — Julika aggódva vizsgálgatta Nórát, aki soha nem volt ilyen rózsásbőrű, vidám tekintetű, mint e pillanatban. — Egyáltalán nem füllentettem, amikor azt írtam, hogy Nóra elsorvad. Mert nem csak egészségileg lehet tönkremenni. Éppen úgy, mint ahogyan torokgyulladást vagy hörghurutot kap az ember, úgy kaphat a lelke is valami karcolást, amit nem lehet kamillateával gyógyítani. Talán még lovaglással és fürdőhelyekkel sem...

— Kár, hogy nem mentél ügyvédnek. — Meggyesi doktor a bajuszát simogatja. —De most azért megfoglak, akármilyen agyafúrt is vagy. Miért bugyoláltátok be Nóra fejét, ha csak lelki izéje... torokgyulladása van?

— Mert ahhoz, hogy megnyugtassunk valakit, meg kell előbb ijeszteni — vallotta be Julika és Máli

néni akkorát kacagott, hogy a szék vésztjóslóan recsegett alatta.

— Addig nem tetszik innen hazamenni, amíg meg nem ígéri nekem, hogy Nórát kertésznek adja.

— Hozzám! — Emelte fel mutató ujját Máli néni. — Én tartok rá igényt! Azért áldoztam fel magam... Azért hagytam ott a gazdaságot, hogy én kaparintsam meg magamnak. A kertemet felveti a gyom. Olyasvalakit szeretnék, aki nemcsak a pracnijával kapargatja a földet, hanem a szívével.

Meggyesi doktor szarvasbőr kesztyűjével csapkodta a lábaszárát. — Hát hiszen... ízlése van éppen Nórának... Meg ötletért sem megy a szomszédba... Csakhogy az idén már nem igen veszik fel. Kár is próbálkozni...

Julika nem hagyta habozni. — Gillányi Melaniet is most vették fel — csapott le rá.

— Gilányi Melaniet? A főispán húgát? Az is kertésznek ment? Meggyesy doktor hitetlenül rázta a fejét. — Attól tartok, hogy ezzel a közléssel most az én fejemre akarsz olyan kötést rakni — és a Nóra homloka köré csavart törülközőre mutatott.

— Én legfeljebb csak egyszer füllentek naponta. Mára már betelt a létszám.

Meggyesy doktor tenyerébe csapott Julikának. — Megtennél nekem egy szívességet?

— Örömmel!

— Kísérd el holnap a lányomat abba a kertészeti iskolába. De aztán nehogy máshova menjetek!

XIII. Fejezet

AZ »ÁRULÓ«

— Ne tálaljon még Rózsi, várjunk Mártára. — mondja Margit néni és a karórájára néz.

— Máskor ilyenkor már rég odahaza van.

Várnak még vagy tíz percig, de Márta csak nem jön. Aztán elmúlik egy negyedóra, egy fél és Edit megkéri Margit nénit, hogy adjon ebédet neki, be kell mennie a kórházba. Nóra is szeretne enni, mióta a kertészetire jár, farkasétvággyal ül az asztalhoz, két tányér levest kér... »Egy ilyen magamfajta munkás nem lakik jól habcsókkal«, mondja és utolsó csöppig kikanalazza a levest. Julika haragszik Editre, hogy nem várja be Mártát, de hát mit várjon az ember olyasvalakitől, aki kulcsra zárja az éjjeliszekrény fiókját, aki... tramtararamtamtam... Egy szép napon nagyon furcsa dolgokra ébrednek. Nem jó lenne szólni Erzsi néninek? Vagy Mártát figyelmeztesse?

Egyik negyedóra a másik után múlik és Márta nem jön.

Pritty a villa hegyével szurkálja az abroszt, azt szurkálja ki, hogy »apu meg anyu«és egy szívet pontoz köréje...

— Most már mi is ebédelhetnénk, mondja Margit néni, meglátjátok, a tésztánál betoppan Márta.

— Sohasem szokott késni — nyugtalankodik Kati. — Ha félpercet késik, annak oka van. Ha én huszonnégy órát kések egyfolytában, észre sem veszem. Csak akkor vagyok pontos, ha elfelejtem, hogy hányra kell elmennem valahová.

— Ne vágj fel, Kati... Inkább telefonálj a gyárba, hogy mikor ment el onnan Márta...

A gyárban a kapus azt feleli, hogy ebédszünetkor mindenki elment, Szepessy Márta is. Valamivel előbb, mint a többiek. A többiek már vissza is jöttek.

Most már Margit néni is izgatott. Eltolja a tányérját, az ablakhoz áll. Aztán egyszerre kulcs csikorog a zárban, mindenki felugrál a helyéről.

— Ez Márta! Csak Márta lehet! Neki van külön előszobakulcsa.

Julika elébeszalad. — Csakhogy! — kiáltja már messziről. — Hol mászkáltál mostanáig? A mákoslaskát is otthagytuk miattad! Pedig tudhatod... —Elharapja a mondatot, mert Márta olyan különösen lépked, mintha csiriz lenne a talpán, alig vonszolja a lábát, az arca meg sápadt, szinte zöld.

— Mi van veled?

Márta szótlanul végigmegy az ebédlőn, sapkáját a kezében tartja, máskor olyan fényes, síma haja a homlokába csüng.

— Márta... Mártuskám, beteg vagy?

A lányok ott állnak körülötte, Pritty a kezét melegíti, amely most hideg, mint a jégcsap. Margit

néni máris ágyaz. Legjobb, ha lefekszik Márta, hagyjátok gyerekek... Edit a csuklója után nyúl, a pulzusát akarja kitapogatni, de Márta int, hogy nem kell, nincs semmi baja.

— Otthagytam a gyárat — mondja színtelen fakó hangon. — Soha többé nem megyek be! — És Márta mereven egy pontra néz, mintha látna valamit, amitől nem tud megszabadulni.

Margit néni, aki éppen vizet tölt Mártának, ijedtében úgy teletölti a poharat, hogy a víz kilocsscsan belőle. — Nem akarsz bemenni többé? De hát mi történt?

Márta egymásra préseli az állkapcsát, hogy a csontok szinte kiszögellnek a vékony bőr alól.

— Azt mondták rám, hogy áruló vagyok.

— Te, áruló? Te?

— Ki merte ezt mondani?

Megdöbbent kérdések röpködtek Márta felé, aki mozdulatlan arccal meredt a szőnyeg mintájára.

— A lányok... Akik miatt kora reggeltől a gépek mellett álltam, rámtámadtak, hogy nem hisznek nekem, tudják jól, hogy kisasszony vagyok, aki csak azért állt közéjük, hogy kilesse a titkaikat, hogy beárulja őket az üzemvezetőnek.

Márta lelógatja a szék karfájáról a kezét, mintha minden erő elszállt volna belőle.

— Hiába próbáltam meggyőzni őket... Nem akartak végighallgatni... Folyton azt hajtogatták, hogy mindent tudnak rólam. Kisasszony vagyok, aki perzsaszőnyeges lakásban lakik. Szerencse, hogy idejében lelepleztek.

— Az a bordószvetteres csakugyan járt itt egy hosszú, szőke lánnyal — mondta Julika. — Most már pontosan emlékszem. Többször is kérdezték, hogy igazán itt laksz-e. Ha sejtettem volna, hogy miért kérdik...

— Nagyon derék lányok. Úgy szereltem őket! A bordószvetteres Szimcsák Bözsi, legjobb barátnőm volt. Csak hát... elrontott szegény valami munkát s a felügyelő levonta a béréből. Emiatt úgy elkeseredett, hogy ő is ellenem fordult. Azt hitte, én vagyok az oka.

— S te még azt mondod rá, hogy derék lány? — fakadt ki Pritty.

Kati tóditott. — Csak kerüljön az utamba, tudom Isten, ellátom a baját!

— Ti ezt nem értitek... — Márta hátradűlt a székben. — Ez a Szimcsák Bözsi olyan szegény, hogy éjjel mossa ki magának a fehérneműjét, amiben reggel bejön a gyárba. Olyan szegény, hogy órákig gyalogol, mert villamosra nem telik neki. Rettenetesen hiányzott az a pár pengő, amit levontak a béréből. Persze, hogy bűnbakot keresett.

— Javíthatatlan vagy — dühöngött Kati. — Még mentegeted. Én a te helyedben kikaparnám a szemét.

— Mert te nem tudod, hogy mi az igazi szegénység.

— Miért? Én talán gazdag vagyok? — Kati a világosság felé tartotta a szoknyáját, mely olyan tükrös volt, olyan kopott, hogy azt se lehetett megállapítani, milyen a színe tulajdonképpen.

— így fest a legjobb szoknyám.

— S az is az enyém — mondta Julika s Márta halványan elmosolyodott. Aztán felállt s töprengve megindult a szobája felé.

— Nem merem elhinni, hogy holnap reggel nem sietek be hozzájuk. Hogy mindaz, amit olyan szépen elképzeltem, egyszerre füstbe ment.

— De hiszen te minden ujjadra kapsz állást! Magad mondtad, hogy bármelyik percben felvesznek gyárgondozónőnek.

— Csakhogy... csakhogy én máskép akartam. —- Márta felvetette a fejét. Sötét szeme mélyén különös láng gyűlt, orrcimpái remegtek. —Azért vagyok fiatal, hogy olyasmit is meg merjek próbálni, ami mások szemében képtelenségnek látszik Mert senki sem értette meg rajtatok kívül, hogy csak úgy tudok igazán segíteni, ha velük élek, velük dolgozom, és nem irodából, üvegajtón keresztül nézem őket. —- Tenyerét a homlokára szorította s szinte önmagának mondta. — Úgy látszik, ők sem értették meg. Áruló vagyok a szemükben, kisasszony.

— Aki máskép akarja az igazat, mint a többi, annak harcolni kell — mondta elgondolkozva Margit néni. — A harcban pedig sebeket kapunk.

— Én azt hiszem, — szólalt meg Julika, hogy érdemes elszenvedni a sebeket.

Pritty sóhajtott. — Ha engem olyan komolyan vennének, hogy sebeket kapjak!

— Ne szerénykedj, Pritty! Tegnap megkaptad a magad sebét egy négyes képében — mondta Kati,

de most senki sem nevetett, valami furcsa izgalom ülte meg az ebédlőt. Az asztal félig leszedve, az abroszon kettétört fogpiszkálók, kenyérgalacsinok hevertek, a nyugtalanság megannyi bizonyítékai, apró, szürke kenyérgombócok, morzsák, legyezőbe hajtogatott papírszalvéták,

—- Mit fogsz most csinálni? — kérdezte Julika Mártától, aki ujjaival dobolt a szék karfáján, s most újra olyan sápadt és szenvedő volt az arca, mint mikor jött s nehéz léptekkel botorkált végig a szobán.

— Hogy mit fogok csinálni? Azt, amit azelőtt. Egy kis csalódástól nem hagyom legyűrni magam. Most még olyan vagyok, mint akit fejbevertek. Mindenem fáj... De igazán fáj, szúr, éget, sajog... Mindjárt bemegyek, tetőtől-talpig megmosakszom, aztán járok egy nagyot, hogy kiszellőztessem a fejem. Valami ennivalói is kérek Margit néni, mert búsulással nem jutok előre. Holnap pedig... holnap már lesz erőm mindenhez. Másutt folytatom, amit itt elkezdtem. És ha nem sikerül... — Nagyot nyújtózott, megrázta a fejét. — De fog sikerülni! Aki ennyire akar valamit, mint én, az előbb-utóbb meg tudja csinálni, amit akar. — Mosolyogni próbált, de a szájaszéle megrángott.

Később Julika elment a szobája mellett, s mert odabent szokatlan csend volt, megállt és kalimpáló szívére szorítva kezét, fülelt... Csak nem sír Márta? Márta, aki olyan erős, kemény, aki mindenkinek a bajára tud orvosságot, mentséget.

Óvatosan lenyomta a kilincset.

Márta háttal ült, nem vette észre, hogy valaki belépett. Mintha elsüllyedt volna körülötte a világ. Julika lábujjhegyen mögéje állt.

— Mártuskám...

Márta nem felelt. S Julika akkor vette észre, hogy foszlottfedelű munkakönyvét tartja a kezé-ben s hosszan, elmerülve nézegeti, mintha búcsúzna tőle...

XIV. Fejezel

KÜLÖNÖS TALÁLKOZÁS

Julika végül is megadta magát. Prittyel különben sem lehetett soká ellenkezni, mert olyan szívhezszólóan tudott kérni valamit, hogy az ember végül is ellágyult és mindenre hajlandó volt.

Most is úgy történt. Hiába hajtogatta Julika, hogy Pritty csak menjen egyedül az édesapjához, rá semmi szükség nincsen, Pritty letette a tollseprőt, melyet a nap legváratlanabb szakában megragadott, hogy nekiessen a képrámáknak, asztal lábának, — és összetett kezekkel könyörgött Julikának.

— Ha így kérlek, akkor se jössz?

— Ha toliseprővel kérnél, akkor is jönnék, de édesapád azt mondta, hogy mondani akar neked valamit. Nem emlékszel? Valami meglepetést emlegetett, s én csak útban lennék.

Pritty arca e pillanatban oly vidám volt, hogy úgy látszott, mintha a szeplők is labdáznának rajta.

— Éppen azért akarom, hogy velem gyere. Hogy te is halljad! Te Julika... Nekem olyan előérzetem van... — Félkezével átölelte az íróasztal lábát s úgy szorongatta, mintha apu nyakát

ölelné. — Olyan előérzetem van, hogy apu vissza fog jönni hozzánk. Ugye azt monla, hogy vágyódik már az otthon után? Nem így mondta? — És Pritty oldalra billentette a bóbitáját és magára kapta a kabátját. — Ezek után csak belátod, hogy kutyakötelességed velem jönni?

— Természetesen — hagyta helyben Julika. — így akarsz jönni? Ebben a bóbitában?

Pritty a fejéhez kapott. — Látod, a boldogságtól egészen szédült vagyok. Azt hittem, a sapkámat csapom a fejembe.

Útközben Pritty beszaladt egy virágkereskedésbe. Amikor kijött, mindkét kezében egy-egy csokor ibolyát szorongatott.

— Az egyiket apunak viszem, a másikat meg anyunak adom. Beteszem a kristályvázába, ami ott áll apu asztalán és azt gondolom, ez az anyué. Talán megérzi, hogy ő is velünk van.

Orrához nyomta a csokrocskát. — Te... te haszontalan virág. Aztán súgd meg a gazdádnak, hogy nem szép tőle, hogy még sohasem jött el hozzám hajnali hétkor. És súgd meg azt is, hogy annyit búsultam emiatt... Különben ne szólj semmit... Most már minden jó lesz. Apunak hál Istennek le van szakadva két gombja s a többiek is lógnak... S különben is vágyódik utánunk, én tudom, hogy rettenetesen vágyódik, csak szégyelli bevallani... Nincs igazam? Miért nem felelsz? Persze, hisz te nem tudsz felelni hisz te csak egy kis nedvesorrú virág vagy.

— De felelek — szólalt meg Julika ibolyahangon, amely szerinte vékony és halk volt. —- Szamárbogáncs legyek, ha nincsen igazad. Szamárbogáncs, vagy útilapu.

— De jó, hogy megvettelek, kedves kis ibolyacsokor... illetve de jó, hogy magammal hoztalak Julika. Ha egyedül lennék, mindenféle jutna eszembe, mindenféle, amitől bőgni szoktam.

Hatalmas szürke bérkaszárnya negyedik emeletén lakott Pritty édesapja.

— Sohasem lát itt egy kis zöldet — sóhajtotta Pritty. — Mindenütt falak, kémények, kövek. Hogy tudta megszokni? Azelőtt kertesházban laktunk és apu kigombolt ingben ült a verandán, napozott és a madarakat etette...

A csengetésre maga Pásztor úr nyitott ajtót. Kissé meglepődött, hogy Pritty nem egyedül jött.

— Julikát is magaddal hoztad? — kérdezte barátságosan, de a hangján érezni lehetett valami tétovázást, valami zavarfélét

— Szóval ti olyan jó barátnők vagytok, hogy nincs semmi titkotok egymás előtt

— Julikának én, már akkor kiöntöttem a szivemet, amikor alig ismertem — vallotta be Pritty

— Nézz csak rá, apa. Nem olyan, hogy még annak is kedve támad kiönteni előtte a szivét, akinek nincs is kiöntenivalója?

Pásztor úr körüljárta Julikát. — Én nem látok rajta semmi különöset —jegyezte meg mosolyogva.

— Mert rossz helyen keresed. Nem kivül van, hanem belül.

— Jaj, ne énrólam tessék beszélni! Ez szörnyen unalmas — mondta Julika. — Halljuk a meglepetést!

— Máris? Még azt sem tudom jóformán, hogy itt vagytok-e? Még le sem ültetek. Pritty, miért nem vetted fel azt a barna bársonyruhát, amit múlt héten küldtem neked? Azt hittem, nagyon örülsz neki.

— Apu, én csak neked örülök. Annak, hogy olyan jókedvű vagy!

A szobalány bejött, összecsapta a kezét. — Hogy megnőtt Zsuzsika! És meg is szépült! — Aztán Pásztor úrhoz fordult — Hozhatom az uzsonnát?

— Még várunk valakit... Majd én szólok.

Pritty és Julika összenéztek: Hallod, még várunk valakit...

És Pritty a másik szobába lopódzott és intett Julikának, hogy sürgősen jöjjön utána.

— Nem veszel valamit észre?

— Csak azt, hogy háromra van terítve.

— Na látod! Ugye mondtam, hogy számított rád apu.

— Pritty, te angyalian csacsi vagy! A három terítékes asztal azt bizonyítja, hogy az a valaki, akit várunk, lesz a meglepetés. Nyugodtan a terítéke mellé teheted az ibolyacsokrodat.

Alighogy kimondta, a szobalány még egy terítéket tett az asztalra és Julika Prittyre hunyorgott: Ugye mondtam, hogy váratlanul toppantam

be? Azt hiszem, legjobban tenném, ha sürgősen kitoppannék.

— Szó sincs róla! Azt már nem! — És Pritty egyik kezével szorosan tartotta Julikat, a másikkal meg az ibolyacsokrot helyezte el az asztalon. Egyiket apu tányérja mellé, másikat a "meglepetés" csészéjébe.

— Gyertek már be! Nektek mindig van sugdolóznivalótok — zsémbelt Pásztor úr.

A hatalmas könyvszekrény előtti padra ereszkedtek. Pásztor úr az íróasztala mögött ült és egy papírvágó késsel játszott.

—- Új lemezeim vannak. Muzsikáljunk egykicsit.

Pritty csak úgy égett a türelmetlenségtől, azt sem tudta, mit játszik apu, a hangok összefolytak a fejében, a szeme az ajtóra tapadt, s mikor azt kérdezte tőle apu: nos, hogy tetszett, úgy riadt föl, mint akit álmából ébresztenek.

— Mi?... Hogy?... Mi is volt?

— Jóreggelt — köszönt rá apu és elzárta a gramofont. — Pedig a Solvejg dalát vettem meg neked. Azelőtt nagyon szeretted.

— Most is szeretem apu... de most inkább beszélgetnék veled... Ne haragudj... oly régen nem ültünk így együtt. Azt, ígérted, hogy mondsz nekem valamit. Alig várom már, hogy elkezd.

— Hát kezdjük el... Nekem nagyon rossz így egyedül.

— Igen apa! — mondta Pritty ragyogva.

— És neked is rossz.

— Igen apa! — ujjongott Pritty.

— Azért azt gondoltam, hogy...

— Mikor, apa?

— De hát hagyd befejezni a mondatot. Nem is tudod, mit akarok mondani.

— Dehogyis nem! — És Pritty egy ugrással az apja ölében termett.

— Örülök, hogy ilyen belátó vagy, kislányom. Őszintén szólva, féltem egy kicsit.

— Ugyan apu, mitől féltél? Hisz tudhatod, hogy nekem nincs más vágyam, mint az, hogy újra együtt legyünk!

— Együtt is leszünk, Pritty! Nem engedlek el többé magam mellől. Meglátod, nagyon boldogok leszünk. Mindjárt megismered.

— Kit? Kiről beszélsz, apu?

— Hát róla... Hisz azt mondtad, tudod, miről van szó.

Pritty lecsúszott az apja öléből. — Csak nem azt akarod mondani, hogy... hogy — Pritty nem tudta kimondani. A szájaszéle hangtalanul mozgott.

— Nem értelek, drágám. Hisz te magad is észrevetted, milyen magányos, kivert kutya vagyok. Azt gondoltam, ha megnősülök, minden másképp lesz s olyan derék, kedves teremtéssel ismerkedtem meg. Ő már tudja, hogy van egy kis nagylányom és,..

— Ne, ne folytasd, apa!

— Pedig ő nagyon szeretne téged. És te is őt Pritty, kislányom... szólj hát Julika... nyugtasd

meg... Ha nem akarod Pritty, akkor továbbra is egyedül maradok. Ismerd meg legalább. Ha azután is azt mondod, hogy: nem apu, akkor nem!

Csengettek-

Pritty megrázkódott, mintha villanyos ütés érte volna. Julika mellette termett s kezébe fogta nedves, forró tenyerét.

— Ő lesz az — mondta Pásztor úr. — Fel a fejjel, Pritty! Nincs mitől tartanod. Meglátod, egykettőre jóba lesztek. Ha pedig nem... — Kifojtotta égő cigarettáját s az előszobába sietett.

— Most kellene megszökni, — mondta akadozó nyelvvel Pritty — amig ők bejönnek, mi a konyhán keresztül meglógunk.

De még arra sem volt ideje, hogy feltápászkodjon, mert a szoba ajtaja máris kinyílt, az ajtókeretben megjelent valaki s Pritty felsikoltott.

— Pirkó! — És többször egymásután motyogta a nevét, mint aki nem hiszi el, amit lát, mint aki fel szeretne ébredni.

— Pirkó! Pirkó... Pir-kó!...

— Ti ismeritek egymást? De hisz ez...

Pásztor úr átfogta Pritty vállát és közelebb akarta húzni, de Pritty a falhoz támaszkodott és tágranyílt szemmel bámult a magas, domború homlokra, a középen kettéválasztott hajra, a. szelídvonalú szájra és megrázta a fejét, mintha egy láthatatlan személlyel vitatkozna.

— Te vagy az, Pritty? És te vagy az Julika? No lám... — hallotta nagyon messziről, mert a fülében tompa dobogást érzett s most úgy tűnt,

mintha vasaló gőzén keresztül látna mindent, aput, Julikat és Pirkót. A vasalóból száll fel ilyen fehéres gőz, amely a szeme előtt rezgett-remegett és ha belenézett, minden rezegni kezdett...

— Én csak egy kis Zsuzsiról halottam. Apukád arról mesélt nekem. Hogy van egy Zsuzsija, Egészen kislány még. — Kinyújtotta a kezét, hogy megölelje Prittyt, de a keze az üres levegőbe kaszált, mert Pritty kicsúszott az ölelés alól.

Pásztor úr a papírvágó késsel játszott, idegességében egészen elgörbítette.

— Pritty, rosszul vagy? Rosszul vagy, fiam?

— Nincs semmi bajom, apu — mondta Pritty és olyan furcsa volt a hangja, mintha párnát nyomott volna valaki a fejére s ő az alól próbálna megszólalni.

— Akarsz hazajönni? — kérdezte Julika, de Pritty tagadólag rázta a fejét és csak nézte-nézte Pirkót, mintha azt remélné, hogy egyszer csak felfedez rajta valamit, amitől rájön, hogy nem igaz az egész!

— Mi már régi ismerősök vagyunk — magyarázta Julika és egyre lázasabban mesélt a Fecskefészekről, Pirkó édesanyjáról, a vasárnapi látogatásról, ahol olyan istenien érezték magukat! Tudta, hogy senkisem figyel rá s azt is tudta, hogyha elhallgat, újra beáll az a süket csönd, amely ráfekszik a mellükre s az orrukat facsarja.

Amikor átmentek a másik szobába, ahol az uzsonnára terített asztal várta őket, Pásztor úr felfedezte a két csokor virágot.

— Pritty, ez a te ajándékod? Te leptél meg vele? És rögtön kettővel?

Pritty kivette a csésze mellé tett ibolyát.

— Azt hittem... te tudod, apu, mit hittem...

— Csokoládét főzettem neked — mondta gyorsan Pásztor úr. És Pirkó felé fordult. — Tölthetek magának is?

— Majd inkább én. — Felemelte a kannát és Pritty felé fordult. — Amikor nálam voltál Pritty, kétszer is kértél fagylaltot. Remélem, a csokoládékávét is megduplázod.

Pritty, aki még mindig az ibolyacsokorral babrált, most letépett egy szirmot és azt morzsolgatta. Azután egy másikat, harmadikat, a tányérja széle már tele volt tépett ibolyalevelekkel, összemorzsolt szirmokkal. A csokoládéja érintetlenül állt és ő még mindig az ibolyacsokrot nyomorgatta, amely már csak egy csomó csupasz szárból állott, összebogozott aranyzsinegből.

— Pirkó... én téged úgy szeretlek....

— szólalt meg nagysokára és a fülére tapasztja a kezét, mert a benne rekedt könnyek nemcsak a torkát feszitik, hanem a füle táját, ott is fáj, nyilai. — Én úgy örültem, hogy van végre egy felnőtt barátnőm... És... és... maradj a barátom Pirkó... Nekem van édesanyám s én nem tudok két anyát szeretni... Ha az anyám akarnál lenni, akkor... akkor meggyűlölnélek!

— Pritty! — Pásztor úr felemelkedett a helyéről. Vörös foltok égtek az arcán, ádámcsut-

kaja le-fel mozgott, mintha kemény falatot nyelne le... — Pritty, te elfelejted...

— Nem apu, nem felejtem el. Éppen azért merem megmondani, mert tudom, hogy Pirkó megérti. Neki meg kell értenie. Anyu kelt fel hozzám éjszakánként, ha fájt valamim, ha jött a fogam, ha meggyűlt az oltásom... és anyu tanított járni, ő kötötte be a térdemet, amikor elestem és amikor ragályos beteg voltam, hat hétig volt bezárva velem és nem félt, hogy elkapja tőlem. És ha kimondom azt, hogy: anya, akkor ő jelenik meg előttem és ha nem mondom ki, akkor is... Ha az első cseresznyét látom az utcán, neki akarom vinni és ha megbántanak, hozzá szaladok... Ha vannak is hibái... mert mindenkinek vannak, mégis ő a legdrágább és én úgy szeretem őt, ahogy van. Azt is szeretem rajta, hogy már apró ráncocskák képződnek a szeme alatt s az állán gyakran nő pattanás. Tudom, te szebb vagy, Pirkó, szép sima a homlokod, a bőröd,... de ő... ő az anyám, akit azért szeretek, mert szeretek... Ha nem rakott volna rám borogatást és nem húzta volna ki a tejfogamat, ha rossz lett volna hozzám, akkor sem tudnám elviselni, hogy más foglalja el a helyét. Ha már így kell élnem, hogy apu itt, anyu meg máshol... akkor maradjon minden a régiben. De ne jöjjön még rosszabb, százszor rosszabb! Én nem akarok két anyut... Pirkó, értds meg... ugye megérted?... — zihált Pritty és marokra gyűrte a sárga damaszt-abroszt. — Én nem tudok hazudni... kedves lenni, jó-

kedvű, lenni, amikor mindig arra gondolok, hogy valaki anyu helyére jön... Tudom, elveszítelek téged, Pirkó, pedig úgy örültem neked. Kérdezd meg Julikát... De nem bírtam magamban tartani. — És Pritty kimerültén lehajtotta a fejét s kitört belőle a sírás, csukladozva sírt, mintha elszakadt volna benne valami.

— Hallgass meg engem, Pritty — hajolt föléje Pirkó — hiszen nem is gondoltam arra, hogy édesapád meg én... — nem fejezte be a mondatot, tenyerével kisimította Prilty homlokából a csapzott, összekúszált fürtöket. — Ha megmondanám, hogy miért fogadtam el apu meghívását, rögtön megtörölnéd a szemedet. Apukád panaszkodott, hogy a kislánya szórakozott, ideges gyerek, semminek sem tud igazán örülni. Itt a zsebkendőm, Pritty... ne dörzsöld az orrodat, hisz már egészen, dagadt... Azt gondoltam, elviszem a Fecskefészekbe azt a kis Zsuzsit, hozzád akartam vinni, Prittyel akartam megismertetni, nem tudtam, hogy Zsuzsi meg Pritty ugyanaz...

Pritty felemelte könnyes arcát.

— De mielőtt a Fecskefészekbe vittem volna, meg akartam nézni, hogy odavaló-e.... Ezért voltam úgy meglepve, amikor téged találtalak itt. Téged meg Julikát. Két öreg Fecskefészek tagol.

— Ez igaz?

— Igaz Pritty — mondta nagyon komolyan Pirkó. — És az is igaz, hogy nagyon vonzódtam apukádhoz. Látod, nem titkolok el semmit előled.
S éppen ezért, mert mert nagyon vonzódtam hozzá,

határoztam el, hogy mielőtt elmegyek, derűs, jókedvű helyre viszem a kislányát.

— Elmegy?! Hová megy? — kérdezte halkan Pásztor úr.

— Elmégy? Hisz csak nemrég jöttél — mondotta megdöbbenve Julika.

— Igen, elmegyek... Jani bátyámtól levelet kaptam, hogy ott, ahol ő van, vegyészt keresnek. És én már benyújtottam a kérvényemet. Együtt fogunk gazdálkodni Janival, olcsóbb is lesz... — Kis szünetet tartott, a szempillája alig észrevehetően megrezdült. — Jobb is lesz... így legalább örökké jóbarátok maradunk. Ezt akartam megmondani édesapádnak, de te kis csacsi, megijedtél tőlem.

Pritty felcsuklott. — Ne haragudj rám. Én olyan szépen elképzeltem... és egyszerre mindennek a fordítottja történt. — Kinyújtotta kezét és ujjahegyével megérintette Pirkó haját. — Miattunk utazol el? — kérdezte alig hallhatóan.

— Nem, nem miattatok — mondta gyorsan Pirkó. — Együtt leszek Janival, nagyokat sétálok, dombok, fák, madarak közé megyek. Ó, nagyon jó lesz ott nekem — és mosolygott nem csak a szája, de nyílt, okos homloka is és Pritty mégis megérezte, hogy e mosoly mögött lemondás van és nagylelkűség és egyszerre ott termett Pirkónál és olyan erővel ölelte meg, hogy szinte fájt.

— Köszönöm — súgta neki. — Köszönöm. — Aztán az apjához fordult, aki sápadtan dölt hátra a székén és egy láthatatlan pelyhet frics-

kázott le a kabátujjáról. — Bocsáss meg apu... Nagyon fáj?...

Pásztor úr sóhajtott. — Szegény kislányom, milyen felnőtt vagy már.

— Nem vagyok felnőtt, apu... Minden este mesélek magamnak, hogy egyszer volt, hol nem volt egy Pásztor apu meg egy Pásztor anyu és icipici kis kertesházban laktak együtt, mindig csak együtt, és boldogan éltek, míg meg nem haltak... És a végén elhiszem a mesét, apu...

XV. Fejezet

JULIKA A GYÁRBAN

Julika napok óta álmatlanul hánykolódik. Nem, ez nem megy tovább. Valamit csinálni kell. A Fecskefészek, ez a csipogó, bolondos kedves hely most olyan, mint egy hangyaboly, melyet széjjeltúrtak. Márta napok óta egy textilgyárban dolgozik, azt mondja, a szegény emberek mindenütt egyformák. Mindegy, hogy hol próbál segítségükre lenni. De látszik rajta, hogy visszavágyódik a régi helyére, meg szeretné mutatni, benne nem lehet csalódni Szótlanul jár-kel, gyakran megesik, hogyha beszélnek hozzá, nem is válaszol, annyira el van merülve a gondolataiban.

Most már vége az esti öszejöveteleknek, amikor az ágyára kuporodtak s ő nem tudta abbahagyni a mesélést s Julikának már elzsibbadt a lába a kuporgásban, Prittynek lekókkadt a feje, Kati pedig leplezetlenül aludt, csak Márta nem fáradt el, pedig ő kelt fel legkorábban.

Most késő éjfélig ül zöldernyős lámpája mellett, tenyerébe hajtja a fejét, mint aki töpreng valamin és senki nem meri zavarni. Csendes a Fecskefészek, a vacsora utáni vidám csivogások elmaradnak...

Pritty álmában nyöszörög, reggelre nedves a párnája.

— Miért nem mondod meg őszintén édesanyádnak, miért akarod annyira, hogy reggel jöjjön hozzád? — kérdi Julika.

— Mert... úgy szeretném, hogy ne is sejtse... ha sejti, hogy miről van szó, akkor izgatott, mást mond, mint amit akar... Ismerem anyut. — Prittynek ilyenkor elhomályosodik a szeme. — Úgy vágytam rá, hogy megpillantsam azt a zavart, boldog mosolyt az arcán, amikor összetalálkozik apuval... Ha együtt sétáltunk és néha meglátta aput a másik oldalon vagy a villamoson, akkor olyan furcsa lett az arca. Szomorú és mégis vidám... Nem is tudom megmagyarázni. — És Pritty előszedi könyveit, füzeteit, de csak firkál az itatóspapírra, köröket, vonalakat, míg csak össze nem folyik az egész...

— Már úgyis mindegy, — mondja a végén és nem lehet tudni, hogy mire érti, arra, hogy a találkozásból semmi sem lett, vagy arra, hogy elrongálódott az itatós, vagy arra, hogy megint semmit sem tanult és Kati szerint újra sebeket kap négyesek képében...

Julika éjszakánként vakmerő terveket forgat a fejében. Századszor határozza el, hogy ez nem maradhat így! Gondolatban mindent elintéz, a Pásztorszülőket kibékíti egymással, Mártát pedig visszahelyezi a gyárba, sőt még Edit rejtélyes ügyét is kinyomozza. Már hajlandó lenne neki megbocsátani csak tudná, hogy történt, mi történt és főleg azt,

hogy mi vitte rá Editet, aki jómódú szülők gyermeke, hogy tramtararamtamtam!

Reggelre kelve, amikor fázósan felhúzza harisnyáját és legjobban szeretne még egy kicsit visszafeküdni, csak egy negyedórára... csak öt percre — hihetetlennek látszik mindaz, ami éjjel megfordult a fejében. Nem is tudja, hogyan kezdjen hozzá. Ez a legnehezebb: hozzákezdeni. S ez így megy napról-napra. Ahogy hazafelé tart, egyszerre megáll az utcán, mintha valamely akadály kerülne az útjába s arra gondol, hogy anyu vajjon mit tenne a helyében és megáll egy levélszekrényke előtt és farkasszemet néz vele s mivel a levélszekrényke pirosan és zavartan hallgat, nyilván mert nincs módjában tanácsot adni, Julika tovább siet, óvatosan lépkedve a gránitkockákon, nagyon vigyázva, nehogy vonalra lépjen, mert különben nem sikerül keresztülvinni, amire éjjel gondolt.

Amikor már kikerülte az összes vonalakat és világért sem ment volna el oszlop alatt, szinte futva megy hazáig, abban reménykedve, mire hazaér, azzal fogadják, hogy minden rendben! Márta éppen most jött haza a bőrgyárból, jobbfelől Szimcsák Bözsi kapaszkodik belé, balfelől a hosszú szőke és Mária olcsó tészta receptet ad az egyiknek, a másiknak meg sebtiben lediktál egy kérvényt. Mindezt Kati meséli ei egyszuszra és mire beér az ebédlőbe, azt is megtudja, hogy ma reggel végre betoppant Pritty édesanyja! Ezt ugyan senki sem közli vele, de Pritty a boldogságtól olyan jóízűen bőg, hogy a csipkegallérja összezsugorodik a könnyektől és köz-

ben feléje hunyorog, hogy ugye jó volt kivárni, most már gyerekjáték az egész...

De ebből semmi sem valósul meg s ő nap-nap után lekésik az ebédről, mert a vonalkikerülés, oszlopkikerülés, postaláda-tanácskozás rengeteg időt vesz igénybe és még csak meg se tudja magyarázni, hogy miért késett el.

Végre is elhatározza, ha törik, ha szakad, megvalósítja, amire éjjel gondol, vagy legalább is a felét annak, az egyharmadát biztosan!

És egy reggel, vagyis egy »szép napon« amint mondani szokás, reggel hatkor talpon van, állva hajtja fel kávéját és egyenesen a bőrgyár felé indul, ahol azelőtt Márta dolgozott.

Az a bizonyos »szép nap« lucskos, szürke, semmi jóval nem biztató nap volt, Julikának két kézzel kellett tartani a sapkáját, hogy le ne fújja a szél és belül is kétkézzel tartotta magát, hogy vissza ne forduljon, mert közben az is belényilallott, hogy ma bizony az előadásokat is elmulasztja, ezért fizeti szegény apu a tandíjat?

De hiába próbált lelkiismeretfurdalást érezni, nem érzett mást, csak azt, hogy rendbe kell hozni Márta dolgát, amely mindnyájuk dolga, mert a Fecskefészekben minden mindenkié: öröm, bánat, nápolyi szelet, sottis szoknya, a »Csendélet citrommal, »Pihenő lovak, « »Naplemente, « sőt még a titok is mindenkié... És Julika most már kihúzza magát és úgy áll meg a gyár kapujában, mint aki valamely fontos feladatot teljesít. Már nem drukkol és nem ismételgeti magában, hogy mit fog mondani és

attól sem fél, hogy kinevetik, vagy ami még annál is rosszabb, bizalmatlanul pislognak rá.

A gyár kapuján most mennek be a munkás lányok.

A kapus elszedi munkalapjukat és sorra lyukasztja.

— Nekem nincs semmim — motyogja Julika és megtapogatja a zsebeit.

— Ma nincs jelentkezés — mordul rá a kapus és tovább lyukasztja a munkalapokat.

Julika meg szeretné kérdezni, hogy mire való ez, de akkor jut eszébe, hogy hiszen Márta erről is beszélt. így ellenőrzik, ki mikor érkezik.

— Én nem jelentkezni akarok, csak beszélni valakivel — mondja Julika kissé túlhangosan, mert meg akarja mutatni, milyen határozott, semmitől sem riad vissza!

— A gyár nem beszélgetésre való — int a kapus, aki e percben Virág bácsira, az otthoni pedellusra hasonlit, az épp ilyen erélyesen kergette el őket a tanári szoba közeléből.

— D e . . .

— Semmi de! Beszélgetni csak ebédszünetben szabad.

Julikát ide-oda taszigálják, de nem annyira, amennyire szerette volna, mert az lett volna jó, ha besodorják a gyárudvarra, onnan aztán könnyűszerrel sodródik tovább.

— Jöjjön délben, most pedig pucolni innen! — dörmögte a kapus és hiába öltötte fel Julika leghatározottabb képét, majd taktikát változtatva

hiába nézett rá esengőn, egyszer csak azon vette észre magát, hogy újra az utcán áll s tanácstalanul lóbálja kisujján lakktáskáját. Ha most el megy innen, úgy elszáll a bátorsága, mint a kanárimadár, ha nyitva felejtik a kalitka ajtaját.

— Kérem, telefonáljon Imre bácsinak... illetve Fazekas Imre igazgató úrnak, hogy az unokahúga akar vele beszélni. (Még jó, hogy Mártától hallotta, hogy hívják az igazgatót.) — Csak azt tessék mondani, hogy Julika hívja. Ő már tudni fogja... — Julika a földre nézett, mint aki azt várja, hogy az menten széjjel nyílik s ő csendesen elsüllyed. De a föld nem nyílt széjjel és más csoda nem történt, mint az, hogy a kapus cugos cipője alapállásba helyezkedett s a nikkelgombos kabát meghajolt...

— Tessék nyugodtan befáradni... Első emelet hetes számú szoba. És bocsánat, hogy az előbb... elutasítottam... de hát mindenféle népek járnak ide s tilos a gyár területére belépni. Elkísértessem a kisasszonyt?

— Világért sem! — Julika hiába tiltakozott olyan hevesen, amely- már-már gyanús volt, a szolgálatkész kapus odaszólt egy öreg embernek.

— Mihály bácsi, kísérje el a kisasszonyt Fazekas igazgató úrhoz.

Ezt jól megcsináltam, gondolta Julika útközben és azon töprengett, hogyan fog kimászni ebből a csávából. Most már nem oldhat kereket, az öreg lelkiismeretesen baktat mellette, a kapus is meg van elégedve magával, hogy ilyen jól útbaigazította az

igazgató úr kis húgát, hiába, most már nem lehet megugrani.

— Köszönöm, már eltalálok — mondja hirtelen és jobbra akar fordulni, de az öreg a fejét csóválja és göbös kezeivel előremutat: — Nem arra van ám, hanem emerre.

Végre megállnak egy folyosón s az öreg állával int, hogy ezen az ajtón kell kopogtatni. Még csak az hiányzik, hogy kopogtassak, gondolja Julika s alig várja már, hogy az öreg megforduljon, akkor aztán usgyi, otthagyja nemcsak a folyosót, az igazgatói irodát, de az unokahugságot is!

Nagynehezen elcsoszog az öreg, de még kétszer is visszanéz, vajjon bent van-e már a kisasszony, akit kiver a verejték, görcsösen köhög, hadd higyje az öreg, hogy csak a köhögés akadályozza meg, hogy ne rohanjon kitárt karokkal a nagybácsi nyakába.

Végre tiszta a levegő és Julika sebesen megfordul s a műhely felé tart, oda, ahol a munkásnők dolgoznak. Márta annyit beszélt már a műhelyről, hogy nem kellett sokáig keresgélnie.

A terem, ahova benyitott, tágas helyiség, hatalmas gépekkel, melyeknek kerekei, fogantyúi szünet nélkül zakatoltak. Nemcsak a fülében érezte a szüntelen kattogást, de a homloka mögött is. Szédülten nézett körül, az volt az érzése, mintha őt kapta volna fel az egyik vasszörny s most a fogai között morzsolná... Tenyerével betapasztotta a fülét, de ahogy elkapta onnan, robajszerű hangokat hallott s a lába alatt is rezegni kezdett a

föld, mintha az is megmozdult volna ettől a fülsiketítő zajtól...

Előretapogatózott s csakhamar elérte Szimcsák Bözsit, aki valami vasfogantyú karját hajtotta. Az csodálkozva bámult rá, majd óvatosan körülnézett, nem figyeli-e őket valaki s csak aztán szólította meg.

— Márta küldte magát? — s ruhája ujjával törölte meg a homlokát.

— Márta nem is tudja, hogy itt vagyok — mondta Julika s e percben valami mély szánalom fogta el, hogy ebben a szörnyű zúgásban, csattogásban kell dolgozniok, amely elnyeli a hangjukat s keresztülcsap rajtuk, mint valami hullám... Meg lehet ezt szokni?

— Márta már másutt dolgozik, én csak munkaköpenyéért jöttem.

— Másutt dolgozik? Hallod? A Szepesy másutt dolgozik — szól a mögötte állónak, az meg ráhajol a munkájára és anélkül, hogy felnézne, adja tovább.

— Szepesy Márta most másutt spicliskedik, amig rá nem jönnek és ki nem teszik a szűrét...

Julikában felforr a méreg. Összepréseli a száját, hogy ki ne fusson belőle, mert ha most szabadjára ereszti a dühét, még ezt a kattogást is keresztül ordítja! De most okosnak kell lennie, különben összecsődülnek a lányok, beront a műhelyvezető és egykettőre kiderül, milyen furfangos módon csempészte be magát.

Most a hosszú szőke lányhoz ér a hír, aki fakó arcát feléje fordítja.

— Hol dolgozik Márta? — kérdi és alig érteni, mit mond, a lárma szinte bekapja a hangját.

— Csak nem akarod meglátogatni? — boszszankodik egy bekötött nyakú lány és krákogva, rekedten nevet. — Halljátok? Rác Ilonkának hiányzik Márta! Na hiszen!

— **A** munkaköpenyét szeretném — mondja Julika és alig várja már, hogy a kezében tartsa a köpenyt, mert ezen fordul meg minden, ezen a pillanaton, amikor kihúzza a köpeny zsebéből Márta jegyzeteit és feléjük lebegteti. Nézzétek, olvassátok, itt van a szemetek előtt!Ő árult el benneteket?! Még mindig azt hiszitek? Csak meglegyen az a szamárfüles, összehajtogatott füzetke, amelyet Márta mindig magánál hordott, hogy amikor eszébe jut valami, előrántsa és térdére fektetve jegyezze fel. — Most tisztán hallotta Márta hangját, a szoba szunyókáló csöndjéből szólt hozzá: —Ha mindazt meg tudnám valósítani, ami ott van a balzsebemben! Mert oda dugom a terveimet... A legösszefirkáltabb lapokat intézem el először... Ha tudnád, mi minden van az én balzsebemben. Mi minden fér el benne!... Bölcsőde, napközi otthon, könyvtár!

A bekötött nyakú lány karjára vetve hozta a kabátot.

Julika fürge ujjakkal motozta végig a zsebeit.

A jegyzetek nem voltak sehol.

Újra és újra végigtapogatta, a zsebből kenyérmorzsa hullt ki, meg egy tömpe kis ceruzavég, a szamárfüles füzetet nem találta. Akkor h á t . . . hiába is jött ide, szavakkal úgysem tudja meg-

győzni őket. Sírni tudott volna kétségbeesésében, hogy az, amire éjszakákon keresztül lázasan készült, így dugába dőlt.

Megfordult, a hosszú szőke lány felé biccentett, aki letette a kezéből a bőrdarabkát, melyet egy ronggyal dörzsölt és úgy nézett rá, mint aki mondani akar valamit, de restelli magát.

— Vigyázzon, meg ne lássa a művezető — mondta végül és sebessen dolgozni kezdett, egész testsúlyával a munkájára dűlt, mintha be akarná hozni az előbbi késedelmet.

Julika alig várta már, hogy kint legyen. Sietve az ajtó felé tartott, de egyszer csak megbotlott valamiben, majd orrabukott. Önkéntelenül lehajolt, hogy megnézze, mi került az útjába. A jegyzetek...

— Azt hiszem, én ejtettem ki, amikor behoztam a kabátot — mondta a bekötöttnyakú lány és utána nyúlt.

— Milyen jó, hogy megtaláltuk! Mert Márta azt mondta egyszer, hogy csupa titok van benne, melyet senki másnak nem szabad elolvasni!

— Titok? — csapott le egy szép kékszemű lány, aki alig valamivel lehetett idősebb Julikánál. — Ismerjük a »kisasszonyok« titkait.

— Az ilyen titkoknak mi isszuk meg a levét.

— No persze! Azt jegyezte fel magának, hogy ki hányszor hibázott.

— Azért fogták le a béremet, mert neki »titka« volt.

Most már egyszerre beszéltek, megfeledkezve minden óvatosságról, azt sem bánták, hallja-e őket

valaki, haragosan, méltatlankodva dőlt ki belőlük a szó, mint megrakott saroglyából a kavics. Julika melle majd szétpattant, úgy feszitette a sok mondanivaló... Hetekkel később, ha erre a jelenetre gondolt, maga is csodálkozott rajta, hogyan állta meg...

Szimcsák Bözsi könyökig feltűrt ruhaujjával hadonászott.

— Azt elhiszem, hogy titka volt! Hiszen azt sem árulta el, hogy »jó házból való úrilány«. Pedig velem igazán jóban volt. Ez fáj nekem legjobban. Én mindent az orrára kötöttem, összes bajomat-gondomat, de ő... majd bolond lesz!

— Ne felejtsd el, fát szerzett neked... az öcsédet meg behozta a vasúthoz — szólt közbe a hosszú szőke, de a többiek lehurrogták.

— Még véded? Éppen te, aki megkoplaltad a barátságát?

— Ha ő nincs, sose húzzák le a béredből, amit elrontottál.

— Meg kell nézni, mi van abban a füzeiben — mondta a kékszemű lány és egy ugrással Julika mellett termett.

— Nem adhatom. Rám van bízva.

— Otthon perzsaszőnyeg, kristálycsillár, minket meg bemárt — tüzelt az egyik, a másik meg tódított.

— Vedd ki a kezéből, ne sokat mókázz!

A bekötöttnyakú lány zsebkendőjét nyomta a szájára és fojtottan suttogta: — Ha nem mirólunk lenne valami, akkor megmutatná.

Julika csak erre várt. Ezért a pillanatért érdemes volt belopni magát ide. — Itt van.... Tessék... Olvassák el.

A kékszemű nagy lendülettel kikapta a kezéből, megnyálazta mutatóujját és gyorsan lapozni kezdett benne.

— Itt a nevem... meg a tied... Urbán Olga...

A bekötöttnyakú ott termett s vállán keresztül nézett a füzetbe. — Mutasd... hol? Hol vagyok? Igen! — mondta diadallal. Aztán csendesebben.

— Igen...

— Na, mi áll ott? — kérdezte valaki és a bekötöttnyakú akadozva olvasta: Urbán Olgát magaslati helyre küldeni — és elgondolkozva ismételte: Urbán Olgát magaslati helyre küldeni... De hiszen ez... ez én vagyok! — S hirtelen pirosravált arccal — engem akart elküldeni! Mert panaszkodtam, hogy örökösen fáj a torkom.

A hosszúranyúlt szőke lány kinyitotta a száját, de csak tátogott, mint a szárazravetett hal.

— Lássuk, mi van még abban a füzetben? — kérdezte valaki. Szemöldökét magasra vonva, olyan fintorral vette a kezébe, mint aki bizonyos benne, hogy megtalálja, amit keres.

»Virágnénak babakelengyét gyüjteni« morogta meglepetten és a sarokba nézett, ahol Virágné felemelte a karját és tágranyilt szemmel kérdezte:

— Nekem? Nekem?... És sebesen lélekzett, hitetlenkedve csóválta a fejét. — Erre is gondolt? Én mindig tudtam, hogy ő kicsoda!... Nem

is akartam elhinni, hogy ludas volt abban a dologban.

— Menjen már! — torkolta le a kékszemű. — Hisz voltak olyanok, akik saját szemükkel látták. Igaz, Bözsi? Te mondtad, hogy villában lakik, olyan finom lakásban, hogy még az előszobában is szőnyeg van.

— Hát aztán? — mondta a bordószvetteres, mert a szeme most olyan soron akadt meg, amelyet többször el kellett olvasnia, hogy megbizonyosodjék, nem álmodik-e.

»El kell törölni a bérlevonásokat. « »Ha a munkás elront valamit, azt kell megvizsgálni, nincs-e túlterhelve munkával, mert legtöbb esetben olyan fáradt, hogy nem tud kellően odafigyelni. « — Ilonka, hallod?

A gépek tovább zúgtak, zakatoltak. Mégis, tisztán hallatszott Szimcsák Bözsi hangja, aki pedig halkan beszélt, el-elnyelve a szavak végét, hadarva, majd hirtelen elakadva.

Ilonka, a hosszú szőke lány, felkelt munkája mellől. — Hol találom meg Mártát? Délben eléje megyek. Én már tegnap el akartam menni hozzá, csak miattatok nem mertem.

Julika a zsebébe gyűrte a füzetet, de Szimcsák Bözsi mohón utána nyúlt.

—- Adja még egy percre, hadd vegyem a kezembe... — Itt... itt... — mondta és mutató-ujjával egy tintaceruzával írt sorra bökött.

»Szellőztető készüléket felszerelni«... »Gumikeztyűt a munkásnőknek, hogy a sav ne marja ki a kezüket. «

— Istenem! — Mást nem is tudott mondani, csak ezt hajtogatta.

— Te jöttél azzal, hogy Szepesy Márta spicli. Hozzám mindig jó volt.

— Hozzám is. Ti árulkodtatok rá.

— Ez volt hát a titok. Ilyen az ő titka, hogy mindenkin segíteni akart.

— Ti ketten találtátok ki, hogy csak ő lehetett az áruló.

— Ne kenjétek rám! Én... én...

— Kovalikné mondta, hogy egy kisasszonynak semmi keresnivalója köztünk.

Mindnyájan egyszerre beszéltek, felhevült, pattogó hangok váltakoztak, szipogó, megindult hangokkal, de Julika érezte, hogy győzött, épp azzal győzött, hogy semmit sem szólt, nem próbált magyarázkodni, bizonygatni, az ő kezükbe adta a fegyvert s ime úgy győzött, hogy mindketten nyertek a csatán, a győzők is és a legyőzöttek is,

— Ha már minden titkot tudnak — szólalt meg végre, akkor azt is olvassák el, hogy Márta könyvtárt akart csinálni maguknak. Már hozzá is kezdett. Esténként hátizsákkal megrakodva indult az ismerőseihez és addig nem „ment le a nyakukról, amig haza nem hozott néhány jó könyvet. És mennyi levelet irt, mennyit kért, kunyerált, követelt! — Izgatottan lapozni kezdett a füzetkében — Tessék! Tudtam, hogy nyoma van valahol.

»... Mai könyvgyűjtésem eredménye: 3 Móric Zsigmond, 1 Petőfi, 1 Tömörkény István, 1 József Attila.

— Mindig emlegette, hogy jó lenne egy könyvtár! — vágott közbe Szimcsák Bözsi. -— Ki hitte volna, hogy közben már dolgozik is rajta. — És Szimcsák Bözsi a fejét rázta, morgott, a szájaszéle meg-megrándult, úgy tetszett, hogy önmagával folytat megbeszélést.

— Sültbolond, aki azt hiszi, hogy nincs szüksége vezetőre — mondta csendesen. — A vezetőnek pedig okosabbnak, műveltebbnek kell lennie, mint a többieknek. Hiszen azért vezető.

— Mondasz valamit -—- biccentett a bekötött-nyakú lány és nagy hévvel munkához látott.

•— Márta jó vezető volt.

— Vissza kell hivni.

— Elmegyek érte.

— Én is.

— Én vagyok a legöregebb — vált ki Virágné a sorból, — én megyek érte.

— Mindnyájan megyünk — határozták el és izgatott tárgyalás indult meg, mikor induljanak

— Márta meg fogja érteni, hogy nem vagyunk rosszak... Csak bizalmatlanok. Mert az úrikisasszonyokat, akik eddig hozzánk jöttek, az unalom, vagy a kíváncsiság hozta hozzánk... Egyik se érzett velünk...

Julika már a gyár kapuja felé tartott, de még mindig hallotta felszabadult hangjukat, még mindig magán érezte a hosszú szőke lány tekintetét. Úgy szégyellem magam, mondta ez a tekintet. Jóvá lehet ezt tenni?

Mindent jóvá lehet tenni, válaszolt Julika

szeme. Különösen Mártával szemben, aki sohasem haragudott.

A kapus sapkájához emelte a kezét és tisztelgett. Julika pedig megfeledkezett róla, hogy ő most tetőtől-talpig igazgatói unokahug, boldogan megrázta a karját.

— Sikerült! Képzelje, sikerült! — És nem törődve az álmélkodó emberrel, megfordult, vidáman integetett a műhely felé, majd mint a kilőtt nyil rohant végig az udvaron s valósággal elsodort egy tekintélyes külsejű, pocakos urat.

— Jaj — szisszent fel. -— Hát ez ki volt?

— Ez kérem? Fazekas Imre igazgató úr, — makogta a megrémült kapus és fejcsóválva nézte Julikát, aki egy szempillantás alatt úgy elpárolgott, mintha illanó olaj lenne.

XVI. Fejezet

bűnjelek és egyéb titkok

Erzsi néni rejtélyes csomaggal a hóna alatt állított be a Fecskefészekbe.

— A múltkor adós maradtam valamivel — kiáltotta már az előszobában. — Meg vagyok sértve, hogy senki nem hajtotta be rajtam az adósságot.

— Én mindig nógattalak, hogy add meg a tíz pengőmet — szólalt meg Kati.

— Nem hitvány pénzről van szó — intette le Erzsi néni.

— De csak legyen pénzről szó.

— Akkor jaj neked Kutkat, mert huszonöttel tartozol.

— Halljuk Erzsi nénit! Remélem, gesztenyepüré adósságodat törleszted... Olyan alakja van ennek a kedves kis csomagnak, mintha gesztenyepüré lenne benne.

— Tévedsz Julika. És hiába becézed a csomagot, nem gesztenyepüré van benne, hanem Józsi bácsi.

— Ki-cso-da?

— Józsi bátyád.

— Jaj, Erzsi néni!

Nóra, aki széltől kifújt kezét kenegette glicerinnel, majd leejtette az üveget. — A Máli néni

néni férje? Jól hallok? A Máli néni férje van a csomagban? — És lezökkent egy székbe, olajos kezeit a levegőbe rázogatva.

— Jaj Erzsi néni! — Julika minden meghökkenését ebbe a három szóba nyomta.

Erzsi néni cigarettára gyújtott és könnyedén meglóbázta a csomagot.

— Miért vagytok úgy megijedve? Itt hozom Józsi bácsit legdaliásabb korában, harcias bajusszal, keménykalappal a jobbkezében s úgy néztek rám, mintha eleven egeret hoznék.

— Milyen kép? Melyik kép? Honnan, kitől? Hogy került Erzsi nénihez?

Julika egyszerre százat kérdezett s még mindig attól félt, hogy a százegyedik kérdés benne rekedt.

— Hát ez az éppen — mondta Erzsi néni, aki azon fáradozott, hogy felcsigázza a Fecskefészek érdeklődését s ez nagymértékben sikerült is neki.

Edit oly izgatottan állt fel, hogy a jegyzeteit leseperte az asztalról, a könyvei földre pottyantak s miközben négykézláb csúszkált az asztal alatt, hogy összeszedje őket, harsányan kiáltozott.

— Kezdd már el, kérlek. Ennyi idő alatt leteszek egy szigorlatot. Sőt ennyi idő alatt gipszbe teszek egy törött lábat.

—- A múltkor mindegyikőtök elmondott egy mulatságos történetet — kezdte Erzsi néni. — Csak én maradtam adós.

— Ez már a tárgyhoz tartozik? A kíváncsiságtól kilyukad az oldalam.

—- Oldalkilyukadás még sohasem fordult elő a prakszisomban — mondta Edit. — S ha mégis kilyukadna az oldalad, nagyon érdekes eset lennél.

— Ha nem hagyjátok, hogy világosságot derítsek Józsi bácsira, akkor el is távozhatok, — jelentette ki Erzsi néni és levetette kalapját, kesztyűjét, jeléül annak, hogy komolyan el akar menni.

— Jaj, kezdd már el!

— A múltkor arra kértem Julikat, találjon ki valamit, ami csak nekem juthat az eszembe. Hát most megvan! Olyasvalami történt, hogy csak azt csodálom, hogy nem én eszeltem ki.

— Ebben már benne van Józsi bácsi?

— A legnagyobb mértékben. Sőt Lőrincz tanár úr is.

Julika úgy ugrott fel, mintha darázs csípte volna. Edit is felemelkedett négykézláb helyzetéből. — Lőrincz tanár úr? Lőrincz Peti?

Julika úgy érezte, hogy a szíve egész egyszerűen megbolondult. Mintha apró darabokra tört volna s minden darabka külön dobogna, kalimpálna. Edit csak úgy egyszerűen petizi Lőrincz tanár urat? Azért, mert az éj jeli-szekrényébe csempészte a képét? Tramtararamtamtam. Igenis! Most azért sem hallgatattja el azt a hangot ott belül. Lehet ezt csinálni? Elcsaklizza a fényképet s ráadásul úgy tesz, mintha Isten tudja milyen jóba lenne vele. Peti! Csak úgy egyszerűen: Peti...

— Szóval ott kezdem, hogy bent vagyok a napokban egy vasüzletben. Húsdarálót akartam venni.

— Ismét vizsgázott valaki?

— Ne szakítsatok félbe. Egy roppant elegáns hölgy állt mellettem, aki folytonosan izgett-mozgott, szünet nélkül beszélt a segédhez, mindig mást kért, mindig újabb dolgokért szalasztotta, közben hol kinyitotta, hol becsukta nagy disznóbőr táskáját és egyszerre — nem mertem hinni a szemeimnek, valami kis tárgyat sülyesztett el benne.

— Csak nem a Józsi bácsi képét?

— Sajnálom Julikám, de az elegáns hölgy nem Józsi bácsit süllyesztette el, hanem egy konzervnyitót. Egy perccel később meg egy srófhuzót... Majd egy halászhorgot. De a halászhorgon fennakadt... A segéd észrevette, valamit súgott a tulajdonosnak, aki feltűnés nélkül hátravezette a hölgyet... Én csak annyit láttam, hogy a hölgy módfelett fel volt háborodva, majd mikor ez sem használt, elájult. Gyerekek, hogy mi minden került elő abból a táskából! Egy egész bazár.

— De hisz ez rettenetes!

— Az én cipőkanalam nem volt véletlenül nála? — érdeklődött Kati. — Napok óla nem találom.

— Várjatok, még nincs vége... Mint szemfüles riporter ott termettem és megtudtam, hogy a hölgy igen előkelő dáma, aki kleptomániás és mindent elemei, ami a kézeügyébe akad.

— Kleptomániás! — mondta haragosan Márta. — Ha egy szegény gyerek elcsen egy zsemlét, mert olyan éhes, hogy kopog a szeme, akkor lopott a semmirevaló gazember. A munkáslányokat megmotozzák, ha kijönnek a gyárból és jaj nekik, ha csak egy szöget

találnak nálunk. Senki sem mondja rájuk, hogy kleptomániásak.

-— Ne lázongj Márta és hallgass végig. A kleptománia betegség. A kleptomániás olyasmit lop, amire nincs is szüksége.

— A konzervnyitóra meg a halászhorogra véletlenül szüksége lehet —vágott közbe Kati. — Nálam is elkelne ilyesmi.

— De Józsi bácsira csak nincs szüksége?! Vagy pláne Lőrincz tanár úrra!

— Lőrincz tanár úrra mindenkinek szüksége van — kiáltott Julika, de rögtön észrevette, hogy elszólta magát s zavarában a körmét kezdte rágni.

Erzsi néni a szék kúriájára ült és onnan eregette a füstöt. —Most jön a java. A sértődött nő lakásán házkutatást tartottak, a talált holmikat a rendőrségre vitték. Én is ott tolongtam a rendőri riporterek között, hát egyszerre csak felfedezem Józsi bácsi keménykalapos fényképét, egy dugóhúzó meg egy szempilla-göndöritő társaságában. Rögtön jelentkeztem jogos tulajdonomért. A rendőrségen nem győztek csodálkozni, hogy valaki nagybácsit lop... Még ha moziszinész lenne az illető, vagy boxbajnok! De egy idegen, elhalt nagybácsi! Első pillanatban megrémültem, hogy valami rokonságféle derül ki köztem és a kleptomániás hölgy között s miközben a nyakamba borul, lelopja a blúzomról a gombokat... Aztán napvilágra került Lőrincz tanár úr... Egy csomag madáreledel meg egy felhúzható bádogcserebogár közül halászták ki. Olyan szemre-

hányóan nézett rám, hogy a szívem belesajdult. S amikor ő érte is jelentkeztem, hogy jogos tulajdonom, kissé népesnek találták a családomat. Hogy lehet, hogy a kleptomániás hölgy épp az én hozzátartozóimat »gyűjti«? Én ugyanis megértem a rejtélyes összefüggéseket s Lőrincz tanár úrnak előlegeztem a rokoni címet.

— Erzsi néni! Erzsi néni... — mondta valószínűtlen vékony hangon Julika.

— Kifaggattam a hölgyet* hogy kerültek hozzá a képek. Nos, igen egyszerűen. A keleti pályaudvaron kölcsönzött ki magának egy rátétszatyort... akitől a rátélszatyort kikölcsönözte, véletlenül szundikált, úgy látszik, az igazán tapintatos emberek nem szívesen költik fel azt, akitől... kikölcsönöznek valamit.

Julika hátralépett, aztán mint aki megkapta a kellő lendületet, egyenesen Edit nyakába vetette magát,

— Pofozz meg! Verj meg! Üss agyon!

— Azt nem... de megvizsgállak. Kissé bolondnak látszol. Vannak esetek, amikor ilyen váratlanul tör ki a...

— Zoltánkám, bevallom, én azt hittem... valóban kötnivaló bolond vagyok. Gyere velem át a másik szobába. És betuszkolta Editet és ott bökte ki: —Azt hittem, hogy te vetted el a szatyort.

— É-é-én? Hogy jutott ilyesmi eszedbe?

—- Mert ott láttam az éjjeliszekrény fiókodban Lőrincz tanár urat... Ugyanaz a kép volt, mint amit elvettek tőlem.

Wagner Holtz

— A Lőrincz Peti képe volt a bűnjel? — Edit jóízűen felnevetett. —Ha Peti ezt tudná! Ő ugyanis az unokabátyám. És azért hevert a fiókomban mert együtt voltunk lefényképezve és mivel sürgős szükségem volt egy igazolványképre, leoperáltam magamat róla.

— Igen... valóban le volt vágva a kép... Most már mindent elmondok, Zoltánka. Bevallom, hogy az is gyanús volt, hogy kulccsal zártad a fiókodat. Senki sem zár el közülünk semmit. Nem tudtam elképzelni, mit rejtegethetsz a fiókodban.

-— Mérget, fiam... Mérget. Ne meressz rám akkora szemeket. Különböző orvosság-mintákat kapok s hogy ne kerüljenek illetéktelenek kezébe, kulcsra zárom őket, Na te mesterdetektiv! Hányszor keres Pritty fejfájás ellen porokat! Képzeld el, hogy az orvosságos fiókomból kivesz valamit, aztán kész a baj. Nos mit akarsz még tudni? Merült-e még fel ezenkívül valami gyanús körülmény, amely arra enged következtetni, hogy Zoltán Edit orvostanhallgató...

Julika nem hagyta befejezni a mondatot. — Jaj, ne mond ki, Zoltánkám! Ne bánts!... Úgy szégyellem magam. S most, hogy tudom, Lőrincz tanár úr az unokabátyád,...

— Mintha kissé összefüggéstelenül beszélnél.

— Hát csoda? Lőrincz tanár úr az unokabátyád és azonkívül is... azonkívül is édes-drága vagy. S én őrült, mennyit gyötörtem magam miattad. S még az is úgy összevágott, hogy akkor este kint voltál a Keletinél.

— Ha még egy szót szólsz, megvizsgállak!

— Nem, nem szólok... Szó nélkül veszem el tőled Lőrincz tanár úr fényképét... egy mukkot sem fogsz hallani tőlem.

— Nem is tudtam, hogy a kleptománia ragályos — nevetett Edit és kiemelte az orvosságos tubusok, üvegcsék közül a képet.

—- Sohasem fogok énekelni ezentúl, ha rád gondolok — mondta lelkesen Julika, de Edit nem tudta felfogni, mit jelent e rejtélyes kijelentés, ezért szelíden hátbavágta.

— A jelek szerint krónikusan szerelmes vagy!

— Én rögtön sejtettem, hogy valami ilyesmiről lehet szó, amikor felfedeztem Józsi bácsi társaságában a tanár urat — mondta Erzsi néni, aki bekukkantott az ajtón és gyögéden kibontogatta a csomagot s az asztalra tette a bűnjeleket, melyeket a kalandos kiruccanás kissé megviselt A rátét szatyor mintái felfelé kunkorodtak, Lőrincz tanár úr fényképén pedig már csak egy szerető szív tudott eligazodni... Kati rögtön megjegyezte, hogy amennyire tájékozódni tud, északkeleten van a tanár úr választékja, délen a nyakkendője és egyéb fontos kellékek és ezekután nem kétséges, hogy az a homályos folt csak az orra lehet. A két szemét s a többi apróságot egyelőre nem lehet kinyomozni.

— Akármit mondhatsz Kutkat, most már a tréfáiddal sem szomorítsz el — jegyezte meg Julika.

Erzsi néni körülnézett a szobában, a függöny mögé lesett, meglebbentette az asztalterítőt, majd az ágy alá kukucskált.

— Mit keresel?

— Prittyet keresem. Már mindenütt megnéztem. A könyvszekrény alsó részében is, ahova az apróbb használati tárgyakat szoktátok rakni.

— Julika karonfogta(Erzsi nénit. -— Gyerünk a másik szobába. Máris magával vonszolta az ebédlőbe és lenyomta egy székbe.

— Julika, neked ma csupa különszobás közölnivalóid vannak. Szerencse, hogy nem nagyobb a Fecskefészek.

— Jól ülsz, Erzsi néni? Nem esel le a székről, ha mondok valamit?

— Reméljük a legjobbakat.

— Tudod hol van Pritty? Sétálni ment!

— Hallatlan! Hogy mi minden fordul elő manapság! Sétál, ahelyett, hogy a sztatoszférában repülne, ahogy jól nevelt lányokhoz illik.

— De a szüleivel sétál.

Erzsi néni megfogózkodott a szék karfájában.

— Ez igaz? Nem csalás, nem ámitás? Te láttad?

— Hogy láttam-e? Én csináltam az egészet.

Erzsi néni felpattant, körülszaladta a szobát.

— Szóval kibékültek l Összekerültek újra! Megesküsznek, hazaviszik Prittyet, holnap lesz az esküvő!

— Ne siess úgy Erzsi néni! Te rögtön mesét kerekitsz belőle. Egyelőre csak annyi történt, hogy együtt mentek sétálni.

— De hogyan csináltad ezt a csodát? Mivel vetted rá Pásztornét, hogy ide jöjjön? Hisz úgy tudom,...

— Semmit sem tudsz, Erzsi néni... Ne haragudj, de senki sem tud semmit. Nekem mindig az volt az érzésem, hogy Pásztorék még mindig nagyon szeretik egymást, csak az első lépést nem tudják megtenni. Szégyelnek közeledni egymáshoz... Ezért kellett beleavatkozni a dologba... Jaj, csak találnék valakit, aki az én dolgomba beleavatkozna, — fohászkodott Julika, — mert én sem merem megtenni az első lépést Lőrincz tanár úr felé. Egy levelet már írtam, Ormai Klárit is megbíztam, hogy beszéljen rólam a tanár úrnak, Editet meg most akarom megkérni, hogy hívja el egyszer az unokabátyját, de hát ez...

— Testvérek között is husz-huszonöt lépés — fejezte be Erzsi néni. — Most pedig ha jól emlékszem, Pásztornéról akartál beszélni.

— Persze! Hajnali hétkor mentem el Pritty édesanyjához, amikor még alszanak a madarak s a telefon sem felel. Már mint az ő telefonja... Alig tudtam bejutni hozzájuk... A redőnyök leengedve, a szobalány lábujjhegyen aludt... illetve járkált... nem, mégis aludt, mert háromszor is szóltam hozzá, de nem felelt, úgy meg volt lepve, hogy ilyenkor állít be valaki. El akart küldeni, de én nem hagytam magam.

—- Julika, ne csinálj ilyen hosszú bevezetést, mondd el néhány egyszerű tőmondattal, hogy történt a dolog, különben én csinálom meg magamnak, de aztán ne tégy szemrehányást, hogy nem így történt.

— Inkább rövid leszek !... Pritty édesanyja

hónapok óta beteg. Tüdőcsúcshurutos, apró lázai vannak, azért fekszik délig az ágyban. Pritty előtt titkolta szegényke. Nem akarta, hogy még emiatt is búsuljon. Én gyakran haragudtam rá, hogy úgy szeret lustálkodni és még Pritty kedvéért sem hajlandó korán kelni. De most már értem. Az ember sok-mindent megért, ha úgy istenigazában belekerül az élet forgatagába.

— Ezt túl szépen mondtad Julika. "Az élet forgataga"... Nos, mit tapasztaltál az élet forgatagában?

— Azt Erzsi néni, hogy sok fájdalmat megtakaríthatunk, ha őszinték vagyunk egymáshoz. Mert amikor megtelefonáltam Pásztor úrnak, hogy a néni harmincnyolcfokos lázban fekszik,...

— Harmincnyolc fok? De hiszen az nem apró láz!

— Nem is volt annyi, csak én tettem hozzá néhány fokot, hogy lássam, izgul-e. Egy negyedórán belül ott termett.

— Éppen most mondtad Julikám, hogy őszintének kell lenni, ez a legfontosabb. Akkor hát...

— Úgy is van — vágott közbe szenvedélyesen Julika. — Ha ők őszinték lettek volna egymáshoz már régen úgy sétálhatna Pritty, mint egy füles-fazék, kétfelől a szüleibe kapaszkodva. Láttad volna, hogy kapott az alkalmon Pásztor úr, mikor meghallotta, hogy a néni komolyan beteg. Mert csak a megfelelő alkalom kellett neki. Az, hogy bemondtam a harmincnyolc fokot, legfeljebb csak egy kis csalafintaság, amely elősegíti a szép, őszinte érzelmek kitörését... Amikor én beteg voltam,

mindig arra kértem Gyurit, hogy anyunak tagadjon le néhány fokot, nehogy aggódjon, Klárinak mondjon többet, hogy lepjen meg a számtan dolival, Lőrincz tanár úrnak a legtöbbet, hogy...

— A szép, őszinte érzelmek kitörjenek, — fejezte be Erzsi néni.

— Hiába mulatsz rajtam, nagyon örülök, hogy a végére jártam a Pásztor ügynek, mert minél tovább húzódik az ilyesmi, annál nehezebb rendbehozni. Pásztor néni rendesen a déli órákban látogatta meg Prittyet, vagy ebéd után, amikor sütött a nap és Pritty nem akarta kérni, hogy jöjjön reggel. Én azonban mindent elmondtam neki, még azt is, hogy csepp hijja... különben nem pletykálok.

— Pirkóra gondolsz? Szegény Pirkó... De azért úgy van rendjén, hogy Pásztor úr hazamegy a családjához. Pirkó a jövő héten elutazik, megkapta az állást.

— Ó, Pirkó nagyszerű ember ! Erős, becsületes, bár én olyan lennék! Még csak annyit Erzsi néni, hogy másnap reggel, miután Pásztor úr meglátogatta a nénit, megrendeztük a véletlen találkozást. Hadd higyje Pritty, hogy ő boronáit a össze a szüleit. Ha láttad volna, mit művelt! Ha valaki nekem rendezne egy véletlen találkozást Lőrincz tanár úrral —

— Julika! — Márta szokatlan izgalommal nyitotta be. — Julika gyere csak, itt vannak a lányok a gyárból! Ezen a héten már másodszor vannak itt!

— Gyere a másik szobába — s egy ugrással Kati szobájába húzta Mártát, akinek őszirózsacsokor van a kezében.

— Képzeld Julika, ők hozták. Virágot vettek nekem. Mióta visszamentem hozzájuk, mindennap meglepnek valamivel. És azt akarják, legyek náluk gyárgondozónő. Az ő gondozónőjük.

—- Te Juli, — harsan fel Nóra hangja. S Julika máris magával sodorja Margit néni szobájába, az ablakpárkányra kuporognak s már csak titokzatos suttogásuk hallatszik.

— Figyelmeztetlek Julika, hogy több szobánk nincsen — ront be Kati.

— De mellékhelyiségünk van még elég!

— Akkor gyere velem az éléskamrába. Most kaptam ugyanis levelet Janitól... Hiszen tudod...

S már benn ülnek az éléskamrában, lekvárok, vizesuborkák és titkok között.

XVII. F e j e z e t

A regény címe: JULIKA TIZENHAT ÉVES

Ismét ősz van. Az erdő zöldjébe sárgás foltok vegyülnek, mint mikor a fekete hajban megcsillan egy-egy ősz hajszál.

Julika néhány napja érkezett meg hazulról s most Erzsi néni íróasztala előtt ül, aki érdeklődve méregeti tetőtől-talpig.

— Komoly hölgynek látszol. Julika.

— Igen, Gyuri is mondta, hogy irtó komoly vagyok. Kell is, Erzsi néni. Tudod, hogy az idén már a napközi otthonban foglalkozom a gyerekekkel? Nem tudtad? Nem is szabad tudnod, mert ez még csak olyan félhivatalos dolog. Senki sem tud róla, csak a Fecskefészek, meg a Fecskefészek levelező-tagjai.

— Ezt nevezem titoknak!

— Nem is kérded, hol dolgozom?

— Nem hagysz időt rá, hogy megkérdezzem.

— Márta csinált a gyárban napközi otthont. Vizsgázott óvónő vezeti, én egyelőre csak segítek neki. Délelőtt tovább tanulok, hiszen még nem vagyok kész. Ugye senkisem hinné rólam, hogy nem vagyok készen...? Délutánonként bejárok a gyár

napközi otthonába. Egy tucat gyerek van rámbízva és néninek szólítanak.

— Egészen néniszerű jelenség vagy... ülj le Julika néni és kóstold meg azt a csokoládét, melylyel már néhány perce farkasszemet nézel.

— Végy engem komolyan Erzsi néni és ajánld fel, hogy ne szólítsalak néninek. Te még aránylag fiatal vagy.

— Aránylag igen, — nevetett Erzsi néni.

A faliszekrényből apró poharakat szedegetett ki, vanilia likőrt töltött belé. — Igyunk egy pohárkával annak örömére, hogy ezentúl vagy én nénizlek téged, vagy te erzsizel engem.

— Erzsikém, én olyan boldog vagyok! Minden olyan jól megy. Tavaly volt egy időszak, amikor mindegyikünknek volt valami szívfájdalma. Nem holmi csip-csup szívfájdalom, hanem olyan, amitől könnyes és náthás az ember... Hisz emlékszel, mennyit bőgött szegény Pritty és milyen hősiesen tartotta vissza magát Márta. Na és az én ügyem Edittel! Kutyául szenvedtem miatta. De most már tudod-e, hogy tegnap ünnepelték a gyárban Márta egyéves gyárgondozónői jubileumát?

— Már egy éve annak hogy Márta gyárgondozónő?

— Bizony! Annyi virágot kapott, hogy négyen segítettek hazacipelni, ő meg azzal lepte meg a munkásnőket, hogy pont azon a napon nyitotta meg a a bölcsődét. Ha láttad volna Erzsi néni, illetve Erzsikém, amikor megérkeztek a gyerekkocsik!

Még a mérnökök is gyerekkocsikat tologattak. És milyen áhítattal csomagolták ki a pirinyó fehér ágyakat! Olyan volt az egész, mint egy modern meseország. Márta fogadott az egyik üzemvezetővel, hogy mihelyt a munkásnők jó helyen tudják a gyerekeiket, kevesebb anyagot rontanak el és jóval kevesebb baleset történik.

Erzsi néni felnyitotta az írógépet, gyöngéden lefújta róla a port és csak azután felelt.

—Az természetes, hogy ha az anya magával hozza a pólyását és átadja a bölcsődében, jobban tud a munkájára ügyelni, mintha rázárja a gyerekre az ajtót és egész nap az jár a fejében, vajjon mit csinál szegényke, nem nyelt-e gombot, nem húzta-e magára a forróvízzel telt fazekat... De meg kell mondanom, hogy imponál nekem, ahogy ti mindenre gondoltok. Szeretem ezt a józan, egészséges, csalafinta ifjúságot, amely folyton azon töri a fejét, hogyan fogjon ki az életen, hogyan rendezze úgy hogy minél igazságosabb, szebb legyen.

— Éljen! Jobbanmondva: éljünk! — kiáltotta Julika és felhörpintette a vanilialikőrt. — És most eszem egy szem cukrot annak az örömére, hogy Gabi, Nóra nővére Pestre jött védőnőnek. Egész nyáron harcolt érte Nóra, mint egy oroszlán... Az oroszlánság ugyan nem sokat használt volna, de. Nóra megcsinálta Máli néninek a kertjét és kis zománc tábla hirdeti a gyepen, hogy: Készítette Meggyesi Nóra kertésznő. Az oklevelest majd utólag pingáltatja oda. Meggyesi bácsi leutazott megnézni a zománctáblácskát, órákig gyönyörködött benne,

alig lehetett elhúzni onnan. Azt hiszem, a kertet nem is látta. Rögtön beleegyezett, Isten neki, jöjjön Gabi is Pestre és legyen védőnő... Gabi sajnos nem lakik velünk, a védőnőknek egy évig bent kell lakniok az intézetben... De van egy vadonatúj lányunk, Horner Áginak hívják. Őt persze még nem ismered. Pedig érdemes megismerkedni vele. Remekül sportol! Úszik, siel, sőt még atletizál is. Úgy fut, mint egy nyúl, ugrik, mint egy bolha. Kati ugyan kifejtette, hogy a sportolást hülyeségnek tartja, mert mi abban a dicsőség, hogy az ember egy másodperccel előbb van azon a helyen, ahol semmi dolga sincs.

Erzsi néni felnevetett. — Igazi Kutkat ötlet! Most én mesélek neked valamit Julika... Pirkó menyasszony. Egy mérnök veszi el.

— Éljünk! Jobbanmondva, ez esetben éljen! Csak az a baj, hogy már két napja tudom, Pirkó levelezik Prittyel és megírta neki, mire Pritty megtelefonálta nekem.

— Hát Pritty már nem lakik nálatok?

— Pritty? Nem is tudod? Hiszen neked tudnod kell, te már régen így csináltad meg magadban, hogy Pásztorék »holnap megesküsznek... « Meg is esküdtek és hazavitték Prittyet, aki olyan boldog, hogy azóta latinból is javított, pedig ez nagy szó! Azt mondja Pritty, hogy a mamája minden reggel hajnali hétkor kel és minden este megerősíti az édesapjának a gombjait, úgy, hogy már nem is lehetne levágni őket, legfeljebb lefűrészelni. És azzal is henceg Pritty, hogy már nem rendeznek nagy

uzsonnákat, olyan boldogok, hogy lekváros kenyérrel is beérik...

Erzsi néni sebesen jegyezgetett egy papirlapra, és azt kérdezte: — Mondd csak kis öreg... mielőtt Pestre jöttél, nagyon szerettél volna koplalni. Sikerült az is?

— Nem nagyon szorgalmaztam — védekezett Julika. De ha arra kerülne a sor, biz Isten szívesen lemondanék a mindennapi levesről. Igaz viszont, hogy azt nem szeretem.

Erzsi néni mögé állt és a vállán keresztül belepislogott a kéziratába. — Szabad megnézni min dolgozol?

— Még nem mondtam neked? Benneteket írlak meg.

— Bennünket? Hogyan?

Julika a csodálkozástól a karosszékbe zötytyent és egészben nyelt le egy nagy savanyú cukrot.

— Ifjúsági regényt irok és ehhez használlak fel benneteket. Katit, Mártát, Editet, Nórát, Prittyet, de legfőképpen téged. Mert rajtad keresztül látom ezt az ifjúságot, amely jókedvűen verekszi keresztül magát mindenen és angyali vakmerőséggel oldja meg társainak »irtó komoly« dolgait.

— Jaj, Erzsi néni... illetve Erzsikém... és ránk fognak ismerni? Mindenki tudni fogja, hogy ezek mi vagyunk?

Julika izgatottan lapozgatta az íróasztalon heverő kéziratcsomót. — Már meg is írtad?

— Még néhány fejezet van hátra.

— Arra vagyok kíváncsi... Az olvasók nevében tudni szeretném... hiszen érted... - És Julika zavarában összesodorta a lábát, mint légy az ablaküvegen. — Szóval arra vagyok kíváncsi, elveszi-e Lőrincz tanár úr Julikát.

Erzsi néni új papirt tett a gépbe, a teleírt lapokat egymásra rakta s csak azután nézett Julika kipirult arcába. -— Azt még nem tudom —- mondta és igyekezett elfojtani mosolyát.

— Az olvasók ugyanis azt szeretik, ha jól végződik egy regény, — magyarázta Julika. — Ez a regény pedig csak akkor végződik jól, ha a tanár úr elveszi Julikát.

Erzsi néni erősen tartotta magát, hogy ki ne robbanjon belőle a nevetés.

— Találkozott talán nyáron a tanár úrral Julika?

— De még mennyire! És a tanár úr foglalkozott is vele. Egyszer a péknél találkoztak, akkor azt kérdezte tőle, hogy friss-e a zsemle. De olyan hangon kérdezte, amelyben minden benne volt... Hogy hiányzik nekem a jobbszélső csoport második padjából kis Balázs, meg az is, hogy egyszer írni akartam magának, meg az is, hogy kár, hogy nem drukkolhatok magáért az érettségin... És megegyszer találkoztak, akkor kikérdezte Julikát, hogy halad a tanulmányaiban és Julika mesélt-mesélt és a könyveivel mindig a levegőbe csapott, mintha ott repkedne a boldogság és le akarná csapni, hogy el ne szálljon.

— Hát ha így áll a dolog... majd meglátjuk Julika... — mondta rejtélyesen Erzsi néni és kinyitotta az ablakot.

A napfény betódult rajta, rátáncolt a kéziratthalmazra és arany foltokkal hintette tele a gépben levő papirt, amelyen az állt: JULIKA TIZENHAT ÉVES.

TARTALOM

		Oldal
I.	Családi tanács	7
II.	Két bögre tejeskávé	19
III.	Józsi bácsit ellopják	37
IV.	Fecskefészek	47
V.	Kutkat, az elsőszámú barátnő	66
VI.	Pritty	74
VII.	A rejtélyes fiók	85
VIII.	Mindennek a szoknya az oka	92
IX.	Márta mesél	105
X.	Hajnali látogatás	112
XI.	Nóra vallomása	122
XII.	Uzsonna Pirkónál	133
XIII.	Az »áruló«	145
XIV.	Különös találkozás	153
XV.	Julika a gyárban	166
XVI.	Bűnjelek és egyéb titkok	193
XVII.	A regény címe : Julika tizenhat éves	197